

Galīgais paziņojums
2020. gada decembrī

Starptautiskais kvalitātes vadības standarts

---

1. Starptautiskais kvalitātes
vadības standarts (iepriekš
1. Starptautiskais kvalitātes
kontroles standarts)

*Kvalitātes vadība firmās, kas veic
vēsturiskas finanšu informācijas
revīziju vai pārbaudi vai sniedz
citus apliecinājuma vai saistītos
pakalpojumus.*

IAASB

International Auditing
and Assurance
Standards Board

Par IAASB

Šo dokumentu ir izstrādājusi un apstiprinājusi Starptautiskā Revīzijas un apliecinājuma standartu padome (*International Auditing and Assurance Standards Board — IAASB*).

IAASB mērķis ir kalpot sabiedrības interesēm, nosakot augstas kvalitātes standartus revīzijas, apliecinājuma un citās saistītās jomās, kā arī veicinot starptautisko un valstu revīzijas un apliecinājuma standartu konvergenci, lai uzlabotu profesionālo kvalitāti un konsekvenci, kā arī stiprinātu sabiedrības uzticēšanos profesionāliem revīzijas un apliecinājuma pakalpojumiem visā pasaulē.

IAASB izstrādā revīzijas un apliecinājuma standartus un vadlīnijas, kas paredzētas profesionāliem grāmatvežiem, saskaņā ar vienotu standartu izstrādes procesu, kurā iesaistīta arī Publisko interešu pārraudzības padome (*Public Interest Oversight Board — PIOB*), kas pārrauga IAASB darbību, un IAASB konsultatīvā grupa (*Consultative Advisory Group*), kas standartu un vadlīniju izstrādes procesā sniedz ieguldījumu publisko interešu kontekstā. IAASB darbības atbalsta struktūras un procesus nodrošina Starptautiskā Grāmatvežu federācija (*International Federation of Accountants — IFAC*).

Informāciju par autortiesībām, preču zīmēm un atļaujām skatiet [72.](#) lpp.

1. STARPTAUTISKAIS KVALITĀTES VADĪBAS STANDARTS KVALITĀTES KONTROLE FIRMĀS, KAS VEIC VĒSTURISKAS FINANŠU INFORMĀCIJAS REVĪZIJU VAI PĀRBAUDI VAI SNIEDZ APLIECINĀJUMA VAI SAISTĪTOS PAKALPOJUMUS

(stājas spēkā 2022. gada 15. decembrī.)

SATURS

	Punkts
Ievads	
Šī SKVS darbības joma.....	1.–5.
Firmas kvalitātes vadības sistēma.....	6.–11.
Šī SKVS pilnvaras.....	12.
Spēkā stāšanās datums	13.
Mērķis	14.–15.
Definīcijas	16.
Prasības	
Attiecināmo prasību īstenošana un ievērošana.....	17.–18.
Kvalitātes vadības sistēma.....	19.–22.
Firmas risku izvērtēšanas process.....	23.–27.
Pārvaldība un vadība.....	28.
Attiecināmās ētikas prasības.....	29.
Klientu attiecību un konkrētu darba uzdevumu akceptēšana un turpināšana.....	30.
Darba uzdevuma izpilde	31.
Resursi.....	32.
Informācija un komunikācija.....	33.
Konkrēti atbildes pasākumi.....	34.
Pārraudzības un trūkumu novēršanas process.....	35.–47.
Tīkla prasības un tīkla pakalpojumi.....	48.–52.
Kvalitātes vadības sistēmas novērtēšana.....	53.–56.
Dokumentēšana.....	57.–60.
Piemērošana un citi skaidrojošie materiāli	
Šī SKVS darbības joma	A1–A2
Firmas kvalitātes vadības sistēma.....	A3–A5
Šī SKVS pilnvaras.....	A6–A9

1. SKVS

Definīcijas	A10–A28
Attiecināmo prasību īstenošana un ievērošana.....	A29
Kvalitātes vadības sistēma.....	A30–A38
Firmas risku izvērtēšanas process.....	A39–A54
Pārvaldība un vadība.....	A55–A61
Attiecināmās ētikas prasības	A62–A66
Klientu attiecību un konkrētu darba uzdevumu akceptēšana un turpināšana	A67–A74
Darba uzdevuma izpilde	A75–A85
Resursi.....	A86–A108
Informācija un saziņa.....	A109–A115
Konkrēti atbildes pasākumi.....	A116–A137
Pārraudzības un trūkumu novēršanas process	A138–A174
Tīkla prasības un tīkla pakalpojumi.....	A175–A186
Kvalitātes vadības sistēmas novērtēšana.....	A187–A201
Dokumentēšana	A202–A206

---

1. Starptautiskais Kvalitātes vadības standarts (SKVS) “Kvalitātes vadība firmās, kas veic vēsturiskas finanšu informācijas revīziju vai pārbaudi vai sniedz citus apliecinājuma vai saistītos pakalpojumus” ir skatāms kontekstā ar dokumentu “Priekšvārds starptautiskajiem kvalitātes vadības, revīzijas, pārbaudes un citu apliecinājuma un saistīto pakalpojumu paziņojumiem”.

levads

Šī SKVS darbības joma

1. Šis Starptautiskais Kvalitātes vadības standarts (SKVS) nosaka firmas pienākumu izstrādāt, ieviest un īstenot firmas kvalitātes vadības sistēmu attiecībā uz finanšu pārskatu revīzijām un pārbaudēm, kā arī citiem apliecinājuma un saistīto pakalpojumu darba uzdevumiem.
2. Darba uzdevuma kvalitātes pārbaudes ir firmas kvalitātes vadības sistēmas sastāvdaļa, un:
  - (a) šis SKVS nosaka firmas pienākumu izstrādāt politikas vai procedūras attiecībā uz darba uzdevumiem, kuros jāveic darba uzdevuma kvalitātes pārbaudes;
  - (b) 2. SKVS¹ nosaka prasības attiecībā uz darba uzdevuma kvalitātes pārbaudes norīkošanu un atbilstību, kā arī darba uzdevuma kvalitātes pārbaudes izpildi un dokumentēšanu.
3. Citas Starptautiskās Revīzijas un apliecinājuma standartu padomes (IAASB) publikācijas:
  - (a) ir izstrādātas, pamatojoties uz nosacījumu, ka firmai ir jāievēro SKVS prasības vai ne mazāk striktas valsts mēroga prasības;² un
  - (b) nosaka atbildīgo darba uzdevuma partneru un citu darba uzdevuma grupas dalībnieku pienākumus attiecībā uz kvalitātes nodrošināšanu darba uzdevuma līmenī. Piemēram, 220. (pārskatīts) SRS nosaka revidenta pienākumus attiecībā uz kvalitātes nodrošināšanu darba uzdevuma līmenī finanšu pārskatu revīzijā, kā arī nosaka attiecīgos atbildīgā partnera pienākumus. (Sk. A1 punktu)
4. Šis SKVS ir interpretējams kopā ar attiecināmām ētikas prasībām. Normatīvie akti vai attiecināmās ētikas prasības var noteikt firmai striktākas prasības attiecībā uz kvalitātes vadību firmā, nekā noteikts šajā SKVS. (Sk. A2 punktu)
5. Šis SKVS attiecas uz visām firmām, kas veic finanšu pārskatu revīzijas vai pārbaudes, vai citus apliecinājuma vai saistīto pakalpojumu uzdevumus (t. i., šis SKVS ir jāpiemēro, ja firma veic jebkuru no šiem darba uzdevumiem un kvalitātes vadības sistēma, kas izveidota saskaņā ar šā SKVS prasībām, veicina konsekventu šādu darba uzdevumu veikšanu firmā).

Firmas kvalitātes vadības sistēma

6. Kvalitātes vadības sistēma darbojas nepārtraukti un iteratīvi, un tā reaģē uz firmas un tās darba uzdevumu raksturīgo iezīmju un apstākļu izmaiņām. Tā nedarbojas lineāri. Šī SKVS kontekstā kvalitātes vadības sistēma ietver šādus astoņus komponentus: (sk. A3 punktu)
  - (a) firmas risku izvērtēšanas process;
  - (b) pārvaldība un vadība;
  - (c) attiecināmās ētikas prasības;
  - (d) klientu attiecību un konkrētu darba uzdevumu akceptēšana un turpināšana;
  - (e) darba uzdevuma izpilde;

---

¹ 2. SKVS "Darba uzdevuma kvalitātes pārbaude".

² Sk. 220. Starptautiskā Revīzijas standarta (SRS) "Kvalitātes kontrole finanšu pārskatu revīzijā(gada)", 3. punktu.

- (f) resursi;
  - (g) informācija un komunikācija; un
  - (h) pārraudzības un trūkumu novēršanas process.
7. Šis SKVS nosaka firmas pienākumu pielietot uz risku balstītu pieeju, nodrošinot kvalitātes vadības sistēmas komponentu izstrādi, ieviešanu un darbību savstarpēji vienotā un koordinētā veidā tā, lai firma varētu proaktīvi pārvaldīt firmas darba uzdevumu kvalitāti. (Sk. A4 punktu.)
8. Uz risku balstītas pieejas ievērošanu nodrošina šādas SKVS prasības:
- (a) kvalitātes mērķu noteikšana. Firmas noteiktie kvalitātes mērķi ir firmas īstenojamie mērķi saistībā ar kvalitātes vadības sistēmas komponentiem. Firmai ir pienākums īstenot šajā SKVS noteiktos kvalitātes mērķus un jebkādos papildu kvalitātes mērķus, ko firma uzskata par nepieciešamiem kvalitātes vadības sistēmas mērķu īstenošanai;
  - (b) mērķu īstenošanu apdraudošo risku identificēšana un izvērtēšana (šajā standartā saukti par kvalitātes riskiem). Firmai ir pienākums identificēt un izvērtēt kvalitātes riskus, lai iegūtu pamatu atbildes pasākumu izstrādei un īstenošanai;
  - (c) atbildes pasākumu izstrādāšana un īstenošana kvalitātes risku novēršanai. Firmas īstenoto atbildes pasākumu veids, laiks un apjoms, lai novērstu kvalitātes riskus, ir balstīti uz un ir vērsti pret izvērtētajiem kvalitātes risku cēloņiem.
9. Šis SKVS nosaka persona(s), kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, pienākumu vismaz reizi gadā firmas vārdā novērtēt kvalitātes vadības sistēmu un izvērtēt, vai kvalitātes vadības sistēma sniedz firmai pietiekamu pārliecību par to, ka tiek īstenoti 14.a) un b) punktā noteiktie mērķi. (Sk. A5 punktu.)

Mērogojamība

10. Pielietojot uz risku balstītu pieeju, firmai ir jāņem vērā šādi aspekti:

- (a) firmas raksturīgās iezīmes un apstākļi; un
- (b) firmas veikto darba uzdevumu raksturīgās iezīmes un apstākļi.

Attiecīgi firmas kvalitātes vadības sistēmas veids, jo īpaši sistēmas sarežģītība un formalitāte, dažādos gadījumos būs atšķirīgs. Piemēram, firmai, kas veic dažāda veida darba uzdevumus dažādu veidu vienībās, tostarp biržā reģistrētu juridisko vienību finanšu pārskatu revīzijas, visticamāk, būs nepieciešama sarežģītāka un formalizētāka kvalitātes vadības un apliecinājošo dokumentu sistēma nekā firmai, kas veic tikai finanšu pārskatu pārbaudes vai informācijas apkopošanas darba uzdevumus.

Tīkli un pakalpojumu sniedzēji

11. Šis SKVS nosaka firmas pienākumus gadījumos, kad firma:

- (a) ir iekļauta firmu tīklā un ievēro tīkla prasības vai izmanto tīkla pakalpojumus savā kvalitātes vadības sistēmā vai darba uzdevumu izpildē; vai

- (b) izmanto pakalpojumu sniedzēja resursus savā kvalitātes vadības sistēmā vai darba uzdevumu izpildē.

Firma ir atbildīga par savu kvalitātes vadības sistēmu arī gadījumā, ja firma ievēro tīkla prasības, vai izmanto tīkla pakalpojumus vai pakalpojumu sniedzēja resursus.

Šī SKVS pilnvaras

- 12. 14. punktā ir noteikts firmas mērķis saistībā ar šī SKVS prasību izpildi. Šis SKVS ietver: (sk. A6 punktu)
  - (a) prasības, kas nodrošina firmas spēju īstenot 14. punktā noteikto mērķi; (sk. A7 punktu)
  - (b) saistītos norādījumus piemērošanas un citu skaidrojošo materiālu veidā; (sk. A8 punktu)
  - (c) ievada materiālus, kas sniedz saistošu konteksta informāciju šī SKVS atbilstīgai izpratnei; un
  - (d) definīcijas. (Sk. A9 punktu.)

Spēkā stāšanās datums

- 13. Kvalitātes vadības sistēmām saskaņā ar šo SKVS ir jābūt izstrādātām un ieviestām līdz 2022. gada 15. decembrim, un kvalitātes vadības sistēmas novērtējums, kas paredzēts šā SKVS 53.–54. punktā, jāveic viena gada laikā pēc 2022. gada 15. decembra.

Mērķis

- 14. Firmas mērķis ir izstrādāt, ieviest un izmantot tādu kvalitātes vadības sistēmu attiecībā uz revīzijas vai finanšu pārskatu pārbaudes uzdevumiem vai citiem apliecinājuma vai saistītos pakalpojumiem, kura sniegtu firmai pietiekamu pārlicību, ka:
  - (a) firma un tās personāls pilda savus pienākumus saskaņā ar profesionāliem standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām un veic darba uzdevumus saskaņā ar šādiem standartiem un prasībām; un
  - (b) firmas vai atbildīgo partneru izsniegtie ziņojumi ir atbilstoši apstākļiem.
- 15. Konsekventa darba uzdevumu kvalitātes nodrošināšana kalpo sabiedrības interesēm. Kvalitātes vadības sistēmas izstrāde, īstenošana un darbība ļauj konsekventi nodrošināt darba uzdevumu kvalitāti, sniedzot firmai pietiekamu pārlicību, ka tiek īstenoti 14. a) un b) punktā noteiktie kvalitātes vadības sistēmas mērķi. Kvalitāte darba uzdevumos tiek nodrošināta, plānojot un veicot darba uzdevumus, izsniedzot ziņojumus saskaņā ar profesionālajiem standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām. Šādu standartu mērķu īstenošana un piemērojamo normatīvo prasību ievērošana ietver profesionāla sprieduma pielietošanu un, atkarībā no darba uzdevuma apstākļiem, profesionālās skepses pielietošanu.

Definīcijas

- 16. Šī SKVS kontekstā terminiem ir piešķirta šāda nozīme:

1. SKVS

- (a) Trūkumi firmas kvalitātes vadības sistēmā (šajā SKVS minēti kā “trūkumi”) — pastāv, ja:
(sk. A10, A159–A160 punktu)
- (i) nav noteikts kvalitātes vadības sistēmas mērķa īstenošanai nepieciešamais kvalitātes mērķis;
  - (ii) nav identificēts vai pienācīgi novērtēts kvalitātes risks vai kvalitātes risku kombinācija;
(sk. A11 punktu)
  - (iii) atbildes pasākums vai atbildes pasākumu kombinācija nesamazina saistīto kvalitātes risku līdz pieņemami zēmam līmenim, jo atbildes pasākums nav pareizi izstrādāts, īstenots, vai arī nedarbojas efektīvi; vai
  - (iv) trūkst kāda cita kvalitātes vadības sistēmas aspekta, vai tas nav pienācīgi izstrādāts, īstenots vai nedarbojas efektīvi, kā rezultātā netiek izpildītas šī SKVS prasības. (Sk. A12 punktu)
- (b) darba uzdevuma dokumentācija — dokumenti (reģistri), kuros tiek apkopoti praktizētāja paveiktais darbs, iegūtie rezultāti un izdarītie secinājumi (dažkārt arī “darba dokumenti”);
- (c) atbildīgais partneris³ — partneris vai cita firmas norīkota persona, kas ir atbildīga par darba uzdevumu un tā izpildi, par ziņojuma sniegšanu firmas vārdā, un kuru attiecīgos gadījumos ir pilnvarojis atbilstīgs profesionāls, tiesisks vai regulatīvs veidojums;
- (d) darba uzdevuma kvalitātes pārbaude — darba uzdevuma kvalitātes pārrauga veikts objektīvs novērtējums par nozīmīgiem darba uzdevuma grupas izdarītiem spriedumiem un secinājumiem, kas tiek pabeigta darba uzdevuma ziņojuma datumā vai pirms tam;
- (e) darba uzdevuma kvalitātes pārraugš — partneris, cita persona firmā vai ārēja persona, ko firma norīko darba uzdevuma kvalitātes pārbaudes veikšanai;
- (f) darba uzdevuma grupa — visi partneri un personāls, kas veic darba uzdevumu, un citas personas, kas veic procedūras saistībā ar darba uzdevumu, izņemot ārējo ekspertu⁴ un iekšējos auditorus, kas sniedz tiešu palīdzību darba uzdevumā; (sk. A13 punktu)
- (g) ārējas pārbaudes — pārbaudes, ko saistībā ar firmas kvalitātes vadības sistēmu vai firmas darba uzdevumiem veic ārēja pārraudzības iestāde; (sk. A14 punktu)
- (h) konstatējumi (saistībā ar kvalitātes vadības sistēmu) — informācija par kvalitātes vadības sistēmas izstrādi, ieviešanu un darbību, kas uzkrāta pārraudzības pasākumu, ārēju pārbaužu rezultātā un no citiem attiecīgiem avotiem, un kas norāda, ka var pastāvēt viens vai vairāki trūkumi; (sk. A15–A17 punktu)
- (i) firma — praktizējoššs revidents, līgumsabiedrība vai sabiedrība, vai cita profesionālu revidentu veidota struktūra vai līdzvērtīga publiskā sektora struktūra; (sk. A18 punktu)
- (j) biržā reģistrēta juridiskā vienība — vienība, kura akcijas, pašu kapitāls vai parādi ir kotēti vai uzrādīti oficiāli atzītā fondu biržā vai tiek pārdoti saskaņā ar atzītas fondu biržas vai citas līdzvērtīgas iestādes regulējumu.

³ Jēdzieni “atbildīgais partneris” un “partneris” ir līdzvērtīgi attiecināmi arī publiskajā sektorā.

⁴ Jēdziens “revidenta pieaicināts eksperts” ir skaidrots 620. SRS “Ārēja eksperta pakalpojumu izmantošana” 6.a) punktā.
8. lpp. no 73

- (k) tīkla firma — firma vai cita vienība, kas iekļauta firmu tīklā;
- (l) tīkls — plaša struktūra, kas atbilst šādiem kritērijiem: (sk. A19 punktu)
  - (i) ir vērsta uz sadarbību; un
  - (ii) ir skaidri vērsta uz peļņas vai izmaksu sadalīšanu vai atrodas kopējā īpašumā, kontrolē vai pārvaldībā, izmanto vienotas kvalitātes vadības politikas vai procedūras, vienotu firmas darbības stratēģiju, vienotu zīmola nosaukumu vai nozīmīgu daļu profesionālo resursu;
- (m) partneris — persona (indivīds), kura ir pilnvarota noteikt firmai pienākumus attiecībā uz profesionāla pakalpojuma uzdevuma veikšanu;
- (n) personāls — firmas partneri un darbinieki; (sk. A20–A21 punktu)
- (o) profesionāls spriedums — atbilstīgu apmācību, zināšanu un pieredzes pielietojums profesionālo standartu piemērošanas kontekstā, pieņemot informētus lēmumus par rīcību, kas ir atbilstoša izveidotai, ieviestai un izmantotai firmas kvalitātes vadības sistēmai;
- (p) profesionālie standarti — IAASB izstrādātie darba uzdevumu standarti, kas definēti IAASB Priekšvārdā Starptautiskajiem Kvalitātes vadības, revīzijas, apliecinājuma un radniecīgo pakalpojumu standartiem, un attiecināmās ētikas prasības;
- (q) kvalitātes mērķi — sasniedzamie rezultāti attiecībā uz firmas kvalitātes vadības sistēmas komponentiem;
- (r) kvalitātes risks — risks, kam ir pamatota iespēja:
  - (i) rasties; un
  - (ii) atsevišķi vai kopā ar citiem riskiem negatīvi ietekmēt viena vai vairāku kvalitātes mērķu īstenošanu;
- (s) pietiekama pārlicība — šā SKVS kontekstā tā ir augsta līmeņa pārlicība, kas tomēr nav pilnīga pārlicība;
- (t) attiecināmās ētikas prasības — profesionālās ētikas principi un normas, kas jāievēro profesionāliem revidentiem, uzņemoties darba uzdevumus, kas ietver finanšu pārskatu revīziju vai pārbaudi vai citu apliecinājuma vai saistīto pakalpojumu sniegšanu. Attiecināmās ētikas prasības ir (SGĒSP) Kodeksā noteiktās ētikas prasības attiecībā uz finanšu pārskatu revīziju vai pārbaudi vai citiem apliecinājuma un saistītajiem darba uzdevumiem, apvienojumā ar striktākām valstī noteiktām prasībām; (sk. A22–A24, A62 punktu)
- (u) atbildes pasākums (saistībā ar kvalitātes vadības sistēmu) — politika vai procedūras, ko firma izstrādā un īsteno, lai novērstu vienu vai vairākus kvalitātes riskus: (sk. A25–A27, A50 punktu)
  - (i) politika ir paziņojumi par to, kas būtu vai nebūtu jādara, lai novērstu kvalitātes riskus. Šādus paziņojumus var dokumentēt, tieši norādīt komunikācijās vai arī paust veicot noteiktas darbības un pieņemot noteiktus lēmumus;
  - (ii) procedūras ir darbības, kas tiek veiktas, īstenojot politiku;
- (v) pakalpojumu sniedzējs (šī SKVS kontekstā) — persona vai organizācija ārpus firmas, kas nodrošina resursus, kas tiek izmantoti kvalitātes vadības sistēmā vai darba uzdevumu izpildē. Jēdziens “pakalpojumu sniedzēji” neattiecas uz firmas tīklu, citām tīkla firmām vai citām tīklā iekļautām struktūrām vai organizācijām; (sk. A28, A105 punktu)
- (w) personāls — speciālisti, kas nav partneri; tostarp firmas nodarbināti eksperti;

- (x) kvalitātes vadības sistēma — sistēma, ko firma izstrādā, ievieš un izmanto, lai iegūtu pietiekamu pārlicību, ka:
  - (i) firma un tās personāls pilda savus pienākumus saskaņā ar profesionāliem standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām un veic darba uzdevumus saskaņā ar šādiem standartiem un prasībām; un
  - (ii) firmas vai atbildīgo partneru izsniegtie ziņojumi ir atbilstoši apstākļiem.

Prasības

Attiecināmo prasību piemērošana un atbilstība attiecināmām prasībām

- 17. Firma ievēro visas šī SKVS prasības, izņemot prasības, kas neattiecas uz firmu, ņemot vērā firmas vai tās veikto darba uzdevumu raksturīgās iezīmes un apstākļus. (Sk. A29 punktu.)
- 18. Personām, kam uzticēta galīgā atbildība par firmas kvalitātes vadības sistēmu, un personām, kam uzticēta operatīvā atbildība par firmas kvalitātes vadības sistēmu, ir jāiegūst izpratne par šo SKVS, tostarp par piemērošanas un citiem skaidrojošajiem materiāliem, lai izprastu šā SKVS mērķi un pareizi piemērotu tā prasības.

Kvalitātes vadības sistēma

- 19. Firma ir atbildīga par kvalitātes vadības sistēmas izstrādi, ieviešanu un darbību. Šajā procesā firma pielieto profesionālu spriedumu atbilstoši firmas un darba uzdevuma raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem. Kvalitātes vadības sistēmas pārvaldības un vadības komponents veido vidi, kurā tiek atbalstīta kvalitātes vadības sistēmas izstrāde, ieviešana un darbība. (Sk. A30–A31 punktu.)

Atbildība

- 20. Firma piešķir: (sk. A32–A35 punktu)
  - (a) galīgo atbildību par kvalitātes vadības sistēmu: firmas galvenajam izpilddirektoram vai firmas vadošajam partnerim (vai līdzvērtīgam amatam) vai, attiecīgā gadījumā, firmas partneru valdei (vai līdzvērtīgai struktūrai);
  - (b) operatīvo atbildību par kvalitātes vadības sistēmu;
  - (c) operatīvo atbildību par konkrētiem kvalitātes vadības sistēmas aspektiem, tostarp šādiem:
    - (i) neatkarības prasību ievērošana; un (sk. A36 punktu)
    - (ii) pārraudzības un trūkumu novēršanas process.
- 21. Piešķirot 20. punktā minētās funkcijas, firma izvērtē, vai: (sk. A37 punktu)
  - (a) attiecīgajām personām piemīt atbilstoša pieredze, zināšanas, ietekme un pilnvaras firmā un pietiekami laika resursi uzticēto pienākumu pildīšanai; un (sk. A38 punktu)
  - (b) attiecīgās personas izprot tām uzticētās lomas un atbildību par attiecīgo pienākumu izpildi.
- 22. Firma nodrošina, lai personām, kam uzticēta operatīvā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, neatkarības prasību ievērošanu un pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu, būtu iespēja tieši sazināties ar personām, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu.

Firmas risku izvērtēšanas process

23. Firma izstrādā un īsteno risku izvērtēšanas procesu, kura mērķis ir noteikt kvalitātes mērķus, identificēt un izvērtēt kvalitātes riskus, izstrādāt un īstenot atbildes pasākumus kvalitātes risku novēršanai. (Sk. A39–A41 punktu)
24. Firmai īsteno šajā SKVS noteiktos kvalitātes mērķus un jebkādu papildu kvalitātes mērķus, ko firma uzskata par nepieciešamiem kvalitātes vadības sistēmas mērķu īstenošanai. (Sk. A42–A44 punktu.)
25. Firma identificē un izvērtē kvalitātes riskus, lai iegūtu pamatu atbildes pasākumu izstrādei un īstenošanai. To darot, firma:
  - (a) iegūst izpratni par nosacījumiem, notikumiem, apstākļiem, darbībām vai nepietiekamu rīcību, kas varētu negatīvi ietekmēt firmas spēju īstenot kvalitātes mērķus, tostarp: (sk. A45–A47 punktu)
    - (i) attiecībā uz firmas veidu un apstākļiem — šādi aspekti:
      - a. firmas sarežģītība un operatīvās darbības iezīmes;
      - b. firmas stratēģiskie un operatīvie lēmumi un darbības, uzņēmējdarbības procesi un uzņēmējdarbības modelis;
      - c. vadības rīcība un vadības stils;
      - d. firmas resursi, tostarp pakalpojumu sniedzēju nodrošinātie resursi;
      - e. normatīvie akti, profesionālie standarti un vide, kurā firma darbojas; un
      - f. firmai, kas pieder firmu tīklam, — tīkla prasību un tīkla pakalpojumu veids un apjoms, ja tādi ir;
    - (ii) attiecībā uz firmas veikto darba uzdevumu raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem — šādi aspekti:
      - a. firmas veikto darba uzdevumu veidi un sniedzamie ziņojumi; un
      - b. vienību veidi, attiecībā uz kurām tiek veikti šādi darba uzdevumi;
  - (b) apsver, kā un kādā mērā 25.a) punktā minētie nosacījumi, notikumi, apstākļi, darbības vai nepietiekama rīcība varētu negatīvi ietekmēt firmas spēju īstenot kvalitātes mērķus. (Sk. A48 punktu.)
26. Firma izstrādā un īsteno atbildes pasākumus ar mērķi novērst kvalitātes riskus tādā veidā, kas ir pamatots un reaģē uz izvērtēto kvalitātes risku cēloņiem. Firmas atbildes pasākumos iekļauj arī 34. punktā minētos pasākumus. (Sk. A49–A51 punktu.)
27. Firma izstrādā politiku vai procedūras, kuru mērķis ir identificēt informāciju, kas norāda uz to, ka, ņemot vērā izmaiņas firmas vai darba uzdevumu raksturīgajās iezīmēs vai apstākļos, ir jānosaka papildu vai jāveic izmaiņas esošajos kvalitātes mērķos vai kvalitātes riskos un atbildes pasākumos. Ja šāda informācija tiek identificēta, firma to izvērtē un, ja nepieciešams: (sk. A52–A53 punktu)
  - (a) nosaka papildu kvalitātes mērķus vai maina firmas jau noteiktos papildu kvalitātes mērķus; (sk. A54 punktu)

- (b) identificē un izvērtē papildu kvalitātes riskus, maina kvalitātes riskus vai tos atkārtoti izvērtē; vai
- (c) izstrādā un īsteno papildu atbildes pasākumus vai modificē atbildes pasākumus.

Pārvaldība un vadība

28. Firma nosaka šādus kvalitātes mērķus firmas pārvaldības un vadības procesu kontekstā, kas veido vidi, kurā tiek nodrošināts atbalsts kvalitātes vadības sistēmas darbībai:
- (a) firma apliecina apņemšanos nodrošināt kvalitāti, veidojot firmas mēroga kultūru, kurā tiek atzīta un nostiprināta: (sk. A55–A56 punktu)
    - (i) firmas loma sabiedrības interešu aizstāvībā, konsekventi nodrošinot darba uzdevumu kvalitāti;
    - (ii) profesionālās ētikas, vērtību un attieksmes nozīmīgā loma;
    - (iii) visu personāla darbinieku pienākums nodrošināt kvalitāti darba uzdevumu izpildē vai, darbojoties kvalitātes vadības sistēmas ietvaros, un personāla sagaidāmā rīcība; un
    - (iv) kvalitātes nozīmīgā loma firmas stratēģiskajos lēmumos un darbībās, tostarp firmas finansiālo un operatīvo prioritāšu īstenošanā;
  - (b) vadība ir atbildīga par kvalitātes nodrošināšanu; (sk. A57 punktu)
  - (c) vadība apliecina apņemšanos nodrošināt kvalitāti ar savu rīcību un darbībām; (sk. A58 punktu)
  - (d) organizatoriskajai struktūrai, kā arī lomai, pienākumu un pilnvaru piešķiršanai ir jābūt tādai, lai tā atbalstītu firmas kvalitātes vadības sistēmas izstrādi, īstenošanu un darbību; (sk. A32, A33, A35, A59 punktu)
  - (e) resursu vajadzību, tostarp finanšu resursu, plānošanai, iegūšanai, piešķiršanai vai iedalīšanai jānotiek tādā veidā, kas veicinātu firmas apņemšanos nodrošināt kvalitāti. (Sk. A60–A61 punktu.)

Attiecināmās ētikas prasības

29. Firma nosaka šādus kvalitātes mērķus attiecībā uz pienākumu izpildi saskaņā ar attiecināmām ētikas prasībām, tostarp attiecībā uz neatkarību: (sk. A62–A64, A66 punktu)
- (a) firmai un personālam:
    - (i) izpratnes gūšana par attiecināmām ētikas prasībām, kas jāievēro firmai tās veiktajos darba uzdevumos; un (sk. A22, A24 punktu)
    - (ii) pienākumu pildīšana saskaņā ar attiecināmām ētikas prasībām, kas attiecas uz firmu un tās veiktajiem darba uzdevumiem;
  - (b) citām personām, tostarp tīklam, tīkla firmām, tīkla vai tīkla firmu personālam vai pakalpojumu sniedzējiem, kas ir attiecināmo ētikas prasību subjekti firmas un tās veikto darba uzdevumu kontekstā :
    - (i) izpratnes gūšana par attiecināmām ētikas prasībām; un (sk. A22, A24, A65 punktu.)

- (ii) pienākumu pildīšana saistībā ar attiecināmām ētikas prasībām.

Klientu attiecību un konkrētu darba uzdevumu akceptēšana un turpināšana

30. Firma nosaka šādus kvalitātes mērķus saistībā ar klientu attiecību un konkrētu darba uzdevumu akceptēšanu un turpināšanu:
- (a) firmas spriedumiem saistībā ar klientu attiecību vai konkrētu darba uzdevumu akceptēšanu vai turpināšanu jābūt atbilstīgiem un balstītiem uz:
    - (i) iegūto informāciju par klienta darba uzdevuma raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem, kā arī par klienta (tostarp vadības un attiecīgos gadījumos personu, kam uzticēta pārvalde) godprātību un ētikas vērtībām, un šādai informācijai ir jābūt pietiekamai, lai pamatotu šādus spriedumus; un (sk. A67–A71 punktu)
    - (ii) firmas spēju veikt darba uzdevumu saskaņā ar profesionāliem standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām; (sk. A72 punktu)
  - (b) firmas finansiālās un operatīvās prioritātes nedrīkst neatbilstīgi ietekmēt spriedumus saistībā ar klienta attiecību vai konkrētu darba uzdevumu akceptēšanu vai turpināšanu. (Sk. A73–A74 punktu.)

Darba uzdevuma izpilde

31. Firma nosaka šādus mērķus saistībā ar kvalitātes nodrošināšanu darba uzdevumu izpildē:
- (a) darba uzdevumu grupām ir jāiegūst izpratne par to pienākumiem saistībā ar darba uzdevumiem un to pildīšanu, tostarp, attiecīgos gadījumos atbildīgajiem partneriem ir vispārējā atbildība par kvalitātes vadību un nodrošināšanu darba uzdevumā, kā arī pienākums pietiekami un atbilstīgi iesaistīties darba uzdevumā; (sk. A75 punktu)
  - (b) darba uzdevuma grupas virzības un uzraudzības veidam, laikam un apjomam, kā arī veiktā darba pārskatīšanai ir jāatbilst darba uzdevuma raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem, kā arī resursiem, kas piešķirti vai pieejami darba uzdevumu grupām; pieredzējušākiem darba uzdevuma grupas dalībniekiem jānodrošina mazāk pieredzējušu darba uzdevuma grupas dalībnieku darba virzība, pārraudzība un pārskatīšana; (sk. A76–A77 punktu)
  - (c) darba uzdevuma grupām jāizdara atbilstīgi profesionāli spriedumi un, attiecīgu veidu darba uzdevumos jāpielieto profesionālā skepse; (sk. A78 punktu)
  - (d) jāveic konsultēšanās par sarežģītiem vai pretrunīgiem jautājumiem un jāīsteno secinājumi, par kuriem panākta vienošanās; (sk. A79–A81 punktu)
  - (e) jāinformē firma par viedokļu atšķirībām darba uzdevuma grupā vai starp darba uzdevuma grupu un darba uzdevuma kvalitātes pārraugu vai personām, kas veic darbības firmas kvalitātes vadības sistēmā, un šādas pretrunas ir jānovērš; (sk. A82 punktu)
  - (f) darba uzdevumu dokumentācija ir jānoslēdz savlaicīgi, pēc darba uzdevuma ziņojuma datuma, un jānodrošina tās pienācīga uzturēšana un glabāšana atbilstoši firmas vajadzībām un saskaņā ar normatīvajām prasībām, attiecināmām ētikas prasībām vai profesionālajiem standartiem. (Sk. A83–A85 punktu.)

Resursi

32. Firma nosaka šādus kvalitātes mērķus saistībā ar savlaicīgu resursu iegūšanu, izveidošanu, izmantošanu, uzturēšanu, piešķiršanu, lai nodrošinātu kvalitātes vadības sistēmas izstrādi, īstenošanu un darbību: (sk. A86–A87 punktu)

Personāls

- (a) Personāls tiek nolīgts, apmācīts un uzturēts un tam piemīt atbilstīga kompetence un spējas, lai: (sk. A88–A90 punktu)
- (i) pastāvīgi nodrošinātu kvalitāti darba uzdevumos, tostarp, lai tiktu nodrošināts, ka personālam ir zināšanas un pieredze, kas atbilst firmas veiktajiem darba uzdevumiem; vai
  - (ii) veiktu darbības vai pildītu pienākumus saistībā ar firmas kvalitātes vadības sistēmas darbību;
- (b) personāls ar savu rīcību un darbībām apliecinātu apņemšanos nodrošināt kvalitāti, attīstīt un uzturēt pienākumu pildīšanai atbilstošu kompetenci un savlaicīga novērtēšanas procesa rezultātā tiktu saukts pie atbildības vai saņemtu atzinību piemaksas, karjeras izaugsmes un citu stimulu veidā; (sk. A91–A93 punktu)
- (c) ja firmai nav pietiekama vai atbilstoša personāla, lai nodrošinātu firmas kvalitātes vadības sistēmas darbību vai darba uzdevumu izpildi, šādas personas tiek iegūtas no ārējiem avotiem (t. i., tīkla, citas tīkla firmas vai pakalpojumu sniedzēja); (sk. A94 punktu)
- (d) katra darba uzdevuma veikšanai tiek norīkoti darba uzdevuma grupas dalībnieki, tostarp atbildīgais partneris, kam piemīt atbilstoša kompetence un spējas, tostarp tiek nodrošināts pietiekams laiks konsekventai darba uzdevumu kvalitātes nodrošināšanai; (sk. A88–A89, A95–A97 punktu)
- (e) darbības kvalitātes vadības sistēmā veic personas, kam piemīt atbilstoša kompetence un spējas, tostarp pietiekami laika resursi šādu darbību veikšanai.

Tehnoloģiskie resursi

- (f) Tiek iegūti vai attīstīti, ieviesti, uzturēti un izmantoti atbilstoši tehnoloģiskie resursi, lai nodrošinātu firmas kvalitātes vadības sistēmas darbību un darba uzdevumu izpildi. (Sk. A98–A101, A104 punktu.)

Intelektuālie resursi

- (g) Tiek iegūti vai attīstīti, ieviesti, uzturēti un izmantoti atbilstoši intelektuālie resursi, lai nodrošinātu firmas kvalitātes vadības sistēmas darbību un pastāvīgu darba uzdevumu kvalitāti, un šie intelektuālie resursi atbilst attiecīgiem profesionāliem standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām. (Sk. A102–A104 punktu.)

Pakalpojumu sniedzēji

- (h) Pakalpojumu sniedzēju cilvēkresursi, tehnoloģiskie vai intelektuālie resursi ir piemēroti to izmantošanai firmas kvalitātes vadības sistēmā un darba uzdevumu izpildē, ņemot vērā 32.d), e), f) un g) punktā noteiktos kvalitātes mērķus. (Sk. A105–A108 punktu.)

Informācija un komunikācija

33. Firma nosaka šādus kvalitātes mērķus, kas attiecas uz informācijas iegūšanu, radīšanu vai izmantošanu saistībā ar kvalitātes vadības sistēmu un savlaicīgu tās komunicēšanu firmas iekšienē un ārpus firmas, lai nodrošinātu kvalitātes vadības sistēmas izstrādi, ieviešanu un darbību: (sk. A109 punktu)
- (a) informācijas sistēmā tiek identificēta, reģistrēta, apstrādāta un uzturēta atbilstoša un uzticama informācija, iegūta gan no iekšējiem, gan ārējiem avotiem, kas nodrošina kvalitātes vadības sistēmas darbību; (sk. A110–A111 punktu)
  - (b) firmas kultūrā tiek atzīts un stiprināts personāla pienākums apmainīties ar informāciju ar firmu un savstarpēji; (sk. A112 punktu)
  - (c) firmā un darba uzdevuma grupās savstarpēji apmainās ar atbilstošu un uzticamu informāciju, tostarp: (sk. A112 punktu)
    - (i) informācija tiek komunicēta personālam un darba uzdevuma grupām, un informācijas veids, laiks un apjoms ir pietiekams, lai viņi varētu gūt izpratni un veikt savus pienākumus, darbojoties kvalitātes vadības sistēmas ietvaros, vai darba uzdevumu izpildē; un
    - (ii) personāls un darba uzdevuma grupas, veicot darbības kvalitātes vadības sistēmā vai darba uzdevumos, komunicē informāciju firmai;
  - (d) ārējām personām tiek komunicēta atbilstoša un uzticama informācija, tostarp:
    - (i) firma firmas tīkla ietvaros vai pakalpojumu sniedzējiem, ja tādi ir, komunicē informāciju, kas ļauj tīklam vai pakalpojumu sniedzējiem pildīt pienākumus, kas saistīti ar tīkla prasībām vai tīkla pakalpojumiem, vai resursiem, ko tie nodrošina; un (sk. A113 punktu)
    - (ii) informācija tiek komunicēta ārējām personām, ja tā nosaka normatīvās prasības vai profesionālie standarti vai tas nepieciešams, lai atbalstītu ārējo pušu izpratnes veidošanu par kvalitātes vadības sistēmu. (Sk. A114–A115 punktu.)

Konkrēti atbildes pasākumi

34. Firma izstrādā un īsteno šādus atbildes pasākumus saskaņā ar 26. punktu: (sk. A116 punktu)
- (a) firma nosaka politiku vai procedūras ar mērķi:
    - (i) noteikt, izvērtēt un novērst apdraudējumu attiecināmo ētikas prasību ievērošanai; un (sk. A117 punktu)
    - (ii) identificēt, informēt, novērtēt un ziņot par jebkādiem attiecināmo ētikas prasību pārkāpumiem un savlaicīgi atbilstīgi reaģēt uz pārkāpumu cēloņiem un sekām; (sk. A118–A119 punktu)
  - (b) firma vismaz reizi gadā no visiem darbiniekiem, kam saskaņā ar attiecināmām ētikas prasībām jāievēro neatkarība, saņem dokumentētu apstiprinājumu par neatkarības prasību ievērošanu;
  - (c) firma izstrādā politiku vai procedūras, kas nosaka kārtību, kādā tiek saņemtas, izmeklētas un izskatītas sūdzības un apsūdzības par gadījumiem, kad veiktais darbs neatbilst profesionāliem

standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām vai šajā SKVS noteiktajai firmas politikai un procedūrām; (sk. A120–A121 punktu)

- (d) firma izstrādā politiku vai procedūras, kas attiecas uz apstākļiem, kad:
  - (i) firmai pēc klienta attiecību vai konkrētu darba uzdevumu pieņemšanas vai turpināšanas kļūst zināma informācija, kas būtu likusi firmai attiekties no klienta attiecībām vai konkrēta darba uzdevuma, ja šī informācija būtu zināma pirms klienta attiecību vai konkrētā darba uzdevuma akceptēšanas vai turpināšanas; vai (sk. A122–A123 punktu)
  - (ii) firmai ir normatīvos aktos noteikts pienākums akceptēt klienta attiecības vai konkrētu darba uzdevumu; (sk. A123 punktu)
- (e) firma nosaka politiku vai procedūras, kas: (sk. A124–A126 punktu)
  - (i) nosaka pienākumu biržā reģistrētu juridisko vienību finanšu pārskatu revīzijas gadījumā sazināties ar personām, kam uzticēta pārvalde, par to, vai kvalitātes vadības sistēma nodrošina atbalstu pastāvīgai revīzijas darba uzdevumu kvalitātei; (sk. A127–A129 punktu)
  - (ii) nosaka rīcību citos gadījumos, kad ir lietderīgi sazināties ar ārējām personām saistībā ar firmas kvalitātes vadības sistēmu; un (sk. A130 punktu)
  - (iii) nosaka, kāda informācija jāsniedz ārējas saziņas procesā saskaņā ar 34.e)i) un 34.e)ii) punktu, tostarp komunikācijas veidu, laiku un apjomu; (sk. A131–A132 punktu)
- (f) firma nosaka politiku vai procedūras, kas attiecas uz darba uzdevuma kvalitātes pārbaudi veikšanu saskaņā ar 2. SKVS, un nosaka prasību veikt darba uzdevuma kvalitātes pārbaudi attiecībā uz:
  - (i) biržā reģistrētu juridisko vienību finanšu pārskatu revīziju;
  - (ii) revīzijas uzdevumiem vai citiem darba uzdevumiem, kuru gadījumā darba uzdevuma kvalitātes pārbaude ir jāveic saskaņā ar normatīvajām prasībām; un (sk. A133 punktu)
  - (iii) revīzijas uzdevumiem vai citiem darba uzdevumiem, attiecībā uz kuriem firma konstatē, ka darba uzdevumu kvalitātes pārbaude ir piemērots atbildes pasākums, lai novērstu vienu vai vairākus kvalitātes riskus. (Sk. A134–A137 punktu.)

Pārraudzības un trūkumu novēršanas process

- 35. Firma iedibina pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu ar šādu mērķi: (sk. A138 punktu)
  - (a) sniegt atbilstošu, uzticamu un savlaicīgu informāciju par kvalitātes vadības sistēmas veidu, īstenošanu un darbību;
  - (b) veikt atbilstošas darbības ar mērķi reaģēt uz identificētajiem trūkumiem tā, lai tie tiktu savlaicīgi novērsti.

Pārraudzības pasākumu plānošana un īstenošana

- 36. Firma izstrādā un īsteno pārraudzības pasākumus, kas nodrošina pamatu trūkumu identificēšanai.
- 37. Nosakot pārraudzības pasākumu veidu, laiku un apjomu, firma ņem vērā šādus aspektus: (sk. A139–A142 punktu)

- (a) kvalitātes risku novērtējuma pamatojums;
  - (b) atbildes pasākumu veids;
  - (c) firmas risku izvērtēšanas procesa un pārraudzības un trūkumu novēršanas procesa struktūra; (sk. A143–A144 punktu)
  - (d) izmaiņas kvalitātes vadības sistēmā; (sk. A145 punktu)
  - (e) iepriekš veikto pārraudzības pasākumu rezultāti, tas, vai iepriekš veiktie pārraudzības pasākumi joprojām ir būtiski firmas kvalitātes vadības sistēmas novērtēšanā un vai koriģējošie pasākumi iepriekš identificēto trūkumu novēršanai bijuši efektīvi; un (sk. A146–A147 punktu)
  - (f) cita būtiska informācija, ieskaitot sūdzības un apsūdzības par gadījumiem, kad veiktais darbs neatbilst profesionāliem standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām vai šajā SKVS noteiktajai firmas politikai un procedūrām, informācija, kas iegūta ārēju pārbaužu rezultātā un ko snieguši pakalpojumu sniedzēji; (sk. A148–A150 punktu)
38. Firma pārraudzības pasākumos iekļauj pabeigto darba uzdevumu pārbaudi un nosaka, kuri darba uzdevumi un darba uzdevumu partneri jāizvēlas. To darot, firma: (sk. A141, A151–A154 punktu)
- (a) ņem vērā 37. punktā minētos aspektus;
  - (b) ņem vērā citu firmas veikto pārraudzības pasākumu veidu, grafiku un apjomu, kā arī darba uzdevumus un atbildīgos partnerus, uz kuriem attiecas šādi pārraudzības pasākumi; un
  - (c) izvēlas vienu pabeigto darba uzdevumu katram atbildīgajam partnerim saskaņā ar firmas noteiktu ciklu.
39. Firma nosaka politikas un procedūras, kas:
- (a) nosaka prasību nodrošināt, lai personām, kas veic pārraudzības pasākumus, ir atbilstoša kompetence un spējas, tostarp pietiekams laiks, efektīvais pārraudzības pasākumu īstenošanai; un
  - (b) nodrošina personu, kuras veic pārraudzības pasākumus, objektivitāti. Šāda politika vai procedūras aizliedz darba uzdevuma grupas dalībniekiem vai darba uzdevuma kvalitātes pārraugam veikt attiecīgā darba uzdevuma pārbaudi. (Sk. A155–A156 punktu.)

Konstatējumu novērtēšana un trūkumu identificēšana

40. Firma novērtē konstatējumus, jeb konstatētos faktus, lai noteiktu, vai pastāv kādi trūkumi, tostarp pārraudzības un trūkumu novēršanas procesā. (Sk. A157–A162 punktu.)

Identificēto trūkumu novērtēšana

41. Firma novērtē identificēto trūkumu smagumu un mērogu, īstenojot šādus pasākumus: (sk. A161, A163–A164 punktu)
- (a) identificēto trūkumu pamatcēloņa(-u) analīze. Nosakot pamatcēloņu analīzes procedūru veidu, laiku un apjomu, firma ņem vērā identificēto trūkumu raksturīgās iezīmes un iespējamo smagumu; (sk. A165–A169 punktu)

- (b) identificēto trūkumu ietekmes uz kvalitātes vadības sistēmu analīze, katram atsevišķi un visiem kopā.

Reaģēšana uz identificētajiem trūkumiem

- 42. Firma nosaka un īsteno koriģējošus pasākumus identificēto trūkumu novēršanai atbilstoši pamatcēloņa analīzes rezultātiem. (Sk. A170–A172 punktu.)
- 43. Personas, kam uzticēta operatīvā atbildība par pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu, novērtē, vai:
  - (a) koriģējošie pasākumi ir atbilstoši izstrādāti, lai novērstu identificētos trūkumus un to pamatcēloņus, un ir īstenoti; un
  - (b) koriģējošie pasākumi, kas īstenoti iepriekš identificēto trūkumu novēršanai, ir bijuši efektīvi.
- 44. Ja novērtējums liecina, ka koriģējošie pasākumi nav atbilstoši izstrādāti un īstenoti vai nav efektīvi, personas, kam uzticēta operatīvā atbildība par pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu, attiecīgi rīkojas, lai noteiktu, vai koriģējošie pasākumi ir attiecīgi pārveidoti tā, lai tie būtu efektīvi.

Konstatējumi saistībā ar konkrētu darba uzdevumu

- 45. Firma īsteno atbildes pasākumus gadījumos, kad konstatējumi liecina, ka konkrētā darba uzdevumā nav veiktas nepieciešamās procedūras vai publicētais ziņojums varētu būt neatbilstošs. Šādi firmas atbildes pasākumi ir: (sk. A173 punktu)
  - (a) atbilstoša rīcība saskaņā ar attiecīgiem profesionālajiem standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām; un
  - (b) ja ziņojums tiek atzīts par neatbilstošu, attiecīgo apstākļu ietekmes izvērtēšana un pasākumu īstenošana, tostarp juridisku konsultāciju saņemšana.

Pastāvīga komunikācija saistībā ar pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu

- 46. Personas, kam uzticēta operatīvā atbildība par pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu, savlaicīgi informē personas, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, un personas, kam uzticēta operatīvā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, tostarp par šādiem aspektiem: (sk. A174 punktu)
  - (a) īstenoto pārraudzības pasākumu apraksts;
  - (b) identificētie trūkumi, tostarp šādu trūkumu ietekme un mērogs; un
  - (c) koriģējošie pasākumi identificēto trūkumu novēršanai.
- 47. Firma informē par 46. punktā aprakstītajiem jautājumiem darba uzdevumu grupas un citas personas, kas veic darbības kvalitātes vadības sistēmā, lai tās varētu nekavējoties un atbilstīgi rīkoties saskaņā ar saviem pienākumiem.

Tīkla prasības un tīkla pakalpojumi

- 48. Ja firma ir iekļauta firmu tīklā, firma attiecīgos gadījumos gūst izpratni par šādiem jautājumiem: (sk. A19, A175 punktu)

- (a) tīkla prasības attiecībā uz firmas kvalitātes vadības sistēmu, tostarp firmas pienākums ieviest vai izmantot resursus vai pakalpojumus, ko izveidojis vai citādi nodrošina tīkls vai kas tiek nodrošināti ar tīkla starpniecību (t. i., tīkla prasības);
- (b) tīkla sniegtie pakalpojumi vai resursi, kurus firma izvēlas izmantot firmas kvalitātes vadības sistēmas izstrādē, īstenošanā vai darbībā (t. i., tīkla pakalpojumi); un
- (c) firmas atbildība par visām darbībām, kas nepieciešamas, lai īstenotu tīkla prasības vai izmantotu tīkla pakalpojumus. (Sk. A176 punktu.)

Firma visos gadījumos ir atbildīga par tās kvalitātes vadības sistēmu, tostarp profesionāliem spriedumiem, kas pielietoti attiecībā uz kvalitātes vadības sistēmas izstrādi, ieviešanu un darbību. Firma nepieļauj tādu tīkla prasību ievērošanu vai tīkla pakalpojumu izmantošanu, kuri pārkāpj šī SKVS prasības. (Sk. A177 punktu.)

49. Pamatojoties uz 48. punktā noteikto izpratni, firma:

- (a) nosaka, cik atbilstošas ir tīkla prasības vai tīkla pakalpojumi un kā tie tiek ņemti vērā firmas kvalitātes vadības sistēmā, tostarp kā tie jāīsteno; un (sk. A178 punktu)
- (b) izvērtē, vai un kā tīkla prasības vai tīkla pakalpojumi ir jāpielāgo vai jāpapildina firmas vajadzībām, lai tos varētu izmantot firmas kvalitātes vadības sistēmā. (Sk. A179–A180 punktu.)

Tīkla īstenotie pārraudzības pasākumi attiecībā uz firmas kvalitātes vadības sistēmu

50. Apstākļos, kad tīkls īsteno pārraudzības pasākumus saistībā ar firmas kvalitātes vadības sistēmu, firma:

- (a) nosaka, kā tīkla īstenotie pārraudzības pasākumi ietekmē saskaņā ar 36.–38. punktu veikto firmas pārraudzības pasākumu veidu, laiku un apjomu;
- (b) nosaka firmas pienākumus saistībā ar pārraudzības pasākumiem, tostarp jebkādu saistītu firmas rīcību; un
- (c) konstatējumu izvērtēšanas un 40. punktā minēto trūkumu identificēšanas procesā savlaicīgi no tīkla saņem pārraudzības pasākumu rezultātus. (Sk. A181 punktu.)

Tīkla līmeņa pārraudzības pasākumi

51. Firma:

- (a) gūst izpratni par tīkla firmās īstenoto pārraudzības pasākumu vispārējo mērogu, tostarp par tādiem pārraudzības pasākumiem, kuru mērķis ir izvērtēt, vai tīkla prasības ir pienācīgi īstenotas tīkla firmās, un to, kā tīkls komunicēs ar firmu par pārraudzības pasākumu rezultātiem;
- (b) attiecīgos gadījumos, vismaz reizi gadā no tīkla iegūst informāciju par tīkla pārraudzības pasākumu vispārējiem rezultātiem tīkla firmās, un: (sk. A182–A184 punktu)
  - (i) informē darba uzdevumu grupas un attiecīgos gadījumos citas personas, kas veic darbības kvalitātes vadības sistēmā, lai tās varētu nekavējoties un atbilstīgi rīkoties saskaņā ar saviem pienākumiem; un

- (ii) izvērtē šādas informācijas ietekmi uz firmas kvalitātes vadības sistēmu.

Firmas identificētie trūkumi tīkla prasībās vai firmas pakalpojumos

52. Ja firma identificē trūkumus tīkla prasībās vai tīkla pakalpojumos, firma: (sk. A185 punktu)
- (a) ziņo tīklam par identificēto trūkumu; un
  - (b) saskaņā ar 42. punktu, izstrādā un īsteno koriģējošus pasākumus, lai novērstu identificēto tīkla prasību vai tīkla pakalpojumu trūkumu ietekmi. (Sk. A186 punktu.)

Kvalitātes vadības sistēmas novērtēšana

53. Personas, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, firmas vārdā veic kvalitātes vadības sistēmas novērtējumu. Novērtējumu veic atbilstošā laikā, vismaz reizi gadā. (Sk. A187–A189 punktu.)
54. Pamatojoties uz šo novērtējumu, personas, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, firmas vārdā izdara kādu no šiem secinājumiem: (sk. A190, A195 punktu)
- (a) kvalitātes vadības sistēma sniedz firmai pietiekamu pārliecību par to, ka kvalitātes vadības sistēmas mērķi tiek īstenoti; (sk. A191 punktu)
  - (b) kvalitātes vadības sistēma sniedz firmai pietiekamu pārliecību par to, ka kvalitātes vadības sistēmas mērķi tiek īstenoti, izņemot jautājumus, kas saistīti ar identificētiem trūkumiem, kuru ietekme uz kvalitātes vadības sistēmas veidu, ieviešanu un darbību ir smaga, bet ne plaša; vai (sk. A192 punktu)
  - (c) kvalitātes vadības sistēma nesniedz firmai pietiekamu pārliecību par to, ka kvalitātes vadības sistēmas mērķi tiek īstenoti. (Sk. A192–A194 punktu.)
55. Ja personas(u), kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, secinājumi atbilst 54.b) vai 54.c) punktā aprakstītajam, firma: (sk. A196 punktu)
- (a) nekavējoties un atbilstīgi rīkojas; un
  - (b) sazinās ar:
    - (i) darba uzdevuma grupu un citām personām, kas veic darbības kvalitātes vadības sistēmā, ciktāl tas attiecas uz viņu pienākumiem; un (sk. A197 punktu)
    - (ii) ārējām personām saskaņā ar firmas politiku vai procedūrām, kā noteikts 34.e) punktā. (Sk. A198 punktu.)
56. Firma periodiski veic personas(u), kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, kā arī personu, kam uzticēta operatīvā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, rezultativitātes novērtēšanu. Šajā procesā firma ņem vērā kvalitātes vadības sistēmas novērtējumu. (Sk. A199–A201 punktu.)

Dokumentēšana

57. Firma sagatavo kvalitātes vadības sistēmas dokumentāciju, kas ir pietiekama, lai: (sk. A202–A204 punktu)
- (a) personāls pastāvīgi varētu gūt izpratni par kvalitātes vadības sistēmu, tostarp par personāla lomām un pienākumiem saistībā ar kvalitātes vadības sistēmu un darba uzdevumu izpildi;
  - (b) nodrošinātu atbalstu konsekventai atbildes pasākumu īstenošanai un darbībai; un
  - (c) nodrošinātu pierādījumus saistībā ar atbildes pasākumu izstrādi, īstenošanu un darbību, uz kuriem varētu pamatoties personas, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, veicot kvalitātes vadības sistēmas novērtējumu.
58. Sagatavojot dokumentāciju, firma tajā iekļauj informāciju par šādiem jautājumiem:
- (a) Personas(u), kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, kā arī personas, kam uzticēta operatīvā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu;
  - (b) firmas kvalitātes mērķi un kvalitātes riski; (sk. A205 punktu)
  - (c) atbildes pasākumu apraksts un tas, kā firmas atbildes pasākumi novērš kvalitātes riskus;
  - (d) attiecībā uz pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu:
    - (i) pierādījumi saistībā ar īstenotajiem pārraudzības pasākumiem;
    - (ii) konstatējumu un identificēto trūkumu un ar tiem saistīto pamatcēloņu novērtējums;
    - (iii) korektīvie pasākumi identificēto trūkumu novēršanai un šādu korektīvo pasākumu veida un īstenošanas novērtējums; un
    - (iv) komunikācija saistībā ar pārraudzību un trūkumu novēršanu; un
  - (e) secinājuma, kas izdarīts saskaņā ar 54. punktu, pamatojums.
59. Firma dokumentē 58. punktā minētos jautājumus tādā mērā, kā tie attiecas uz tīkla prasībām vai tīkla pakalpojumiem un tīkla prasību vai tīkla pakalpojumu novērtējumu saskaņā ar 49.b) punktu. (Sk. A206 punktu.)
60. Firma nosaka laika periodu, kādā tiek glabāta kvalitātes vadības sistēmas dokumentācija, un šādam periodam jābūt pietiekamam, lai firma varētu nodrošināt firmas kvalitātes vadības sistēmas izstrādes, īstenošanas un darbības pārraudzību, vai ilgākam, ja to nosaka normatīvie akti.

Piemērošana un citi skaidrojošie materiāli

Šī SKVS darbības joma (sk. 3.–4. punktu)

- A1. Atbildīgā partnera pienākumi attiecībā uz kvalitātes pārvaldību darba uzdevuma līmenī ir noteikti arī citās IAASB publikācijās, tostarp 2400. (pārskatīts) SPUS⁵ un 3000. (pārskatīts) SAUS⁶.

⁵ 2400. (pārskatīts) Starptautiskais Pārbaudes uzdevumu standarts (SPUS) "Vēsturiskas finanšu informācijas pārbaudes uzdevumi".

⁶ 3000. (pārskatīts) Starptautiskais Apliecinājuma uzdevumu standarts (SAUS) "Apliecinājuma uzdevumiem, kas nav vēsturiskas finanšu informācijas revīzija vai pārbaude".

A2. IESBA (SGĒSP) Kodeksā⁷ ir noteiktas prasības un sniegti piemērošanas materiāli attiecībā uz profesionālu revidentu pienākumu rīkoties sabiedrības interesēs. Kā noteikts 15. punktā, darba uzdevuma izpildē ievērojot šī SKVS nosacījumus, profesionāla revidenta pienākums rīkoties sabiedrības interesēs ietver pienākumu pastāvīgi nodrošināt darba uzdevumu kvalitāti.

Firmas kvalitātes vadības sistēma (sk. 6.–9. punktu)

A3. Firma var izmantot atšķirīgu terminoloģiju vai jēdzienus, raksturojot kvalitātes vadības sistēmas komponentus.

A4. Tālāk sniegti piemēri, kas apliecina šādu komponentu savstarpējo saistību:

- firmas risku izvērtēšanas process nosaka firmas rīcību, īstenojot uz risku balstītu pieeju visā kvalitātes vadības sistēmā;
- pārvaldības un vadības komponents veido vidi, kurā tiek atbalstīta kvalitātes vadības sistēmas darbība;
- resursu, informācijas un komunikācijas komponenti palīdz izstrādāt, ieviest un pielietot kvalitātes vadības sistēmu;
- pārraudzības un trūkumu novēršanas process nodrošina vispārēju kvalitātes vadības sistēmas pārraudzību; pārraudzības un trūkumu novēršanas procesa rezultāti sniedz informāciju, kas ir būtiska firmas risku izvērtēšanas procesā;
- var pastāvēt saikne starp noteiktiem aspektiem, piemēram, atsevišķiem attiecināmo ētikas prasību aspektiem ir nozīmīga loma klientu attiecību un konkrētu darba uzdevumu akceptēšanas un turpināšanas procesā.

A5. Pietiekamu pārliecību iegūst, ja kvalitātes vadības sistēma līdz pieņemami zemam līmenim samazina risku, ka varētu netikt īstenoti 14.a) un 14.b) punktā noteiktie mērķi. Pietiekama pārliecība nav absolūta pārliecība, jo pastāv kvalitātes vadības sistēmas ierobežojumi. Šādi ierobežojumi nosaka to, ka cilvēka spriedums lēmumu pieņemšanā var būt kļūdaini un firmas kvalitātes vadības sistēmā var rasties kļūmes, ko izraisa, piemēram, cilvēka kļūdas vai rīcība, vai informācijas tehnoloģiju (IT) lietojumprogrammu (aplikāciju) kļūmes.

Šī SKVS pilnvaras (sk. 12. punktu)

A6. Šī SKVS mērķis nodrošina kontekstu, kādā ir noteiktas šī SKVS prasības, nosaka šā SKVS vēlamu rezultātu un palīdz firmai izprast, kādi mērķi jāsasniedz, un, attiecīgos gadījumos, kā tas darāms.

A7. Šā SKVS prasības ir izteiktas kā pienākums.

A8. Ja nepieciešams, piemērošanas un citos skaidrojošos materiālos sniegts sīkāks prasību skaidrojums un norādījumi to īstenošanai. Šādos materiālos:

- sniegts sīkāks skaidrojums par prasību nozīmi un izpildi; un
- sniegti piemēri prasību pielietošanai.

---

⁷ Starptautiskās Ētikas standartu padomes izstrādātais Profesionālu grāmatvežu ētikas kodekss (tostarp Starptautiskie Neatkarības standarti) (SGĒSP Kodekss).

Lai gan šādi norādījumi paši par sevi nav uzskatāmi par prasībām, tiem ir būtiska loma prasību pareizā izpildē. Piemērošanas un citos skaidrojošajos materiālos var būt sniegta papildinformācija par šajā SKVS aplūkotajiem jautājumiem. Attiecīgos gadījumos piemērošanas un citos skaidrojošajos materiālos iekļauti arī papildu apsvērumi saistībā ar publiskā sektora struktūru revīziju. Šādi papildu apsvērumi palīdz piemērot šā SKVS prasības. Tomēr tie neierobežo un nemazina firmas pienākumu nodrošināt šā SKVS prasību izpildi.

- A9. Šajā SKVS iekļauta sadaļa "Definīcijas", kurā raksturota konkrētu šajā SKVS izmantoto jēdzienu nozīme. Definīciju mērķis ir palīdzēt konsekventi pielietot un interpretēt šā SKVS prasības; tām netiek dota priekšroka pār definīcijām, kas noteiktas citās normatīvajās prasībās un citādi. Šajā SKVS definētie termini ir iekļauti IFAC "Starptautisko Kvalitātes kontroles, revīzijas, pārbaudes, citu apliecinājuma un radniecīgo pakalpojumu paziņojumu rokasgrāmatas" terminu vārdnīcā, kas paredzēta lietošanai kopā ar IAASB publicētiem starptautiskiem standartiem. Terminu vārdnīcā sniegti arī citu šajā SKVS izmantoto terminu skaidrojumi, lai nodrošinātu vienotu un konsekventu interpretāciju un tulkošanu.

Definīcijas

Trūkums (sk. 16.a) punktu)

- A10. Firma identificē trūkumus, novērtējot konstatējumus. Trūkumu var identificēt, pamatojoties uz atsevišķu konstatējumu vai vairāku konstatējumu kombināciju.
- A11. Ja ir identificēts trūkums, kas radies tāda kvalitātes riska vai kvalitātes risku kombinācijas ietekmē, kurš nav identificēts vai pienācīgi novērtēts, pastāv iespējamība, ka arī atbildes pasākums, kas izriet no šāda kvalitātes riska, nav izstrādāts vai īstenots vai ir neatbilstīgi izstrādāts vai īstenots.
- A12. Citi kvalitātes vadības sistēmas aspekti ir saistīti ar šādām SKVS prasībām:
- atbildības piešķiršana/uzticēšana (20.–22. punkts);
  - firmas risku izvērtēšanas process;
  - pārraudzības un trūkumu novēršanas process; un
  - kvalitātes vadības sistēmas izvērtēšana.

Ar citiem kvalitātes vadības sistēmas aspektiem saistītu trūkumu piemēri

- Firmas risku izvērtēšanas procesā netiek identificēta informācija, kas norāda uz izmaiņām firmas raksturīgajās iezīmēs un apstākļos, kā arī nepieciešamība noteikt papildu kvalitātes mērķus vai mainīt kvalitātes riskus vai atbildes pasākumus.
- Firmas pārraudzības un trūkumu novēršanas process nav izstrādāts vai īstenots tādā veidā, lai:
  - sniegtu būtisku, uzticamu un savlaicīgu informāciju par kvalitātes vadības sistēmas izveidošanu, īstenošanu un darbību;
  - sniegtu iespēju firmai veikt atbilstošas darbības, lai reaģētu uz identificētajiem trūkumiem tā, ka tie tiktu savlaicīgi novērsti;

- personas, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes sistēmas vadību, neveic ikgadēju kvalitātes vadības sistēmas novērtējumu.

Darba uzdevuma grupa (sk. 16.f) punktu)

A13. 220. (pārskatīts) SRS⁸ sniegti norādījumi saistībā ar darba uzdevuma grupas definīcijas piemērošanu finanšu pārskatu revīzijas kontekstā.

Ārējas pārbaudes (sk. 16. g) punktu)

A14. Noteiktos apstākļos ārēja pārraudzības iestāde var veikt cita veida pārbaudes, piemēram, tematiskas pārbaudes, kas vērstas uz atlasītu firmu konkrētiem revīzijas darba uzdevumu aspektiem vai konkrētām praksēm firmas mērogā.

Konstatējumi (sk. 16.h) punktu)

A15. Pārraudzības pasākumu, ārējo pārbaužu un citu attiecīgu avotu nodrošinātu konstatējumu apkopošanas procesā firma var identificēt citus novērojumus saistībā ar firmas kvalitātes vadības sistēmu, piemēram, pozitīvus rezultātus vai firmas iespējas uzlabot vai pilnveidot kvalitātes vadības sistēmu. A158 punktā ir skaidrots, kā firma kvalitātes vadības sistēmā var izmantot šādus citus novērojumus.

A16. A148 punktā sniegti piemēri informācijai, kas iegūta no citiem atbilstošiem avotiem.

A17. Pārraudzība ietver pārraudzības nodrošināšanu darba uzdevuma līmenī, piemēram, darba uzdevumu pārbaudes veikšanu. Turklāt ārēju pārbaužu rezultātā un no citiem atbilstošiem avotiem var iegūt informāciju, kas ir saistīta ar konkrētiem darba uzdevumiem. Rezultātā informācija par kvalitātes vadības sistēmas veidu, īstenošanu un darbību ietver darba uzdevuma līmeņa konstatējumus, kas var liecināt par konstatējumiem saistībā ar kvalitātes vadības sistēmu.

Firma (sk. 16.i) punktu)

A18. Attiecināmās ētikas prasībās noteiktā jēdziena “firma” definīcija var atšķirties no šajā SKVS noteiktās definīcijas.

Tīkls (sk. 16.l) punktu, 48 punktu)

A19. Tīkls un tajā iekļautās firmas var būt strukturētas dažādos veidos. Piemēram, firmas kvalitātes vadības sistēmas kontekstā:

- tīkls var noteikt firmas pienākumus saistībā ar kvalitātes vadības sistēmas nodrošināšanu vai sniegt pakalpojumus, ko firma izmanto savā kvalitātes vadības sistēmā vai darba uzdevumu izpildē;
- citas tīklā iekļautās firmas var sniegt pakalpojumus (piemēram, resursus), ko firma izmanto savā kvalitātes vadības sistēmā vai darba uzdevumu izpildē; vai
- citas tīkla struktūras vai organizācijas var noteikt prasības firmai attiecībā uz tās kvalitātes vadības sistēmu, vai sniegt firmai pakalpojumus.

⁸ 220. (pārskatīts) SRS A15–A25. punkts.

Šī SKVS kontekstā jēdziens "tīkla prasības vai tīkla pakalpojumi" attiecas uz jebkurām tīkla prasībām vai tīkla pakalpojumiem, kas tiek saņemti no tīkla, citas tīkla firmas, struktūras vai organizācijas.

Personāls (sk. 16.n) punktu)

A20. Papildus personālam (t. i., firmas darbiniekiem) firma var izmantot tādu personu pakalpojumus, kuras atrodas ārpus firmas, lai īstenotu pasākumus saistībā ar kvalitātes vadības sistēmu vai veicot darba uzdevumu izpildi. Piemēram, personas, kas atrodas ārpus firmas, var būt personas no citām tīkla firmām (piemēram, personas no tīkla firmas pakalpojumu sniegšanas centra) vai personas, ko nodarbina pakalpojumu sniedzējs (piemēram, komponenta revidents no citas revidentu firmas, kas nav iekļauta firmu tīklā).

A21. Personāls ietver arī partnerus un darbiniekus, kas ir nodarbināti citās firmas struktūrās, piemēram, firmas pakalpojumu centrā.

Attiecināmās ētikas prasības (sk. 16.t) punktu, 29 punktu)

A22. Attiecināmās ētikas prasības, kas ir piemērojamas kvalitātes vadības sistēmas kontekstā, var atšķirties atkarībā no darba uzdevuma vai firmas raksturīgajām īpatnībām un apstākļiem. Attiecināmajās ētikas prasībās var būt definēts jēdziens "profesionāls revidents". Piemēram, jēdziens "profesionāls revidents" ir definēts SGĒSP Kodeksā, kur arī skaidrots, kādas SGĒSP Kodeksa prasības attiecas uz atsevišķiem profesionāliem revidentiem publiskā praksē un viņu firmām.

A23. SGĒSP Kodeksā aplūkoti arī apstākļi, kad normatīvajos aktos ir noteikts aizliegums profesionālam revidentam ievērot noteiktas SGĒSP Kodeksa prasības. Kodeksā arī skaidrots, ka atsevišķās jurisdikcijās var būt spēkā normatīvās prasības, kas atšķiras no vai ir striktākas par SGĒSP Kodeksa prasībām, un profesionāliem revidentiem šādās jurisdikcijās ir jāapzinās šādas atšķirības un jāievēro striktākās prasības, ja vien tas nav aizliegts normatīvajos aktos.

A24. Daži attiecināmo ētikas prasību nosacījumi var attiekties tikai uz personām darba uzdevuma izpildes kontekstā, nevis pašu firmu. Piemēri.

- SGĒSP Kodeksa 2. daļa attiecas uz personām, kas darbojas kā profesionāli revidenti publiskā praksē un sniedz profesionālus pakalpojumus, uzturot saikni ar firmu, kā līgumdarbinieks, darbinieks vai īpašnieks, un šīs prasības var būt attiecināmas darba uzdevumu izpildes kontekstā.
- Atsevišķas SGĒSP Kodeksa 3. un 4. daļā noteiktās prasības attiecas arī uz personām, kas darbojas kā profesionāli revidenti publiskā praksē, veicot profesionālo darbību klientu interesēs.

Firmas kvalitātes vadības sistēmā ir jānosaka šādu personu pienākums ievērot attiecināmās ētikas prasības.

Piemēri attiecināmām ētikas prasībām, kas attiecas tikai uz personām, nevis firmu, un ir saistītas ar darba uzdevumu izpildi

SGĒSP kodeksa 2. daļā ir aplūkots jautājums par spiedienu, kas tiek izdarīts ar mērķi panākt pamatprincipu neievērošanu, un ir noteikts, ka personai ir aizliegts:

- pieļaut spiedienu no citām personām, kā rezultātā netiek ievēroti pamatprincipi; vai

- izdarīt spiedienu uz citām personām, ja grāmatvedis zina vai pieļauj, ka tā rezultātā citas personas varētu pārkāpt pamatprincipus.

Piemēram, noteiktos apstākļos darba uzdevuma gaitā persona var secināt, ka atbildīgais partneris vai cits vadošais darba uzdevuma grupas dalībnieks ir izdarījis spiedienu uz attiecīgo personu ar mērķi panākt pamatprincipu neievērošanu.

Atbildes pasākums (sk. 16.u) punktu)

A25. Politiku īsteno ar personāla un citu personu, kuru darbības ir pakļautas politikām (ieskaitot darba uzdevuma grupas) aktivitātēm vai ar šo personu aktivitāšu, kas būtu pretrunā ar firmas politiku ierobežošanu.

A26. Procedūru īstenošana var tikt uzticēta konkrētām personām, izmantojot oficiālu dokumentāciju vai citus komunikācijas veidus, vai to īstenošana var būt saistīta ar rīcību, kas izriet nevis no norādījumiem, bet ir nosacītas ar firmas kultūru. Procedūras var īstenot, izmantojot IT lietojumprogrammas (aplikācijas) vai citus firmas IT vides aspektus.

A27. Ja firma kvalitātes vadības sistēmā vai darba uzdevumu izpildē izmanto tādu personu pakalpojumus, kuras atrodas ārpus firmas, firmai var nākties izstrādāt politikas vai procedūras, kas nosaka šādu personu darbības. 220. SRS (pārskatīts)⁹ skaidroti gadījumi, kad firmai var nākties izstrādāt politikas vai procedūras, kas nosaka firmas ārējo personu darbību finanšu pārskatu revīzijas kontekstā.

Pakalpojumu sniedzējs (sk. 16.v) punktu)

A28. Pakalpojumu sniedzēji ietver komponentu revidentus no citām firmām, kas neietilpst firmas tīklā.

Attiecināmo prasību piemērošana un atbilstība attiecināmām prasībām (sk. 17. punktu)

A29. *Piemēri gadījumiem, kad šī SKVS prasības neattiecas uz firmu*

- Firmas sastāvā ietilpst tikai praktizējošais revidents. Piemēram, prasības, kas nosaka firmas organizatorisko struktūru un lomu, pienākumu un pilnvaru piešķiršanu, virzību, uzraudzību, pārskatīšanu un viedokļu atšķirību novēršanu, var nebūt būtiskas.
- Firma veic tikai tādus darba uzdevumus, kuri ir saistīti ar saistītajiem pakalpojumiem. Piemēram, ja firmai saistīto pakalpojumu uzdevumā nav pienākums ievērot neatkarību, prasība iegūt dokumentētu apstiprinājumu par atbilstību neatkarības prasībām no katra personāla darbinieka nav būtiska.

Kvalitātes vadības sistēma

Kvalitātes vadības sistēmas izstrāde, ieviešana un darbība (sk. 19. punktu)

A30. Kvalitātes vadība nav nodalīta firmas funkcija; tā ir daļa no vispārējas kultūras, kas apliecina apņemšanos nodrošināt darba uzdevumu kvalitāti firmas stratēģijas īstenošanā, operatīvajā darbībā un biznesa procesos. Kvalitātes vadības sistēmas izstrāde integrētā veidā kopā ar firmas operatīvās darbības un biznesa procesu īstenošanu veicina saskaņotu pieeju firmas vadības procesu īstenošanā un uzlabo kvalitātes vadības procesa efektivitāti.

⁹ 220. (pārskatīts) SRS A23–A25. punkts.

- A31. Firmas profesionālo spriedumu kvalitāte uzlabosies, ja personas, kas izdara šādus spriedumus, demonstrē savā attieksmē vērīgu prātu, kas iekļauj:
- Iegūtās informācijas par kvalitātes vadības sistēmu avotu, attiecināmības un pietiekamības izvērtēšanu, tostarp informācijas izvērtēšanu par firmas raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem un tās veiktajiem darba uzdevumiem; un
  - Atvērtību un modrību attiecībā uz nepieciešamību veikt turpmāku izpēti vai citas darbības.

Atbildība (sk. 20–21.,28.d) punktu)

- A32. Pārvaldības un vadības komponentā ietilpst kvalitātes mērķis, saskaņā ar kuru firmas organizatoriskajai struktūrai, kā arī lomai, pienākumu un pilnvaru sadalījumam ir jābūt tādā, lai nodrošinātu firmas kvalitātes vadības sistēmas izstrādi, ieviešanu un darbību.
- A33. Neatkarīgi no tā, ka ir sadalīti pienākumi saistībā ar kvalitātes vadības sistēmu saskaņā ar 20. punktu, firmai ir galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, kā arī par atbildības pieprasīšanu no personām par tām uzticēto funkciju izpildi un to saukšanu pie atbildības. Piemēram, saskaņā ar 53. un 54. punktu, neskatoties uz to, ka firma nozīmē personas, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, pienākumu novērtēt kvalitātes vadības sistēmu un izdarīt saistītos secinājumus, par novērtējumu un secinājumiem ir atbildīga pati firma.
- A34. Persona, kam uzticēta atbildība par 20. punktā minētajiem jautājumiem, parasti ir firmas partneris, tādējādi nodrošinot, ka attiecīgajai personai piemīt atbilstoša ietekme un pilnvaras firmā, kā noteikts 21. punktā. Tomēr, atkarībā no firmas juridiskās struktūras, noteiktos apstākļos šāda persona var nebūt firmas partneris, bet gan persona, kurai firmā ir atbilstoša ietekme un pilnvaras attiecīgās lomas veikšanai, kā to nosaka firmas vai firmas tīkla formāla vienošanās.
- A35. Tas, kā firma piešķir pienākumus, atbildību un pilnvaras, dažādos gadījumos var atšķirties, kā arī firmas vadības un pārvaldības struktūru vai attiecīgajām personām uzticētos pienākumus var reglamentēt normatīvie akti. Persona, kurai uzticēta atbildība par 20. punktā noteiktajiem jautājumiem, var piešķirt attiecīgas lomas, procedūras, uzdevumus vai darbības citām personām, lai tie palīdzētu pienākumu izpildē. Tomēr persona, kurai uzticēta atbildība par 20. punktā noteiktajiem jautājumiem, joprojām ir atbildīga par tai uzticēto pienākumu izpildi.

Mērogojamības piemērs, kas demonstrē, kā var tikt piešķirt lomas un pienākumi

- Mazāk sarežģītā firmā galīgo atbildību par kvalitātes vadības sistēmu var piešķirt vienam vadošam partnerim, kam tiek piešķirta vienpersoniska atbildība par pārraudzības procesu firmā. Šī persona var arī uzņemties atbildību par visiem kvalitātes vadības sistēmas aspektiem, tostarp operatīvo atbildību par kvalitātes vadības sistēmu, kā arī neatkarības prasību ievērošanu un pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu.
- Sarežģītākā firmā var pastāvēt vairāki vadības līmeņi atbilstoši firmas organizatoriskajai struktūrai, un šādā firmā var pastāvēt neatkarīga pārvaldības struktūra bez izpildvaras, kas uzrauga firmu un kurā var būt iekļautas ārējas personas. Turklāt firma var uzticēt konkrētām personām operatīvo atbildību par konkrētiem kvalitātes vadības sistēmas aspektiem ārpus 20.c) punktā noteiktā, piemēram, operatīvo

atbildību par ētikas prasību ievērošanu vai operatīvo atbildību par noteiktas pakalpojumu līnijas pārvaldību.

- A36. Atbilstība neatkarības prasībām ir izšķiroša finanšu pārskatu revīzijas vai pārbaudes uzdevumu vai citu apliecinājuma uzdevumu veikšanā, un to sagaida ieinteresētās personas, kas paļaujas uz firmas ziņojumiem. Persona, kam uzticēta operatīvā atbildība par neatkarības prasību ievērošanu, parasti ir atbildīga par visu ar neatkarību saistīto jautājumu pārraudzību, lai nodrošinātu, ka firmā tiek izstrādāta un īstenota stingra un konsekventa pieeja neatkarības prasību izpildei.
- A37. Normatīvajos aktos vai profesionālajos standartos var būt noteiktas papildu prasības attiecībā uz personām, kam uzticēta atbildība par 20. punktā minētajiem jautājumiem, piemēram, prasības attiecībā uz profesionālas licences iegūšanu, profesionālo izglītību vai turpmāko profesionālo attīstību.
- A38. Atbilstīga pieredze un kompetence, kāda nepieciešama personai, kam uzticēta operatīvā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, parasti ietver izpratni par firmas stratēģiskajiem lēmumiem un darbību, kā arī pieredzi saistībā ar firmas uzņēmējdarbību.

Firmas risku izvērtēšanas process (sk. 23. punktu)

- A39. To, kā firmā tiek izveidots risku izvērtēšanas process, var ietekmēt firmas raksturīgās iezīmes un apstākļi, tostarp tas, kā firma ir strukturēta un organizēta.

Mērogojamības piemēri tam, kā var atšķirties firmas risku izvērtēšanas process

- Mazāk sarežģītā firmā personai, kam uzticēta operatīvā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, var būt pietiekama izpratne par firmu un tās darba uzdevumiem, lai varētu veikt risku izvērtēšanas procesu. Turklāt kvalitātes mērķu, kvalitātes risku un atbildes pasākumu dokumentācija var nebūt tik plaša kā sarežģītākā firmā (piemēram, tā var būt ietverta vienā dokumentā).
- Sarežģītākā firmā var pastāvēt formāls risku izvērtēšanas process, kurā iesaistītas vairākas personas un daudzas darbības. Šis process var būt centralizēts (piemēram, kvalitātes mērķi, kvalitātes riski un atbildes pasākumi var būt noteikti centralizēti visām struktūrvienībām, funkcijām un pakalpojumu līnijām) vai decentralizēts (piemēram, kvalitātes mērķi, kvalitātes riski un atbildes pasākumi var būt noteikti firmas struktūrvienības, funkcijas vai pakalpojumu līnijas līmenī, rezultātus apkopojot firmas līmenī). Arī firmas tīkls var noteikt firmas kvalitātes vadības sistēmā iekļaujamos kvalitātes mērķus, kvalitātes riskus un atbildes pasākumus.

- A40. Kvalitātes mērķu noteikšana, kvalitātes risku identificēšana un izvērtēšana, kā arī atbildes pasākumu izstrāde un īstenošana ir iteratīvs process, un šī SKVS prasības nav piemērojamas lineāri. Piemēri.
- Kvalitātes risku identificēšanas un izvērtēšanas procesā firma var secināt, ka jānosaka papildu kvalitātes mērķis.
  - Atbildes pasākumu izstrādes un īstenošanas procesā firma var secināt, ka netika identificēts un izvērtēts konkrēts kvalitātes risks.

A41. Informācijas avoti, ko firma izmanto, lai noteiktu kvalitātes mērķus, identificētu un izvērtētu kvalitātes riskus un izstrādātu un īstenotu atbildes pasākumus, ir daļa no firmas informācijas un komunikācijas komponenta, un ir šādi:

- firmas pārraudzības un trūkumu novēršanas procesa rezultāti (sk. 42. punktu un A171 punktu);
- tīkla vai pakalpojumu sniedzēju sniegtā informācija, tostarp:
  - informācija par tīkla prasībām vai tīkla pakalpojumiem (sk. 48. punktu); un
  - cita informācija no tīkla, tostarp informācija par tīkla īstenoto pārraudzības pasākumu rezultātiem tīkla firmās (sk. 50.–51. punktu).

Firmas risku izvērtēšanas procesā nozīmīga loma var būt arī citai iekšējai vai ārējai informācijai, piemēram:

- sūdzības un apsūdzības par gadījumiem, kad veiktais darbs neatbilst profesionāliem standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām vai šajā SKVS noteiktajai firmas politikai un procedūrām;
- ārējo pārbaužu rezultāti;
- informācija, ko firmai sniedz regulatori par vienībām, kurās firma veic darba uzdevumus, piemēram, informācija no vērtspapīru tirgus regulatora par vienību, kurā firma veic darba uzdevumu (piemēram, informācija par pārkāpumiem vienības finanšu pārskatos vai normatīvo aktu pārkāpumiem vērtspapīru jomā);
- izmaiņas kvalitātes vadības sistēmā, kas ietekmē citus sistēmas aspektus, piemēram, izmaiņas firmas resursos;
- citi ārējie avoti, piemēram, regulatora īstenotie pasākumi un tiesas prāvas pret firmu vai citām jurisdikcijā esošām firmām, kas var akcentēt jomas, kurām firmai jāpievērš īpaša uzmanība.

Kvalitātes mērķu noteikšana (sk. 24. punktu)

A42. Normatīvajās prasībās vai profesionālajos standartos var būt noteiktas prasības, no kurām izriet papildu kvalitātes mērķi. Piemēram, normatīvajos aktos var būt noteikts firmas pienākums firmas pārvaldības struktūrā norīkot personas bez izpildpilnvarām, un firma šādā situācijā var noteikt papildu kvalitātes mērķus, lai izpildītu šādas prasības.

A43. Atkarībā no firmas un tās darba uzdevumu raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem firma var neuzskatīt par vajadzīgu noteikt papildu kvalitātes mērķus.

A44. Firma var noteikt apakšmērķus firmas kvalitātes risku identificēšanas un izvērtēšanas, kā arī atbildes pasākumu izstrādes un īstenošanas procesa uzlabošanai.

Kvalitātes risku identificēšana un izvērtēšana (sk. 25. punktu)

A45. Kvalitātes mērķa īstenošanu var negatīvi ietekmēt arī citi nosacījumi, notikumi, apstākļi, darbības vai nepietiekama rīcība, ne tikai 25.a) apakšpunktā noteiktie.

A46. Riska rašanās ir atkarīga no tā, kā un kādā mērā kāds nosacījums, notikums, apstākļi, darbība vai nepietiekama rīcība var negatīvi ietekmēt spēju īstenot kvalitātes mērķi. Ne visi riski atbilst kvalitātes riska definīcijai. Lai noteiktu, vai konkrēts risks ir uzskatāms par kvalitātes risku, firma pielieto profesionālu spriedumu, izvērtējot to, vai pastāv riska rašanās pamatota iespējamība

un vai šāds risks atsevišķi vai kopā ar citiem riskiem varētu negatīvi ietekmēt spēju īstenot vienu vai vairākus kvalitātes mērķus.

<p><i>Piemēri firmas izpratnei par nosacījumiem, notikumiem, apstākļiem, darbībām vai nepietiekamu rīcību, kas var negatīvi ietekmēt firmas spēju īstenot kvalitātes mērķus</i></p>	<p><i>Iespējamo kvalitātes risku piemēri</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> Firmas stratēģiskie un operatīvie lēmumi un darbības, uzņēmējdarbības procesi un biznesa modelis: firmas vispārējie finanšu mērķi ir pārāk atkarīgi no tādu firmas sniegto pakalpojumu apjoma, kuri neietilpst šī SKVS darbības jomā. 	<p>Pārvaldības un vadības kontekstā šāds apstāklis var radīt vairākus kvalitātes riskus, piemēram:</p> <ul style="list-style-type: none"> resursi tiek piešķirti primāri pakalpojumiem, kuri neietilpst šī SKVS darbības jomā, kas tādējādi var negatīvi ietekmēt šī SKVS darbības jomā ietilpstošo darba uzdevumu kvalitāti; lēmumos par finansiālām un darbības prioritātēm netiek pilnībā vai pienācīgi ņemts vērā kvalitātes nozīmīgums šā SKVS darbības jomā ietilpstošo darba uzdevumu izpildē.
<ul style="list-style-type: none"> Vadībai raksturīgās iezīmes un vadības stils: firma ir neliela firma ar dažiem atbildīgajiem partneriem, kuriem ir dalītas pilnvaras. 	<p>Pārvaldības un vadības kontekstā šāds apstāklis var radīt vairākus kvalitātes riskus, piemēram:</p> <ul style="list-style-type: none"> nav skaidri definēti un noteikti vadības pienākumi un atbildība par kvalitātes nodrošināšanu; netiek apšaubītas vadības darbības un rīcība, kas neveicina kvalitātes nodrošināšanu.
<ul style="list-style-type: none"> Firmas sarežģītība un operatīvās darbības iezīmes: nesen pabeigta firmas apvienošanās ar citu firmu. 	<p>Resursu kontekstā tas var radīt vairākus kvalitātes riskus, tostarp:</p> <ul style="list-style-type: none"> tehnoloģiskie resursi, ko izmanto abas apvienotās firmas, var būt nesaderīgi; darba uzdevumu grupas izmanto intelektuālos resursus, ko firma izstrādājusi pirms apvienošanās un kas vairs neatbilst metodoloģijai, ko izmanto jaunā apvienotā firma.

A47. Kvalitātes vadības sistēma pēc savas būtības pastāvīgi attīstās, tāpēc firmas izstrādāto un īstenoto atbildes pasākumu rezultātā var rasties nosacījumi, notikumi, apstākļi, darbības vai nepietiekama rīcība, kas izraisa turpmākus kvalitātes riskus. Piemēram, firma var ieviest resursu (piemēram, tehnoloģisko resursu) kvalitātes riska novēršanai, un šāda resursa izmantošanas rezultātā var rasties kvalitātes riski.

A48. Tas, cik liela būs riska negatīvā ietekme uz kvalitātes mērķa īstenošanu atsevišķi vai apvienojumā ar citiem riskiem, ir atkarīgs no nosacījumiem, notikumiem, apstākļiem, darbībām vai nepietiekamas rīcības, kas izraisa šādu risku, piemēram:

- kā nosacījumi, notikumi, apstākļi, rīcība vai nepietiekama rīcība, ietekmē kvalitātes mērķa īstenošanu;
- cik bieži ir sagaidāms, ka radīsies attiecīgie nosacījumi, notikumi, apstākļi, rīcība vai nepietiekama rīcība;
- pēc cik ilga laika izpaudīsies attiecīgo nosacījumu, notikumu, apstākļu, rīcības vai nepietiekamas rīcības ietekme, un vai šajā laika posmā firmai būs iespēja veikt atbildes pasākumus, lai mazinātu šādu nosacījumu, notikumu, apstākļu, rīcības vai nepietiekamas rīcības radītās sekas;
- cik ilgā laika posmā pēc to rašanās izpaudīsies attiecīgo nosacījumu, notikumu, apstākļu, rīcības vai nepietiekamas rīcības ietekme uz kvalitātes mērķa īstenošanu.

Kvalitātes risku izvērtējumā nav jāiekļauj formāli vērtējumi vai rādītāji, lai gan firmām nav liegts tos izmantot.

Atbildes pasākumu izstrāde un īstenošana kvalitātes risku novēršanai (sk. 16.u), 26. punktu)

A49. Atbildes pasākumu veidu, laiku un apjomu nosaka, pamatojoties uz kvalitātes risku vērtējuma pamatojumu, kas raksturo risku rašanās iespējamību un to ietekmi uz spēju īstenot vienu vai vairākus kvalitātes mērķus.

A50. Firmas izstrādātie un īstenotie atbildes pasākumi var darboties firmas līmenī vai darba uzdevuma līmenī, vai arī var tikt apvienoti pasākumi, kas darbojas firmas un darba uzdevuma līmenī.

Piemērs firmas izstrādātiem un īstenotiem atbildes pasākumiem, kas darbojas gan firmas, gan darba uzdevuma līmenī

Firma izstrādā konsultēšanās politiku vai procedūras, kas nosaka, ar kādām personām jākonsultējas darba uzdevuma grupām un par kādiem jautājumiem. Firma konsultāciju sniegšanai norīko atbilstoši kvalificētas un pieredzējušas personas. Darba uzdevuma grupas pienākums ir noteikt, kad rodas jautājums, par kuru nepieciešams konsultēties, un uzsākt konsultēšanos, kā arī īstenot konsultēšanās gaitā panāktos secinājumus.¹⁰

A51. Vajadzība pēc oficiāli dokumentētām politikām vai procedūrām ir lielāka firmās, kurās ir daudz darbinieku vai kuras ir ģeogrāfiski izklīdētas, lai nodrošinātu konsekveni visā firmā.

Izmaiņas firmas vai tās veikto darba uzdevumu raksturīgajās iezīmēs un apstākļos (sk. 27. punktu)

A52. Mērogojamības piemērs tam, kā var atšķirties politika vai procedūras, kas nosaka informācijas identificēšanu par izmaiņām firmas un tās darba uzdevumu raksturīgajās iezīmēs un apstākļos

- Mazāk sarežģītā firmā var pastāvēt neformāla politika vai procedūras informācijas identificēšanai par izmaiņām firmas vai tās darba uzdevumu raksturīgajās iezīmēs un apstākļos, jo īpaši, ja personai, kam uzticēta atbildība par kvalitātes mērķu noteikšanu, kvalitātes risku identificēšanu un izvērtēšanu, kā arī par atbildes pasākumu izstrādi un īstenošanu ir iespējams identificēt šādu informāciju normālas darbības gaitā.

¹⁰ 220. (pārskatīts) SRS 35. punkts.

- Sarežģītākā firmā var būt nepieciešama formālāka politika vai procedūras informācijas identificēšanai par izmaiņām firmas vai tās darba uzdevumu raksturīgās iezīmēs un apstākļos. Tas var ietvert, piemēram, prasību periodiski pārskatīt informāciju par firmas vai tās darba uzdevumu raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem, tostarp analizēt tendences un notikumus firmas iekšējā un ārējā vidē.

- A53. Var būt nepieciešams noteikt papildu kvalitātes mērķus vai pievienot un mainīt kvalitātes riskus un atbildes pasākumus kā daļu no korigējošiem pasākumiem, ko firma veic identificēto trūkumu novēršanai saskaņā ar 42. punktu.
- A54. Firma var noteikt kvalitātes mērķus papildus šajā SKVS noteiktajiem. Firma var arī identificēt informāciju, kas norāda, ka firmas iepriekš noteiktie papildu kvalitātes mērķi vairs nav lietderīgi vai ir jāmaina.

Pārvaldība un vadība

Apņemšanās nodrošināt kvalitāti (sk. 28.a) punktu)

- A55. Firmas kultūra ir svarīgs faktors, kas ietekmē personāla rīcību. Attiecināmajās ētikas prasībās parasti ir noteikti profesionālās ētikas principi, un šajā SKVS tie ir sīkāk aplūkoti attiecināmo ētikas prasību komponentā. Profesionālās vērtības un attieksme var ietvert šādus aspektus:

- profesionāla izturēšanas, piemēram, savlaicīgums, pieklājība, cieņa, atbildība, atsaucība un uzticamība;
- apņemšanās strādāt komandā;
- atvērtība jaunām idejām vai dažādām profesionālās vides perspektīvām;
- tiekšanās pēc izcilības;
- apņemšanās pastāvīgi uzlabot savu darbību (piemēram, noteikt sagaidāmos rezultātus, kas pārsniedz minimālās prasības, un koncentrēties uz pastāvīgu mācīšanos);
- sociālā atbildība.

- A56. Firmas stratēģisko lēmumu pieņemšanas procesā, tostarp biznesa stratēģijas izstrādē, var iekļaut tādus aspektus kā lēmumi par finanšu un operatīvajiem jautājumiem, finansiālie mērķi, finanšu resursu pārvaldība, tirgus daļas pieaugums, nozares specializācija vai jauni pakalpojumu piedāvājumi. Firmas apņemšanos ievērot kvalitāti tieši vai netieši var ietekmēt firmas finansiālās un operatīvās prioritātes, piemēram, firmā var būt iedibināti stimuli, kas veicina finansiālo un operatīvo prioritāšu īstenošanu, kas tādējādi var mazāk motivēt rīcību, kas apliecina apņemšanos ievērot kvalitāti.

Vadība (sk. 28.b) un 28.c) punktu)

- A57. Firmas izstrādātie un īstenotie atbildes pasākumi vadības atbildības nostiprināšanai par kvalitātes nodrošināšanu, ietver 56. punktā noteikto veikuma novērtēšanu.
- A58. Lai gan vadība ar savām darbībām un rīcību apliecina sagaidāmo rīcību, skaidra, konsekventa un bieža rīcība un komunikācija visos firmas līmeņos kopumā veicina firmas kultūru un apliecina apņemšanos nodrošināti kvalitāti.

Organizatoriskā struktūra (sk. 28.(d) punktu)

A59. Firmas organizatoriskajā struktūrā var būt iekļautas struktūrvienības, procesi vai ģeogrāfiskās atrašanās vietas un citas struktūras. Noteiktos apstākļos firma var centralizēt procesus vai darbības firmas pakalpojumu centrā, un darba uzdevuma grupās var tikt iekļauts pakalpojumu centra personāls, kas veic konkrētus uzdevumus, kuri pēc būtības ir periodiski vai specializēti.

Resursi (sk. 28.e) punktu)

A60. Personai, kam uzticēta galīgā atbildība un pienākums vai operatīvā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, vairumā gadījumu ir iespēja ietekmēt to, kādi resursi un kādā apjomā firmā tiek iegūti, attīstīti, izmantoti un uzturēti un kā šie resursi tiek piešķirti, tostarp, kādā laika brīdī tie tiek izmantoti.

A61. Resursu vajadzības laika gaitā var mainīties, tāpēc nav iespējams iepriekš paredzēt visas resursu vajadzības. Firmas resursu plānošana var ietvert aktuālo nepieciešamo resursu noteikšanu, firmas nākotnes resursu vajadzību prognozēšanu un procesu iedibināšanu neparedzētu resursu vajadzību risināšanai, tām rodoties.

Attiecināmās ētikas prasības (sk. 16.t) punktu, 29 punktu)

A62. SGĒSP Kodekss nosaka ētikas pamatprincipus, kas uzstāda sagaidāmos uzvedības un rīcības standartus profesionālam revidentam un nosaka starptautiskos neatkarības standartus. Šādi pamatprincipi ir: godprātība, objektivitāte, profesionāla kompetence un pienācīga rūpība, konfidencialitāte un profesionāla rīcība. SGĒSP Kodekss nosaka arī pieeju, kāda profesionālam revidentam ir jāpielieto, lai ievērotu pamatprincipus un, attiecīgos gadījumos, starptautiskos neatkarības standartus. SGĒSP Kodeksā ir aplūkotas arī īpašas tēmas saistībā ar pamatprincipu ievērošanu. Ētikas prasības, tostarp attiecībā uz neatkarību, var būt noteiktas arī konkrētas jurisdikcijas normatīvajos aktos, piemēram, tiesiskajā regulējumā, kas attiecas uz informācijas konfidencialitāti.

A63. Noteiktos apstākļos jautājumi, ko firma aplūko savā kvalitātes vadības sistēmā, var būt konkrētāki par attiecināmo ētikas prasību nosacījumiem vai var tos papildināt.

Piemēri jautājumiem, kurus firma var iekļaut savā kvalitātes vadības sistēmā un kuri ir konkrētāki par attiecināmo ētikas prasību nosacījumiem vai tos papildina

- Firma aizliedz pieņemt dāvanas un viesmīlību no klienta, pat ja vērtība ir nenozīmīga un mazsvarīga.
- Firma nosaka rotācijas periodus visiem atbildīgajiem partneriem, tostarp tiem, kas veic citus apliecinājuma vai saistīto pakalpojumu darba uzdevumus, un nosaka biežākus rotācijas periodus darba uzdevuma grupas visiem vadošajiem dalībniekiem.

A64. Attiecināmo ētikas prasību komponentu var ietekmēt arī citi komponenti.

Piemēri saistībai starp attiecināmo ētikas prasību komponentu un citiem komponentiem

- Informācijas un komunikācijas komponents var attiekties uz informāciju par jautājumiem, kas saistīti ar attiecināmām ētikas prasībām, tostarp:

- visu personāla darbinieku un personu, uz kurām attiecas neatkarības prasības, informēšana par neatkarības prasībām;
- personāla un darba uzdevuma grupas iespēja brīvi, nebaidoties no atreibības, ziņot firmai, piemēram, par situācijām, kad var rasties apdraudējums neatkarībai vai tiek pārkāptas būtiskās ētikas prasības.
- Resursu komponenta ietvaros firma var:
  - norīkot personas, kas pārvalda un pārrauga attiecināmo ētikas prasību ievērošanu vai sniedz konsultācijas jautājumos, kas saistīti ar attiecināmām ētikas prasībām;
  - izmantot IT lietojumprogrammas (aplikācijas), lai pārraudzītu attiecināmo ētikas prasību ievērošanu, tostarp reģistrējot un uzturot informāciju par neatkarību.

A65. Tas, kādas attiecināmās ētikas prasības ir saistošas citām personām, ir atkarīgs no attiecināmo ētikas prasību nosacījumiem un no tā, kā firma izmanto citu personu pakalpojumus savā kvalitātes vadības sistēmā vai darba uzdevumu izpildē.

Piemēri attiecināmām ētikas prasībām, kas attiecināmas uz citām personām

- Attiecināmās ētikas prasības var ietvert neatkarības prasības attiecībā uz tīkla firmām vai tīkla firmu darbiniekiem, piemēram, SGĒSP Kodeksā ir noteiktas neatkarības prasības, kas attiecas uz tīkla firmām.
- Attiecināmās ētikas prasībās var būt noteikta darba uzdevuma grupas definīcija vai tai pielīdzināms jēdziens, un šāda definīcija var iekļaut jebkuru personu, kas veic ar apliecinājuma darba uzdevumu saistītas procedūras (piemēram, komponenta revidents vai pakalpojumu sniedzējs, kam uzdots apmeklēt inventarizāciju attālā vietā). Attiecīgi, jebkuri attiecināmo ētikas prasību nosacījumi un prasības, kas attiecas uz darba uzdevuma grupu, kā definēts attiecināmajās ētikas prasībās, vai uz darba grupai pielīdzināmu konceptu ir saistošas arī šīm personām.
- Konfidencialitātes princips ir attiecināms uz firmas tīklu, citām tīkla firmām vai pakalpojumu sniedzējiem gadījumos, kad tiem ir piekļuve firmas apkopotajai klientu informācijai.

Publiskā sektora īpatnības

A66. Īstenojot šajā SKVS noteiktos kvalitātes mērķus attiecībā uz neatkarību, publiskā sektora revidenti var nodrošināt savu neatkarību publiskā sektora pilnvarojuma un likumisko pasākumu kontekstā.

Klientu attiecību un konkrētu darba uzdevumu akceptēšana un turpināšana

Darba uzdevuma raksturīgās iezīmes un apstākļi, un klienta godprātība un ētikas vērtības (sk. 30.a)i) punktu)

A67. Informācija par darba uzdevuma raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem var būt šāda:

- vienības, kuras vajadzībām tiek veikts darba uzdevums, nozare un attiecīgie normatīvie faktori;
- vienības raksturīgās iezīmes, piemēram, saimnieciskā darbība, organizatoriskā struktūra, īpašumtiesības un pārvaldība, uzņēmējdarbības modelis un finansēšanas veids; un

- aplūkojamā jautājuma būtība un piemērojamie kritēriji, piemēram, integrētas ziņošanas gadījumā:
  - aplūkojamais jautājums var attiekties uz sociālo, vides vai veselības un drošības informāciju; un
  - piemērojamie kritēriji var būt veikuma izpildes mēri/kritēriji, ko noteikusi atzīta ekspertu grupa.

A68. Informācija, ko firma izmanto, izvērtējot klienta godprātību un ētikas vērtības, var būt informācija par klienta galveno īpašnieku, vadošo amatpersonu un personu, kam uzticēta vienības pārvalde, identitāti un reputāciju.

Piemēri faktoriem, kas ietekmē to, kādā veidā un apjomā jāiegūst informācija par klienta godprātību un ētikas vērtībām

- Vienības, kuras vajadzībām tiek veikts darba uzdevums, raksturīgās iezīmes, tostarp īpašumtiesību un vadības struktūras sarežģītība;
- klienta saimnieciskās darbības veids, tostarp uzņēmējdarbības prakse;
- klienta firmas galveno īpašnieku, vadības un personu, kam uzticēta firmas pārvalde, attieksme, piemēram, agresīva grāmatvedības standartu interpretēšana un iekšējās kontroles vide;
- izteikti klienta centieni maksāt par firmas sniegtajiem pakalpojumiem pēc iespējas mazāku summu;
- norādes, kas liecina par klienta noteiktiem darba apjoma ierobežojumiem;
- faktori, kas liecina, ka klients varētu būt iesaistīts nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai citās krimināli sodāmās darbībās;
- iemesli kādēļ vēlas saņemt pakalpojumu no firmas, nevis turpināt iepriekšējās firmas pakalpojumu izmantošanu;
- saistīto personu identitāte un darbības reputācija.

A69. Firma var iegūt informāciju no iekšējiem un ārējiem avotiem, tostarp:

- esoša klienta gadījumā — informācija, kas iegūta pašreizējā vai iepriekšējo darba uzdevumu gaitā, vai informācija no cita personāla, kas veicis citus darba uzdevumus attiecīgajam klientam;
- jauna klienta gadījumā — esošo vai iepriekšējo profesionālo grāmatvedības pakalpojumu sniedzēju iztaujāšana saskaņā ar attiecināmajām ētikas prasībām;
- pārrunas ar citu firmas personālu vai trešajām personām, piemēram, bankas speciālistiem, juristiem un nozares ekspertiem;
- informācijas meklēšana atbilstīgās datu bāzēs (kas var būt intelektuālie resursi); Noteiktos apstākļos firma informācijas meklēšanai var izmantot pakalpojumu sniedzēju pakalpojumus.

A70. Informācija, kas iegūta klienta attiecību akceptēšanas un turpināšanas procesā, bieži vien var būt svarīga arī firmas darba uzdevuma grupai, darba uzdevuma plānošanā un izpildē. Profesionālajos standartos var būt noteikts īpašs darba uzdevuma grupas pienākums iegūt vai ņemt vērā šādu informāciju. Piemēram, 220. SRS (pārskatīts)¹¹ ir noteikts atbildīgā partnera pienākums revīzijas uzdevuma plānošanas un izpildes gaitā ņemt vērā informāciju, kas iegūta akceptēšanas un turpināšanas procesā.

¹¹ 220. (pārskatīts) SRS 23. punkts.

A71. Profesionālajos standartos vai piemērojamajās normatīvajās prasībās var būt noteikti īpaši nosacījumi, kas jāizpilda, pirms tiek akceptētas vai turpinātas klienta attiecības vai konkrēti darba uzdevumi, un var būt noteikts firmas pienākums darba uzdevuma akceptēšanas procesā iztaujāt esošo vai iepriekšējo firmu. Piemēram, ja ir notikusi revidentu maiņa, 300. SRS¹² nosaka revidenta pienākumu pirms sākotnējās revīzijas uzsākšanas sazināties ar iepriekšējo revidentu saskaņā ar attiecināmajām ētikas prasībām. SGĒSP Kodeksā ir noteiktas prasības klienta attiecību vai konkrētu darba uzdevumu akceptēšanas vai turpināšanas procesā izvērtēt iespējamus interešu konfliktus un prasība finanšu pārskatu revīzijas vai pārbaudes uzdevuma akceptēšanas procesā sazināties ar esošo vai iepriekšējo firmu.

Firmas spēja veikt darba uzdevumu (sk. 30.a)ii) punktu)

A72. Firmas spēju veikt darba uzdevumu saskaņā ar profesionāliem standartiem un piemērojamām tiesiskajām un normatīvajām prasībām var ietekmēt šādi apstākļi:

- atbilstošu resursu pieejamība darba uzdevuma veikšanai;
- piekļuve informācijai, kas nepieciešama darba uzdevuma veikšanai, vai personām, kas sniedz šādu informāciju; un
- firmas un darba uzdevuma grupas spēja pildīt savus pienākumus saistībā ar attiecināmām ētikas prasībām.

Piemēri faktoriem, kurus firma var apsvērt, izvērtējot, vai ir pieejami atbilstīgi resursi darba uzdevuma veikšanai

- darba uzdevuma apstākļi un ziņošanas termiņš;
- tādu personu pieejamība, kurām piemīt atbilstoša kompetence un spējas, tostarp pietiekami laika resursi darba uzdevuma veikšanai. Tas ietver šādu personu pieejamību:
  - personas, kas spēj uzņemties vispārēju atbildību par darba uzdevuma vadību un pārraudzību;
  - personas, kurām piemīt zināšanas par attiecīgo nozari vai aplūkojamo jautājumu vai aplūkojamā jautājuma informācijas sagatavošanā pielietojamajiem kritērijiem un pieredze darbā ar attiecinajām normatīvajām vai ziņošanas prasībām un
  - personas, kas veic revīzijas procedūras attiecībā uz komponenta finanšu informāciju grupas finanšu pārskatu revīzijas vajadzībām;
- ja nepieciešams, — ekspertu pieejamība;
- ja nepieciešama darba uzdevuma kvalitātes pārbaude, — vai ir pieejama persona, kas atbilst 2. SKVS noteiktajām prasībām tikt izraudzītai veikt kvalitātes pārbaudi;
- tehnoloģisko resursu, piemēram, IT lietojumprogrammu, kas ļauj darba uzdevuma grupai veikt procedūras ar vienības datiem, nepieciešamība;
- intelektuālo resursu, piemēram, metodoloģijas, nozarei vai aplūkojamajam jautājumam raksturīgu rokasgrāmatu pieejamība vai piekļuve attiecīgiem informācijas avotiem.

¹² 300. SRS "Finanšu pārskatu revīzijas plānošana" 13.b) punkts.

Firmas finansiālās un operatīvās darbības prioritātes (sk. 30.b) punktu)

- A73. Firmas prioritārie mērķi finanšu ziņā var būt vērsti uz rentabilitātes nodrošināšanu, un samaksa par darba uzdevumu izpildi ietekmē firmas finanšu resursus. Operatīvās darbības prioritātes var būt vērstas uz stratēģiskām jomām, piemēram, firmas tirgus daļas pieaugums, nozares specializācija vai jaunu pakalpojumu piedāvājumi. Var būt apstākļi, kad firma ir apmierināta ar piedāvāto samaksu par darba uzdevumu, tomēr ir neracionāli akceptēt vai turpināt darba uzdevumu vai klienta attiecības (piemēram, ja klients nav godprātīgs vai neievēro ētikas vērtības).
- A74. Var pastāvēt arī citi apstākļi, piemēram, kad piedāvātā samaksa par darba uzdevumu nav pietiekama, ņemot vērā darba uzdevuma raksturīgās iezīmes un apstākļus, un šādos apstākļos var samazināties firmas spēja veikt darba uzdevumu saskaņā ar profesionāliem standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām. SGĒSP Kodeksā ir aplūkots jautājums par darba samaksu un citiem atlīdzības veidiem, tostarp apstākļi, kādos var rasties apdraudējums profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principa ievērošanai, ja piedāvātā samaksa par darba uzdevumu ir pārāk zema.

Darba uzdevuma izpilde*Darba uzdevuma grupas pienākumi, darba virzība, uzraudzība un pārskatīšana (sk. 31.a) un 31.b) punktu)*

- A75. Profesionālajos standartos vai piemērojamajās normatīvajās prasībās var būt noteikti īpaši nosacījumi attiecībā uz atbildīgā partnera vispārējo atbildību. Piemēram, 220. (pārskatīts) SRS ir noteikta atbildīgā partnera vispārējā atbildība par kvalitātes vadību un nodrošināšanu darba uzdevumā, kā arī pienākums pietiekami un atbilstīgi iesaistīties darba uzdevumā visā tā gaitā, tostarp pienākums nodrošināt atbilstīgu darba uzdevuma grupas vadību un uzraudzību, kā arī veiktā darba pārskatīšanu.

A76. Virzības, uzraudzības un pārskatīšanas piemēri

- Darba uzdevuma grupas darbības virzība un uzraudzība iekļauj:
  - sekošanu darba uzdevuma norisei;
  - šādu aspektu izvērtēšanu attiecībā uz darba uzdevuma grupas dalībniekiem:
    - Vai tiem ir izpratne par darba pienākumiem; un
    - Vai darba izpilde norit saskaņā ar plānoto darba uzdevuma pieeju;
  - darba uzdevuma laikā radušos jautājumu izskatīšanu, apsverot to svarīgumu un ieviešot izmaiņas plānotajā pieejā; un
  - tādu jautājumu identificēšanu, saistībā ar kuriem jāveic konsultēšanās vai kuri jāizskata pieredzējušiem darba uzdevuma grupas dalībniekiem uzdevuma veikšanas laikā.
- Veiktā darba pārskatīšana var ietvert apsvēršanu vai:
  - darbs ir veikts atbilstoši firmas politikai vai procedūrām, profesionālajiem standartiem un piemērojamajām normatīvajām prasībām;
  - ir radušies nozīmīgi jautājumi, kas jāvirza turpmākai apsvēršanai;
  - atbilstoša konsultēšanās ir veikta un vai tās rezultātā izdarītie secinājumi ir dokumentēti un ņemti vērā;

- ir nepieciešams pārskatīt plānotā darba veidu, laiku un apjomu;
- paveiktais darbs pamato izdarītos secinājumus un ir pienācīgi dokumentēts;
- iegūtie pierādījumi ir pietiekami un atbilstīgi, lai pamatotu ziņojumu apliecinājuma uzdevumā; un
- ir sasniegti darba uzdevuma procedūru mērķi.

A77. Noteiktos apstākļos firma darba uzdevuma procedūru veikšanai var piesaistīt personālu no firmas pakalpojumu centra vai piesaistīt personas no citas tīkla firmas pakalpojumu centra (t. i., personāls vai citas personas tiek iekļautas darba uzdevuma komandā). Šādos apstākļos firmas politikā vai procedūrās var īpaši noteikt kārtību, kādā nodrošināma attiecīgo personu virzība un uzraudzība un viņu darba pārskatīšana, piemēram:

- kādiem darba uzdevuma aspektiem var tikt norīkotas personas no pakalpojumu centra;
- kā atbildīgais partneris vai viņa norīkots darbinieks virza, pārtrauga un pārskata darbu, ko personas veic pakalpojumu centrā; un
- protokoli saziņai starp darba uzdevuma komandu un personām pakalpojumu centrā.

Profesionālais spriedums un profesionālā skepse (sk. 31.c) punktu)

A78. Profesionālā skepse nodrošina apliecinājuma uzdevuma gaitā izdarīto spriedumu kvalitāti, savukārt šādi spriedumi nodrošina darba uzdevuma grupas vispārējo efektivitāti apliecinājuma uzdevumā. Citās IAASB publikācijās var būt aplūkota profesionāla sprieduma vai profesionālas skepses pielietošana darba uzdevuma līmenī. Piemēram, 220. (pārskatīts) SRS¹³ ir sniegti piemēri šķēršļiem, kas var kavēt profesionālās skepses pielietošanu darbā darba uzdevuma līmenī, piemēri neapzinātiem revidenta neobjektivitātes veidiem, kas var kavēt profesionālās skepses pielietošanu un iespējamām darbībām, ko darba uzdevuma grupas var veikt šādu šķēršļu pārvarēšanai.

Konsultēšanās (sk. 31.(d) punktu)

A79. Konsultēšanās parasti ietver diskusijas atbilstīgā profesionālā līmenī, ar tādām personām firmā vai ārpus tās, kurām piemīt specializētas zināšanas sarežģītu un pretrunīgu jautājumu izskatīšanai. Vide, kas stiprina konsultēšanās nozīmīgo lomu un ieguvumus un mudina darba uzdevuma grupas konsultēties, veicina atbalstu kultūrai, kas apliecina apņemšanos nodrošināt kvalitāti.

A80. Firma var noteikt, par kādiem sarežģītiem vai pretrunīgiem jautājumiem jāveic konsultēšanās, vai arī darba uzdevuma grupa var noteikt šādus jautājumus, par kuriem jākonsultējas. Firma var arī noteikt, kā ir jāvienojas par secinājumiem un kā tie jāīsteno.

A81. Atbildīgā partnera pienākumi saistībā ar konsultēšanos ir noteikti 220. SRS (pārskatīts)¹⁴.

¹³ 220. (pārskatīts) SRS A34–A36. punkts.

¹⁴ 220. (pārskatīts) SRS 35. punkts.

Viedokļu atšķirības (sk. 31.e) punktu)

A82. Firma var veikt priekšdarbus, lai viedokļu atšķirības tiktu identificētas agrīnā posmā, un var noteikt darbības, kas jāveic, lai informētu par šādām viedokļu atšķirībām un tās novērstu, tostarp to, kā attiecīgais jautājums ir risināms un kā attiecīgie secinājumi jāīsteno un jādokumentē. Noteiktos apstākļos viedokļu atšķirības var novērst, konsultējoties ar citu praktizējošu grāmatvedi vai firmu, vai profesionālu vai regulatīvu veidojumu.

Darba uzdevuma dokumentācija (sk. 31.f) punktu)

A83. Normatīvajās prasībās vai profesionālajos standartos var būt noteikts laika ierobežojums, kādā ir jā sagatavo/jānoslēdz galīgie darba uzdevuma faili konkrētu veidu darba uzdevumos. Ja normatīvajos aktos šādi termiņi nav noteikti, termiņu var noteikt firma. Darba uzdevumos, kas jāveic saskaņā ar SRS vai SAUS prasībām, laika posms, kurā jāpabeidz/jānoslēdz galīgais darba uzdevuma fails, parasti nepārsniedz 60 dienas pēc darba uzdevuma ziņojuma datuma.

A84. Darba uzdevuma dokumentu glabāšana un uzturēšana var iekļaut drošas glabāšanas, integritātes, datu pieejamības vai atgūstamības nodrošināšanu un saistīto tehnoloģiju pārvaldību. Darba uzdevumu dokumentācijas glabāšana un uzturēšana var būt saistīta ar IT lietojumprogrammu izmantošanu. Darba uzdevuma dokumentācijas integritāte var tikt apdraudēta, ja tā bez atbilstošas autorizācijas, tiek mainīta, papildināta vai dzēsta, vai ja tā tiek neatgriezeniski nozaudēta vai sabojāta.

A85. Darba uzdevumu dokumentācijas glabāšanas termiņš var būt noteikts normatīvajās prasībās vai profesionālos standartos. Ja glabāšanas periods nav noteikts, firma var apsvērt firmas veikto darba uzdevumu raksturīgās iezīmes un apstākļus, tostarp to, vai darba uzdevuma dokumentācija ir nepieciešama attiecībā uz jautājumiem, kas varētu būt svarīgi turpmākos darba uzdevumos. Darba uzdevumiem, kas tiek veikti saskaņā ar SRS vai SAUS prasībām, dokumentu glabāšanas periods parasti ir ne mazāk kā pieci gadi no darba uzdevuma ziņojuma datuma vai, attiecīgos gadījumos, pēc datuma, kurā ir sniegts revidenta ziņojums par grupas finanšu pārskatiem.

Resursi (sk. 32. punktu)

A86. Resursi, kas attiecas uz resursu komponentu, ir šādi:

- personāls;
- tehnoloģiskie resursi, piemēram, IT lietojumprogrammas;
- intelektuālie resursi, piemēram, rakstiskas politikas vai procedūras, metodoloģija vai rokasgrāmatas.

Nozīmīga kvalitātes vadības sistēmas daļa ir arī finanšu resursi, jo tie ir nepieciešami firmas personāla resursu, tehnoloģisko resursu un intelektuālo resursu iegūšanai, attīstīšanai un uzturēšanai. Finanšu resursu pārvaldību un piešķiršanu spēcīgi ietekmē vadība, tāpēc pārvaldības un vadības jomas kvalitātes mērķos, piemēram, attiecībā uz finansiālās un operatīvās darbības prioritātēm, tiek ietverti arī finanšu resursi.

A87. Firma var izmantot iekšējos resursus vai resursus, kas iegūti ārēji, no firmas tīkla, citas tīkla firmas vai pakalpojumu sniedzēja. Resursus var izmantot darbību veikšanai firmas kvalitātes vadības sistēmas ietvaros vai darba uzdevumu izpildē. Ja resursi tiek iegūti no firmas tīkla vai citas tīkla firmas, firmai šī komponenta mērķu īstenošana nepieciešamo pasākumu izstrādes un īstenošanas gaitā ir jāievēro arī 48.–52. punkta nosacījumi.

Personāls

Personāla pieņemšana darbā, attīstība un uzturēšana un personāla kompetence un spējas (sk. 32.a), 32.d) punktu)

- A88. Kompetence ir personas spēja pildīt noteiktus pienākumus, un tās mērogs ir plašāks nekā zināšanas par principiem, standartiem, koncepcijām, faktiem un procedūrām. Kompetence ietver tehnisko zināšanu, profesionālo prasmju pielietošanu apvienojumā ar profesionālās ētikas principiem, vērtībām un attieksmi. Kompetences attīstīšanai var pielietot dažādas metodes, tostarp profesionālo izglītību, pastāvīgu profesionālo izaugsmi, apmācību, darba pieredzes uzkrāšanu vai mazāk pieredzējušu darba uzdevuma grupas dalībnieku apmācību pieredzējušāku darba uzdevuma grupas dalībnieku vadībā.
- A89. Normatīvajās prasībās vai profesionālajos standartos var būt noteiktas prasības attiecībā uz kompetenci un spējām, piemēram, prasības attiecībā uz atbildīgā partnera profesionālo licenci, tostarp profesionālo izglītību un turpmāko profesionālo attīstību.

A90. Politikas vai procedūru piemēri attiecībā uz personāla pieņemšanu darbā, attīstīšanu un uzturēšanu

Politika vai procedūras, ko firma izstrādā un īsteno saistībā ar personāla pieņemšanu darbā, attīstību un uzturēšanu, var noteikt šādus aspektus:

- tādu darbinieku pieņemšana darbā, kuriem piemīt vai kuri spēj attīstīt atbilstošu kompetenci;
- tādu apmācības programmu izstrāde, kuras ir vērstas uz personāla kompetences attīstīšanu un pastāvīgu profesionālo izaugsmi;
- regulāra novērtēšanas mehānismu pielietošana noteiktos intervālos, kas iekļauj kompetences jomas un citus veikuma novērtēšanas mērus;
- piemaksas, karjeras izaugsme un citi stimuli visiem personāla darbiniekiem, tostarp atbildīgajiem partneriem un personām, kam uzticētas lomas un pienākumi saistībā ar firmas kvalitātes vadības sistēmu.

Personāla apņemšanās nodrošināt kvalitāti un atbildība par kvalitātes nodrošināšanu (sk. 32.b) punktu)

- A91. Savlaicīga novērtēšana un atgriezeniskā saikne palīdz atbalstīt un veicināt pastāvīgu personāla kompetences attīstību. Firmās, kur personāla skaits ir neliels, var izmantot mazāk formālas novērtēšanas metodes un atgriezenisko saikni.
- A92. Personāla pozitīvu rīcību var stimulēt, izmantojot dažādus līdzekļus, piemēram, piemaksas, karjeras izaugsmi vai citus stimulus. Noteiktos apstākļos var izmantot vienkāršus vai neformālus stimulēšanas pasākumus, kas nav balstīti uz atlīdzību naudas izteiksmē.
- A93. Veids, kādā firma sauc personālu pie atbildības par darbībām vai rīcību, kas negatīvi ietekmē kvalitāti, piemēram, nespēja nodrošināt kvalitāti, attīstīt un uzturēt kompetenci, pildīt piešķirtās funkcijas vai īstenot firmas atbildes pasākumus, var būt atkarīgs no personas rīcības, tostarp tās smaguma pakāpes un atkārtošanās. Darbības, ko firma var veikt gadījumos, kad personāla rīcība negatīvi ietekmē kvalitāti, var būt šādas:
- apmācība vai cita veida profesionāla pilnveidošana;

- attiecīgā jautājuma ietekmes izvērtēšana uz iesaistīto personu darbības vērtējumu, atlīdzību, karjeras izaugsmi vai citiem stimulēšanas pasākumiem;
- disciplinārais sods, ja nepieciešams.

Personas, kas piesaistītas no ārējiem avotiem (sk. 32.c) punktu)

A94. Profesionālie standarti var noteikt atbildīgā partnera pienākumus attiecībā uz resursu piemērotību. Piemēram, 220. SRS (pārskatīts)¹⁵ ir aplūkots atbildīgā partnera pienākums nodrošināt to, lai darba uzdevuma grupai tiktu savlaicīgi piešķirti vai darīti pieejami pietiekami un atbilstoši resursi darba uzdevuma izpildei saskaņā ar firmas politiku vai procedūrām.

Darba uzdevuma grupas dalībnieku norīkošana katrā darba uzdevumā (sk. 32.d) punktu)

A95. Darba uzdevuma grupas dalībniekus darba uzdevumam var norīkot:

- firma, ieskaitot firmas pakalpojumu centra personāla piesaistīšanu;
- firmas tīkls vai cita tīkla firma, ja firma darba uzdevuma procedūru veikšanai izmanto personas no firmas tīkla vai cita tīkla firmas (piemēram, komponenta revidents vai tīkla pakalpojumu centrs vai cita tīkla firma);
- pakalpojumu sniedzējs, ja firma izmanto pakalpojumu sniedzēja nodrošinātas personas darba uzdevuma procedūru veikšanai (piemēram, komponenta revidents no firmas, kas nav iekļauta firmas tīklā).

A96. 220. SRS (pārskatīts)¹⁶ nosaka atbildīgā partnera pienākumu izvērtēt, vai darba uzdevuma grupas dalībniekiem, kā arī revidenta pieaicinātiem ārējiem ekspertiem un iekšējiem auditoriem, kas sniedz tiešu palīdzību un nav darba uzdevuma grupas dalībnieki, kolektīvi piemīt atbilstoša kompetence un spējas, tostarp pietiekami laika resursi revīzijas uzdevuma veikšanai. 600. SRS¹⁷ papildus skaidrots, kā piemērojamas 220. (pārskatīts) SRS prasības grupas finanšu pārskatu revīzijā. Atbildes pasākumi, ko firma izstrādā un īsteno attiecībā uz darba uzdevuma grupas dalībnieku kompetenci un spējām, var ietvert politiku vai procedūras attiecībā uz šādiem aspektiem:

- informācija, ko var iegūt atbildīgais partneris, un faktori, kas jāņem vērā, izvērtējot, vai darba uzdevuma grupas dalībniekiem, tostarp no firmas tīkla, citas tīkla firmas vai pakalpojumu sniedzēja piesaistītajām personām piemīt darba uzdevuma veikšanai nepieciešamā kompetence un spējas;
- kā novērst bažas saistībā ar darba uzdevuma grupas dalībnieku kompetenci un spējām, jo īpaši attiecībā uz firmas tīkla, citas tīkla firmas vai pakalpojumu sniedzēja norīkotām personām.

A97. 48.–52. punkta prasības attiecas arī uz situācijām, kad darba uzdevuma veikšanā tiek iesaistītas personas no firmas tīkla vai citas tīkla firmas, tostarp komponentu revidenti (sk., piemēram, A179 punktu).

---

¹⁵ 220. (pārskatīts) SRS 25. punkts.

¹⁶ 220. (pārskatīts) SRS 26. punkts.

¹⁷ 600. SRS "Īpaši apsvērumi — grupas finanšu pārskatu revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)" 19. punkts. 41. lpp. no 73

Tehnoloģiskie resursi (sk. 32.f) punktu)

A98. Tehnoloģiskie resursi parasti ir IT lietojumprogrammas, un tie veido daļu no firmas IT vides. Firmas IT vidē ietilpst arī atbalsta nodrošināšana IT infrastruktūrai, IT procesiem un šajos procesos iesaistītajiem personāla resursiem:

- IT lietojumprogramma ir programma vai programmu kopa, kas paredzēta noteiktas funkcijas veikšanai tieši lietotājam vai noteiktos apstākļos citai lietojumprogrammai;
- IT infrastruktūra ietver IT tīklu, operētājsistēmas un datubāzes, un ar tām saistīto aparatūru un programmatūru;
- IT procesi ir firmas procesi, kas pārvalda piekļuvi IT videi, pārvalda programmu izmaiņas vai izmaiņas IT vidē un pārvalda IT darbības.

A99. Tehnoloģiskais resurss var kalpot vairākiem firmas mērķiem, un daži no mērķiem var nebūt saistīti ar kvalitātes vadības sistēmu. Tehnoloģiskie resursi, kas ir būtiski šī SKVS kontekstā, ir šādi:

- tehnoloģiskie resursi, ko tieši izmanto firmas kvalitātes vadības sistēmas izstrādē, ieviešanā vai darbībā;
- tehnoloģiskie resursi, ko tieši izmanto darba uzdevuma grupas darba uzdevumu izpildē; un
- tehnoloģiskie resursi, kuriem ir būtiska loma, nodrošinot iepriekš minēto aspektu efektīvu darbību, piemēram, attiecībā uz IT lietojumprogrammu, IT infrastruktūru un IT lietojumprogrammas atbalsta procesiem.

Mērogojamības piemēri tam, kā var atšķirties šī SKVS kontekstā attiecīgie tehnoloģiskie resursi

- Mazāk sarežģītā firmā tehnoloģiskie resursi var ietvert darba uzdevuma grupas izmantotu komerciālu IT lietojumprogrammu, kas iegādāta no pakalpojumu sniedzēja. Būtiska loma var būt arī IT lietojumprogrammas atbalsta procesiem, arī tad, ja tie ir vienkārši (piemēram, procesi, kas ļauj piekļūt IT lietojumprogrammai un apstrādāt IT lietojumprogrammas atjauninājumus).
- Sarežģītākā firmā tehnoloģiskie resursi var būt sarežģītāki, piemēram:
  - daudzas IT lietojumprogrammas, tostarp pielāgotas lietojumprogrammas vai lietojumprogrammas, ko izstrādājis firmas tīkls:
    - IT lietojumprogrammas, ko izmanto darba uzdevuma grupas (piemēram, darba uzdevumu programmatūra un automatizēti revīzijas rīki);
    - IT lietojumprogrammas, ko izstrādā un izmanto firma, lai pārvaldītu kvalitātes vadības sistēmas aspektus (piemēram, IT lietojumprogrammas, ko izmanto, lai uzraudzītu neatkarību) vai norīkotu personālu);
  - IT lietojumprogrammu atbalsta procesi, tostarp personas, kas atbild par IT infrastruktūras un IT procesu pārvaldību, un firmas IT lietojumprogrammu izmaiņu pārvaldības atbalsta procesi.

A100. IT lietojumprogrammu iegādes, izstrādes, īstenošanas un uzturēšanas kontekstā firma var izvērtēt, vai:

- datu ievade ir pilnīga un atbilstīga;
- tiek nodrošināta datu konfidencialitāte;
- IT lietojumprogramma darbojas, kā paredzēts, un sasniedz paredzēto mērķi;
- IT lietojumprogrammas nodrošinātie rezultāti sasniedz mērķi, kādam tā tiek izmantota;
- vispārējās IT kontroles procedūras, kas nodrošina atbalstu IT lietojumprogrammai, darbojas, kā paredzēts;
- ir nepieciešamas specializētas iemaņas efektīvai IT lietojumprogrammas izmantošanai, tostarp, IT lietojumprogrammas lietotāju apmācība; un
- ir jāizstrādā procedūras, kas nosaka IT lietojumprogramma darbības principus.

A101. Firma var īpaši aizliegt izmantot IT lietojumprogrammas vai to elementus līdz brīdim, kad tiek secināts, ka tās darbojas pareizi un firma tās ir apstiprinājusi lietošanai. Firma var arī izstrādāt politiku vai procedūras, kas nosaka, kādos apstākļos darba uzdevuma grupa var izmantot IT lietojumprogrammu, ko firma nav apstiprinājusi. Šādā politikā vai procedūrās var noteikt darba uzdevuma grupas pienākumu saskaņā ar A100 punktu izvērtēt IT lietojumprogrammas piemērotību, pirms tā tiek pielietota darba uzdevumā. 220. (pārskatīts) SRS¹⁸ ir aplūkoti atbildīgā partnera pienākumi saistībā ar darba uzdevuma resursiem.

Intelektuālie resursi (sk. 32. g) punktu)

A102. Intelektuālie resursi ir informācija, ko firma izmanto, nodrošinot kvalitātes vadības sistēmas darbību un veicinot darba uzdevumu izpildes konsekvenci.

Intelektuālo resursu piemēri

Rakstiska politika vai procedūras, metodoloģija, nozares vai konkrētu tēmu rokasgrāmatas, grāmatvedības rokasgrāmatas, standartizēta dokumentācija vai piekļuve informācijas avotiem (piemēram, abonēšana tīmekļa vietnēs, kas sniedz detalizētu informāciju par vienībām vai citu informāciju, ko parasti izmanto darba uzdevumu izpildē).

A103. Intelektuālo resursu pieejamību var nodrošināt ar tehnoloģisko resursu palīdzību, piemēram, firmas metodoloģija var būt iestrādāta IT lietojumprogrammā, tādējādi atvieglojot darba uzdevumu plānošanu un izpildi.

Tehnoloģisko un intelektuālo resursu izmantošana (sk. 32.f)–32.g) punktu)

A104. Firma var izstrādāt politiku vai procedūras, kas nosaka firmas tehnoloģisko un intelektuālo resursu izmantošanas kārtību. Šādas politikas vai procedūras var:

- pieprasīt izmantot noteiktas IT lietojumprogrammas vai intelektuālos resursus darba uzdevumu izpildē vai saistībā ar citiem darba uzdevuma aspektiem, piemēram, darba uzdevuma faila arhivēšanā;

¹⁸ 220. (pārskatīts) SRS 25–28. punkts.

- noteikt konkrētas prasības attiecībā uz kvalifikāciju vai pieredzi, kas nepieciešama resursu izmantošanai, tostarp nepieciešamību izmantot eksperta pakalpojumus vai veikt apmācību, piemēram, firma var noteikt nepieciešamo kvalifikāciju vai kompetenci datu analīzes IT lietojumprogrammas izmantošanai, ņemot vērā, ka var būt nepieciešamas specializētas prasmes rezultātu interpretēšanai;
- noteikt konkrētus atbildīgā partnera pienākumus attiecībā uz tehnoloģisko un intelektuālo resursu izmantošanu;
- noteikt prasības kā tehnoloģiskie vai intelektuālie resursi ir jāizmanto, tostarp to, kā personām jārikojas ar IT lietojumprogrammu vai kā jāizmanto intelektuālais resurss, kā arī attiecībā uz atbalsta vai palīdzības pieejamību tehnoloģiskā vai intelektuālā resursa izmantošanā.

Pakalpojumu sniedzēji (sk. 16.v) punktu.,32.h) punktu)

A105. Noteiktos apstākļos firma var izmantot resursus, ko nodrošina pakalpojumu sniedzējs, jo īpaši gadījumos, kad firmai nav piekļuves attiecīgajiem resursiem. Arī tad, ja firma izmanto pakalpojuma sniedzēja resursus, firma joprojām ir atbildīga par savu kvalitātes vadības sistēmu.

Pakalpojumu sniedzēja nodrošinātu resursu piemēri

- Personas, kas īsteno pārraudzības pasākumus vai darba uzdevuma kvalitātes pārbaudes vai sniedz konsultācijas par tehniskiem jautājumiem;
- komerciāla IT lietojumprogramma, ko izmanto revīzijas uzdevumu veikšanai;
- personas, kas veic procedūras saistībā ar firmas darba uzdevumiem, piemēram, komponentu revidenti no citām firmām, kas neietilpst firmas tīklā, vai personas, kas piedalās inventarizācijā attālā vietā;
- revidenta pieaicināts ārējais eksperts, kas darba uzdevuma grupai palīdz iegūt revīzijas pierādījumus.

A106. Kvalitātes risku identificēšanas un izvērtēšanas procesā firmai ir jāiegūst izpratne par nosacījumiem, notikumiem, apstākļiem, darbībām vai nepietiekamu rīcību, kas varētu negatīvi ietekmēt firmas spēju īstenot kvalitātes mērķus, tostarp nosacījumiem, notikumiem, apstākļiem, darbībām vai nepietiekamu rīcību, kas saistīta ar pakalpojumu sniedzējiem. Šajā procesā firma var izvērtēt pakalpojumu sniedzēju nodrošināto resursu veidu, to, kā un cik lielā mērā firma tos izmantos, kā arī firmas izmantoto pakalpojumu sniedzēju vispārējās iezīmes (piemēram, citu profesionālo firmu pakalpojumu veidi), lai identificētu un izvērtētu ar šādu resursu izmantošanu saistītos kvalitātes riskus.

A107. Lai noteiktu, vai pakalpojuma sniedzēja resursi ir piemēroti izmantošanai firmas kvalitātes vadības sistēmā vai darba uzdevumu izpildē, firma var iegūt informāciju par pakalpojumu sniedzēju un resursiem no dažādiem avotiem. Firma var izvērtēt šādus aspektus:

- saistītais kvalitātes mērķis un kvalitātes riski. Piemēram, saistībā ar pakalpojumu sniedzēja metodoloģiju var pastāvēt kvalitātes risks, saistīts ar 32.g) punktā noteikto kvalitātes mērķi, piemēram, kvalitātes risks, ka pakalpojumu sniedzējs neatjauninās metodoloģiju atbilstoši izmaiņām profesionālajos standartos un piemērojamajās normatīvajās prasībās;

- resursu veids un apjoms, kā arī pakalpojuma nosacījumi (piemēram, cik bieži IT lietojumprogramma tiks atjaunināta, IT lietojumprogrammas izmantošanas ierobežojumi un pakalpojumu sniedzēja nodrošinātā datu konfidencialitāte);
- tas, kādā mērā resurss tiek izmantots firmas mērogā, kā firma to izmantos un vai tas ir piemērots šim nolūkam;
- resursa pielāgošanas apjoms firmas vajadzībām;
- firmas iepriekšējā sadarbība ar pakalpojumu sniedzēju;
- pakalpojumu sniedzēja pieredze attiecīgajā nozarē un reputācija tirgū.

A108. Firmai var būt pienākums veikt papildu darbības attiecībā uz pakalpojuma sniedzēja resursu izmantošanu, lai nodrošinātu efektīvu resursu darbību. Piemēram, firmai var būt nepieciešams komunicēt ar pakalpojumu sniedzēju, lai nodrošinātu resursu efektīvu funkcionēšanu, vai firmai var būt nepieciešams nodrošināt atbalsta IT infrastruktūru un ieviest IT procesus IT lietojumprogrammas vajadzībām.

Informācija un komunikācija (sk. 33. punktu)

A109. Informācijas iegūšana, ģenerēšana un komunikācija ir nepārtraukts process, kas attiecas uz visu personālu un ietver informācijas izplatīšanu firmā un ārpus tās. Informācija un komunikācija attiecas uz visiem kvalitātes vadības sistēmas komponentiem.

Firmas informācijas sistēma (sk. 33.a) punktu)

A110. Uzticama un atbilstīga informācija ir informācija, kas ir precīza, pilnīga, savlaicīga un derīga, nodrošinot firmas kvalitātes vadības sistēmas pareizu darbību un atbalstot lēmumu pieņemšanu saistībā ar kvalitātes vadības sistēmu.

A111. Informācijas sistēmā var iekļaut tādu rokasgrāmatu vai IT elementu izmantošanu, kuri ietekmē veidu, kādā informācija tiek identificēta, reģistrēta, apstrādāta, uzturēta un izziņota. Procedūras, kas paredzētas informācijas identificēšanai, reģistrēšanai, apstrādei, uzturēšanai un izziņošanai, var iestrādāt IT lietojumprogrammās, un noteiktos apstākļos tās var iestrādāt firmas atbildes pasākumos attiecībā uz citiem komponentiem. Fizisku dokumentāciju var aizstāt vai papildināt ar digitālu dokumentāciju.

Mērogojamības piemērs tam, kā var izstrādāt informācijas sistēmu mazāk sarežģītā firmā

Mazāk sarežģītās firmās ar mazāku personāla skaitu un tiešu vadības iesaistīšanos var nebūt vajadzīga strikta politika un procedūras, kas nosaka, kā informācija tiek identificēta, reģistrēta, apstrādāta un uzturēta.

Komunikācija firmā (sk. 33.b), 33.c) punktu)

A112. Firma var noteikt un akcentēt personāla un darba uzdevuma grupu pienākumu informācijas apmaiņas jomā ar firmu un savstarpēji, nosakot firmas mērogā izmantojamās komunikācijas jeb saziņas kanālus.

Piemēri komunikācijai firmas ietvaros, personāla starpā un starp darba uzdevuma grupām

- Firma komunicē ar personālu un darba uzdevumu grupām par viņu pienākumu īstenot firmas noteiktos atbildes pasākumus.

- Firma komunicē ar personālu un darba uzdevumu grupām par izmaiņām kvalitātes vadības sistēmā, ciktāl šīs izmaiņas attiecas uz viņu pienākumiem un ļauj personālam un darba uzdevumu grupām ātri un atbilstīgi rīkoties atbilstoši saviem pienākumiem.
- Firma komunicē informāciju, kas iegūta akceptēšanas un turpināšanas procesā un ir būtiska firmas darba uzdevumu grupām, plānojot un veicot darba uzdevumus.
- Darba uzdevumu grupas sniedz firmai informāciju:
  - par klientiem, attiecībā uz kuriem, darba uzdevuma izpildes laikā ir konstatēta informācija, kura, ja firma to zinātu iepriekš, liktu firmai atteikties no klienta attiecību vai konkrēta darba uzdevuma akceptēšanas vai turpināšanas;
  - par to, kā darbojas firmas atbildes pasākumi (piemēram, bažas par procesu, kādā firmas personāls tiek norīkots darba uzdevumos), kas noteiktos apstākļos var liecināt par trūkumiem firmas kvalitātes vadības sistēmā.
- Darba uzdevumu grupas sniedz informāciju darba uzdevuma kvalitātes pārraugam vai personām, kas sniedz konsultācijas.
- Grupas darba uzdevuma komanda komponentu revidentiem komunicē par jautājumiem saskaņā ar firmas politiku vai procedūrām, tostarp par jautājumiem, kas saistīti ar kvalitātes vadību darba uzdevuma līmenī.
- Persona, kam uzticēta operatīvā atbildība par neatkarības prasību ievērošanu, komunicē attiecīgajam personālam un darba uzdevuma grupām informāciju par izmaiņām neatkarības prasībās un par firmas politikām vai procedūrām, lai nodrošinātu atbilstību šīm izmaiņām.

Komunikācija ar ārējām personām

Komunikācija ar firmas tīklu vai tā iekšienē un saziņa ar pakalpojumu sniedzējiem (sk. 33.d)i) punktu)

A113. Papildus tam, ka firma komunicē informāciju firmas tīklā vai pakalpojumu sniedzējam, firmai var būt nepieciešams iegūt informāciju no tīkla, tīkla firmas vai pakalpojumu sniedzēja, kas palīdz firmai izstrādāt, ieviest un uzturēt kvalitātes vadības sistēmu.

Piemēri informācijai, ko firma iegūst no firmas tīkla

Firma iegūst informāciju no tīkla vai citām tīkla firmām par citu tīkla firmu klientiem, kur pastāv spēkā neatkarības prasības, kas attiecas uz firmu.

Komunikācija ar citām personām ārpus firmas (sk. 33.d).ii) punktu)

A114. *Piemēri gadījumiem, kad normatīvajos aktos vai profesionālajos standartos ir noteikts firmas pienākums ziņot informāciju ārējām personām*

- Firmai kļūst zināms, ka klients neievēro normatīvos aktus, un attiecīgās ētikas prasības nosaka firmas pienākumu ziņot par normatīvo

aktu pārkāpumiem atbilstīgai iestādei ārpus klienta vienības vai izvērtēt šādas ziņošanas atbilstību attiecīgajos apstākļos;

- normatīvajos aktos ir noteikts firmas pienākums publicēt atklātības ziņojumu un norādīts, kāda informācija jāiekļauj atklātības ziņojumā;
- vērtspapīru jomu regulējošos normatīvajos aktos ir noteikts firmas pienākums ziņot par noteiktiem jautājumiem personām, kam uzticēta pārraudzība.

A115. Noteiktos apstākļos normatīvajos aktos var būt noteikts aizliegums firmai sniegt ārējām personām informāciju par firmas kvalitātes vadības sistēmu.

Piemēri gadījumiem, kad firmai var būt aizliegts sniegt informāciju ārējām personām

- normatīvajos aktos, kas regulē konfidencialitāti vai slepenību noteikts aizliegums izpaust konkrētu informāciju;
- normatīvajos aktos vai attiecināmajās ētikas prasībās noteikts pienākums ievērot konfidencialitāti.

Konkrēti atbildes pasākumi (sk. 34. punktu)

A116. Konkrēti atbildes pasākumi var attiekties uz vairākiem kvalitātes riskiem, kas saistīti ar vairākiem kvalitātes mērķiem dažādos komponentos. Piemēram, politika vai procedūras, kas nosaka sūdzību un apsūdzību izskatīšanas kārtību, var attiekties uz kvalitātes riskiem, kas saistīti ar resursu kvalitātes mērķiem (piemēram, personāla apņemšanās nodrošināt kvalitāti), attiecināmajām ētikas prasībām un pārvaldību un vadību. Ar konkrētiem atbildes pasākumiem vien nepietiek, lai īstenotu kvalitātes vadības sistēmas mērķus.

Attiecināmās ētikas prasības (sk. 34.a) punktu)

A117. Attiecināmās ētikas prasībās var būt ietvertas prasības attiecībā uz apdraudējuma identificēšanu un novērtēšanu un norādīts, kā šāds apdraudējums novēršams. Piemēram, SGĒSP Kodekss šajā kontekstā nosaka firmas pienākumu pielietot atbilstīgas un informētas trešās personas testu.

A118. Attiecināmās ētikas prasībās var būt arī noteikts, kā firmai jāreaģē uz pārkāpumu. Piemēram, SGĒSP Kodeksā ir noteikti firmas pienākumi gadījumos, kad tiek konstatēts SGĒSP Kodeksa prasību pārkāpums, un īpašas prasības attiecībā uz starptautisko neatkarības standartu pārkāpumiem, tostarp prasības attiecībā uz komunikāciju ar ārējām personām.

A119. Firmas atbildes pasākumi saistībā ar attiecināmo ētikas prasību pārkāpumiem var būt šādi:

- ziņošana par attiecināmo ētikas prasību pārkāpumiem attiecīgajam personālam;
- pārkāpuma nozīmīguma un ietekmes uz būtisko ētikas prasību ievērošanu novērtēšana;
- darbības, kas jāveic, lai apmierinoši novērstu pārkāpuma sekas, tostarp, nosacījums, ka šādas darbības veic pēc iespējas drīzāk;
- izvērtēšana un noteikšana vai nepieciešams ziņot par pārkāpumu ārējām personām, piemēram, vienības, uz kuru attiecas pārkāpums, personām, kam uzticēta pārvalde, vai ārējās pārraudzības iestādei; un
- atbilstošu pasākumu noteikšana attiecībā uz personu, kas ir atbildīga par pārkāpumu.

Sūdzības un apsūdzības (sk. 34.c) punktu)

A120. Nosakot politiku vai procedūras sūdzību un apsūdzību izskatīšanai, firma var novērst situāciju, kad tiek sagatavots neatbilstīgi darba uzdevumu ziņojumi. Tā var arī palīdzēt firmai:

- identificēt personas, tostarp vadību, kuras nerīkojas tādā veidā, kas apliecinātu apņemšanos nodrošināt kvalitāti un atbalstīt firmas apņemšanos nodrošināt kvalitāti, un veikt atbilstošus pasākumus; vai
- identificēt trūkumus kvalitātes vadības sistēmā.

A121. Sūdzības un apsūdzības var iesniegt personāls vai citas personas ārpus firmas (piemēram, klienti, komponenta revidenti vai personas, kas iekļautas firmas tīklā).

Informācija, kas kļūst zināma pēc klienta attiecību vai konkrētu darba uzdevumu akceptēšanas vai turpināšanas (sk. 34.(d) punktu)

A122. Informācija, kas kļūst zināma pēc klienta attiecību vai konkrētu darba uzdevumu akceptēšanas vai turpināšanas:

- iespējams, ir pastāvējusi brīdī, kad firma pieņēma lēmumu akceptēt, vai turpināt klienta attiecības vai konkrētu darba uzdevumu, bet nebija firmai zināma konkrētajā brīdī; vai
- jauna informācija, kas kļuvusi zināma pēc tam, kad firma pieņēma lēmumu akceptēt, vai turpināt klienta attiecības, vai konkrētu darba uzdevumu.

Piemēri firmas politikā vai procedūrās noteiktajiem pasākumiem gadījumos, kad pēc klienta attiecību vai konkrētu darba uzdevumu akceptēšanas vai turpināšanas kļūst zināma informācija, kas būtu ietekmējusi firmas lēmumu par klienta attiecību vai konkrēta darba uzdevuma akceptēšanu vai turpināšanu

- Konsultēšanās firmā vai ar juridisko konsultantu;
- izvērtēšana, vai firmai ir profesionāls vai likumā noteikts pienākums turpināt darba uzdevumu;
- pārrunas ar atbilstīgā līmeņa klienta vadību un ar personām, kam uzticēta pārvalde, vai ar pasūtītāju par to, kā firma varētu rīkoties, ņemot vērā konkrētos faktus un apstākļus;
- ja tiek konstatēts, ka atteikšanās no darba uzdevuma ir piemērota rīcība:
  - klienta vadības un personu, kam uzticēta pārvalde, vai pasūtītāja informēšana par šādu lēmumu un atteikuma iemesliem;
  - izvērtēšana, vai firmai ir profesionāls vai normatīvajās prasībās noteikts pienākums ziņot regulatīvām iestādēm par atteikšanos no darba uzdevuma vai par atteikšanos gan no darba uzdevuma, gan klienta attiecību turpināšanas, informējot arī par šādas atteikšanās iemesliem;

A123. Noteiktos apstākļos konkrētā jurisdikcijā spēkā esošajos normatīvajos aktos var būt noteikts firmas pienākums akceptēt vai turpināt klienta darba uzdevumu, vai publiskā sektora gadījumā firma var tikt norīkota saskaņā ar likumu.

Piemēri firmas politikā vai procedūrās noteiktajiem pasākumiem gadījumos, kad firmai ir pienākums akceptēt vai turpināt darba uzdevumu vai firma nedrīkst atteikties no darba uzdevuma un firmai ir kļuvusi zināma informācija, kas liek firmai atteikties vai pārtraukt darba uzdevumu

- Firma apsver šādas informācijas ietekmi uz darba uzdevuma izpildi.
- Firma sniedz šādu informāciju atbildīgajam partnerim un pieprasa, lai atbildīgais partneris palielina darba uzdevumu grupas dalībnieku virzības, uzraudzības un darba pārskatīšanas apjomu un biežumu.
- Firma norīko darba uzdevumā pieredzējušākus personāla darbiniekus.
- Firma nosaka, ka šādos gadījumos jāveic darba uzdevuma kvalitātes pārbaude.

Komunikācija ar ārējām personām (sk. 34.e) punktu)

A124. Firmas spēju saglabāt ieinteresēto personu uzticību firmas darba uzdevumu kvalitātei var uzlabot, sniedzot būtisku, uzticamu un pārredzamu informāciju par firmas īstenotajiem pasākumiem ar kvalitāti saistītu problēmu novēršanai un par šādu pasākumu efektivitāti.

A125. Ārējās personas, kas var izmantot informāciju par firmas kvalitātes vadības sistēmu, un šādu personu ieinteresētība firmas kvalitātes vadības sistēmā var atšķirties atkarībā no firmas un darba uzdevuma raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem.

Ārējo personu piemēri, kuras var izmantot informāciju par firmas kvalitātes vadības sistēmu

- Firmas klienta vadība vai personas, kam uzticēta pārvalde, var izmantot šo informāciju, lai noteiktu, vai iecelt firmu par darba uzdevuma veicēju;
- Ārējās pārraudzības iestādes var vēlēties saņemt šādu informāciju, lai pildītu savus pienākumus attiecībā uz darba uzdevumu kvalitātes pārraudzību jurisdikcijas mērogā un lai gūtu izpratni par firmu darbību.
- Šādu informāciju var pieprasīt citas firmas, kas izmanto firmas pakalpojumus savu darba uzdevumu izpildē (piemēram, saistībā ar grupas revīziju).
- Šādu informāciju var pieprasīt citi firmas darba uzdevuma ziņojumu lietotāji, piemēram, ieguldītāji, kas izmanto darba uzdevumu ziņojumus lēmumu pieņemšanā.

A126. Ārējām personām, tostarp personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, sniegta informācija par to, kā kvalitātes vadības sistēma palīdz nodrošināt konsekventu darba uzdevumu kvalitāti, var būt saistīta ar šādiem aspektiem:

- firmas raksturīgās iezīmes un apstākļi, piemēram, organizatoriskā struktūra, uzņēmējdarbības modelis, stratēģija un darbības vide;
- firmas pārvaldība un vadība, piemēram, firmas kultūra, tas, kā attiecīgās personas apliecina apņemšanos nodrošināt kvalitāti, kā arī tām uzticētās lomas, pienākumi un pilnvaras attiecībā uz kvalitātes vadības sistēmu;

- kā firma pilda savus pienākumus saskaņā ar būtiskajām ētikas prasībām, tostarp tām, kas saistītas ar neatkarību;
- faktori, kas veicina darba uzdevumu kvalitāti; piemēram, šāda informācija var sastāvēt no darba uzdevuma kvalitātes indikatoriem ar skaidrojošu aprakstu;
- firmas pārraudzības pasākumu un ārējo pārbaūžu rezultāti un firmas veiktie koriģējošie pasākumi saistībā ar identificētajiem trūkumiem;
- novērtējums, kas veikts saskaņā ar 53.–54. punktu, par to, vai kvalitātes vadības sistēma sniedz firmai pietiekamu pārlicību, ka sistēmas mērķi ir sasniegti, un par saistītajiem secinājumiem, tostarp novērtēšanas un secinājumu izdarīšanas procesā pielietoto spriedumu pamatojumu;
- firmas īstenotie atbildes pasākumi, reaģējot uz jaunumiem un izmaiņām firmas vai darba uzdevumu apstākļos, tostarp tas, kā kvalitātes vadības sistēma tiek pielāgota šādām izmaiņām;
- attiecības starp firmu un tīklu, tīkla vispārējā struktūra, tīkla prasību un tīkla pakalpojumu apraksts, firmas un tīkla pienākumi (tostarp nosacījums, ka firmai ir galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu) un informācija par tīkla pārraudzības pasākumu vispārējo mērogu un rezultātiem tīkla firmās.

Komunikācija ar personām, kam uzticēta pārvalde (sk. 34.e) punktu)

A127. Firmas vai darba uzdevuma grupas saziņas process ar personām, kam uzticēta pārvalde, var būt atkarīgs no firmas politikas vai procedūrām un no darba uzdevuma apstākļiem.

A128. 260. (pārskatīts) SRS nosaka revidenta pienākumu finanšu pārskatu revīzijā sazināties ar personām, kam uzticēta pārvalde, un nosaka kārtību, kādā revidents identificē attiecīgās personas vienības pārvaldības struktūrā¹⁹ un saziņas procesā.²⁰ Noteiktos apstākļos sazināšanās ar personām, kam uzticēta pārvalde, var būt lietderīga ne tikai biržā reģistrētu juridisko vienību gadījumā, bet arī citu veidu vienībās, piemēram, vienībās, kam piemīt publisku interešu vai publiskas atbildības iezīmes, piemēram:

- vienības, kam ir ievērojams aktīvu apjoms fiduciāra statusā attiecībā uz daudzām ieinteresētajām personām, tostarp finanšu iestādēm, piemēram, bankām, apdrošināšanas firmām un pensiju fondiem;
- vienības ar augstu publisku atpazīstamību vai, kuru vadībai vai īpašniekiem ir augsta publiska atpazīstamība;
- vienības ar daudz un dažādām ieinteresētajām personām.

Publiskā sektora īpatnības

A129. Publiskā sektora vienības gadījumā, atkarībā no publiskā sektora vienības lieluma un sarežģītības, ieinteresēto personu loka, sniegto pakalpojumu veida un ar pārvaldību saistīto personu lomas un atbildības, firma var secināt, ka ir lietderīgi informēt personas, kam uzticēta pārvalde, par to, kā firmas kvalitātes vadības sistēma nodrošina pastāvīgu darba uzdevumu kvalitāti.

¹⁹ 260. (pārskatīts) "Sazināšanās ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde" 11.–13. punkts.

²⁰ 260. (pārskatīts) SRS 18–22. punkts.

Noteikšana kādos citos gadījumos ir atbilstoši komunicēt ar ārējām personām (sk. 34.e)ii) punktu)

A130. Izvērtējot, kādos citos gadījumos ir atbilstoši komunicēt ar ārējām personām par firmas kvalitātes vadības sistēmu, firma pielieto profesionālu spriedumu, un to var ietekmēt šādi aspekti:

- firmas veikto darba uzdevumu veidi un to vienību veidi, kuru vajadzībām tiek veikti šādi darba uzdevumi;
- firmai raksturīgās iezīmes un apstākļi;
- firmas darbības vide, piemēram, firmas jurisdikcijā ierastā uzņēmējdarbības prakse un finanšu tirgu, kuros firma darbojas, raksturīgās iezīmes;
- firmas saziņas apjoms ar ārējām personām, kādā sazināšanās ir jau notikusi saskaņā ar normatīvajām prasībām (t. i., vai nepieciešama turpmāka sazināšanās, jeb komunikācija, un, ja jā, — par kādiem jautājumiem);
- firmas jurisdikcijā esošo ieinteresēto personu vēlmes, tostarp izpratne un interese, ko ārējās personas ir paudušas par firmas darba uzdevumiem un firmas pielietotajiem procesiem darba uzdevumu izpildē;
- aktuālās tendences jurisdikcijā;
- informācija, kas jau ir pieejama ārējām personām;
- tas, kādiem mērķiem ārējās personas varētu izmantot informāciju, un viņu vispārējā izpratne par jautājumiem, kas saistīti ar firmas kvalitātes vadības sistēmu un finanšu pārskatu revīziju vai pārbaudi, vai citiem apliecinājuma vai saistītajiem pakalpojumiem;
- sabiedrības interešu ieguvumi no ārējās saziņas un tas, vai ir saprātīgi sagaidāms, ka šādas saziņas radītās izmaksas ir attaisnotas ar ieguvumiem (naudas ziņā vai citādi).

Iepriekšminētie aspekti var ietekmēt to, kādu informāciju firma komunicē, kā arī komunikācijas veidu, laiku un apjomu un formu.

Komunikācijas ar ārējām personām veids, termiņš, apjoms un forma (sk. 34.e)iii) punktu)

A131. Sagatavojot ārējām personām sniedzamo informāciju, firma var ņemt vērā šādus aspektus:

- vai informācija ir specifiska firmas apstākļiem. Firmas komunikācija par jautājumiem, kas tieši saistīti ar firmas īpašajiem apstākļiem, var palīdzēt samazināt iespēju, ka šāda informācija laika gaitā kļūst pārāk standartizēta un mazāk noderīga;
- vai informācija ir sniegta skaidri un saprotami, un vai informācijas izklāsta veids nav maldinošs un nerada neatbilstīgu ietekmi uz informācijas lietotājiem (piemēram, informācija tiek izklāstīta veidā, kas ir pienācīgi līdzsvarots attiecībā uz paziņojamā jautājuma pozitīvajiem un negatīvajiem aspektiem);
- tas, vai informācija ir precīza un pilnīga visos būtiskajos aspektos, un nav maldinoša;

- tas, vai informācija atbilst to lietotāju informācijas vajadzībām, kuriem tā ir paredzēta. Izvērtējot lietotāju informācijas vajadzības, firma var ņemt vērā, piemēram, detalizētības līmeni, ko lietotāji varētu uzskatīt par nozīmīgu, un to, vai lietotājiem ir piekļuve būtiskai informācijai, izmantojot citus avotus (piemēram, firmas tīmekļa vietni).

A132. Firma piemēro profesionālu spriedumu, nosakot attiecīgajos apstākļos piemērotu komunikācijas veidu ar ārējām personām, tostarp biržā reģistrētu juridisko vienību finanšu pārskatu revīzijā ar personām, kam uzticēta pārvalde, un tas var būt mutisks vai rakstisks. Attiecīgi, saziņas forma var atšķirties.

Piemēri komunikācijas formai ar ārējām personām

- Publikācija, piemēram, atklātības ziņojums vai revīzijas kvalitātes ziņojums;
- rakstiska saziņa ar konkrētām ieinteresētajām personām (piemēram, informācija par firmas pārraudzības un trūkumu novēršanas procesa rezultātiem);
- tiešas sarunas un mijiedarbība ar ārējām personām (piemēram, sarunas starp darba uzdevuma grupu un personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvaldība);
- tīmekļa lapa;
- citi digitālie plašsaziņas līdzekļi, piemēram, sociālie mediji, intervijas vai prezentācijas, izmantojot tīmekļa apraidi vai video.

Darba uzdevumi, uz kuriem attiecināma kvalitātes pārbaude

Normatīvajos aktos pieprasīta darba uzdevuma kvalitātes pārbaude (sk. 34.f)ii) punktu)

A133. Normatīvajos aktos var būt noteikta prasība veikt darba uzdevumu kvalitātes pārbaudi, piemēram, attiecībā uz revīzijas uzdevumiem vienībās, kuras:

- ir sabiedriskas nozīmes struktūras saskaņā ar konkrētā jurisdikcijā definēto jēdzienu;
- darbojas publiskajā sektorā vai saņem valsts finansējumu, vai vienības ar atbildību pret plašu sabiedrību;
- darbojas noteiktās nozarēs (piemēram, finanšu iestādes, bankas, apdrošināšanas firmas un pensiju fondi);
- atbilst noteiktam aktīvu robežlieluma kritērijam; vai
- ir iesaistītas tiesas vai juridiskā procesā (piemēram, likvidācijas procesā).

Darba uzdevuma kvalitātes pārbaudes kā atbildes pasākums, reaģējot uz vienu vai vairākiem kvalitātes riskiem (sk. 34.f).iii) punktu)

A134. Firma gūst izpratni par nosacījumiem, notikumiem, apstākļiem, darbībām vai nepietiekamu rīcību, kas varētu negatīvi ietekmēt firmas spēju īstenot 25.a)ii) punktā noteiktos kvalitātes mērķus, pamatojoties uz firmas veikto darba uzdevumu raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem. Atbildes pasākumu izstrādes un īstenošanas procesā attiecībā uz vienu vai vairākiem kvalitātes riskiem, firma var secināt, ka, pamatojoties uz kvalitātes risku vērtējumu, atbilstīgs atbildes pasākums būtu darba uzdevumu kvalitātes pārbaude.

1. SKVS

Piemēri nosacījumiem, notikumiem, apstākļiem, darbībām vai nepietiekamai rīcībai, kas rada vienu vai vairākus kvalitātes riskus, kuru novēršanai piemērots atbildes pasākums būtu darba uzdevumu kvalitātes pārbaude

Piemēri, kas saistīti ar firmas veikto darba uzdevumu veidu un sniedzamo ziņojumu:

- Darba uzdevumi, kas saistīti ar augstu sarežģītības vai spriedumu pielietošanas pakāpi, piemēram:
  - finanšu pārskatu revīzija vienībā, kas darbojas nozarē, kurā parasti grāmatvedības aplēses ir ar augstu aplēses nenoteiktības pakāpi (piemēram, lielākas finanšu iestādes vai kalnrūpniecības uzņēmumi), vai vienībā, kuras gadījumā pastāv nenoteiktība saistībā ar notikumiem vai apstākļiem, kas var radīt būtiskas šaubas par vienības spēju turpināt darbību;
  - apliecinājuma uzdevumi, kuru veikšanai nepieciešamas specializētas prasmes un zināšanas aplūkojamā jautājuma novērtēšanai salīdzinājumā ar piemērojamiem kritērijiem (piemēram, siltumnīcefekta gāzu emisijas paziņojums, kura gadījumā pastāv būtiska nenoteiktība saistībā ar uzrādītajiem daudzumiem).
- darba uzdevumi, kuros konstatētas problēmas, piemēram, revīzijas darba uzdevumi, kuru gadījumā atkārtoti konstatētas problēmas iekšējās vai ārējās pārbaudes rezultātā, nekoriģēti būtiski iekšējās kontroles trūkumi vai nozīmīgi labojumi finanšu pārskatu salīdzinošajā informācijā;
- darba uzdevumi, kuru akceptēšanas un turpināšanas procesā firma ir konstatējusi netipiskus apstākļus (piemēram, jauns klients, kuram bija domstarpības ar iepriekšējo revidentu vai apliecinājuma uzdevuma veicēju);
- darba uzdevumi, kad jāsniedz ziņojums par finanšu vai nefinanšu informāciju, kuru paredzēts iekļaut regulējošai institūcijai iesniedzamajā normatīvajā dokumentā un kas var būt saistīta ar augstāku sprieduma izdarīšanas pakāpi, piemēram, pro-forma finanšu informācija, kas jāiekļauj prospektā.

Piemēri, kas saistīti ar vienības veidu, kuras vajadzībām tiek veikts darba uzdevums:

- vienības jaunās nozarēs vai vienības, par kurām firmai nav iepriekšējas pieredzes;
- vienības, par kurām paustas bažas vērtspapīru vai prudenciālo regulatoru ziņojumos;
- vienības, kas nav biržā reģistrētas juridiskas vienības, bet kurām var piemist sabiedriskas nozīmes struktūras, vai atbildības sabiedrības priekšā iezīmes, piemēram:
  - vienības, kam ir ievērojams aktīvu apjoms fiduciāra statusā attiecībā uz daudzām ieinteresētajām personām, tostarp finanšu iestādēm, piemēram, bankām, apdrošināšanas firmām un pensiju fondiem, kuriem darba uzdevuma kvalitātes pārbaude nav noteikta normatīvajos aktos kā obligāta;
  - vienības ar augstu publisku atpazīstamību vai, kuru vadībai vai īpašniekiem ir augsta publiska atpazīstamība;
  - vienības ar daudz un dažādām ieinteresētajām personām.

A135. Firmas atbildes pasākumi attiecībā uz kvalitātes riskiem var ietvert cita veida darba uzdevumu pārbaudes, kas nav darba uzdevuma kvalitātes pārbaude. Piemēram, finanšu pārskatu revīzijā firmas atbildes pasākumi var ietvert darba uzdevuma grupas veikto procedūru pārskatīšanu

attiecībā uz nozīmīgiem riskiem vai atsevišķu nozīmīgu spriedumu izskatīšanu, ko veic personāls, kam piemīt specializētas tehniskas zināšanas. Dažos gadījumos šāda veida darba uzdevuma pārskatīšanu var veikt papildus darba uzdevuma kvalitātes pārbaudei.

A136. Noteiktos apstākļos firma var konstatēt, ka nav neviens revīzijas vai cits darba uzdevums, attiecībā uz kuru darba uzdevumu kvalitātes pārbaude vai cita veida darba uzdevumu pārbaude būtu piemērots atbildes pasākums kvalitātes risku novēršanai.

Publiskā sektora īpatnības

A137. Kvalitātes riski publiskā sektora vienībās var būt saistīti ar to raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem (piemēram, lielums un sarežģītība, ieinteresēto personu loks vai sniegto pakalpojumu veids). Šādos apstākļos firma var konstatēt, ka darba uzdevumu kvalitātes pārbaude ir piemērots atbildes pasākums šādu kvalitātes risku novēršanai. Normatīvajos aktos var būt noteiktas papildu ziņošanas prasības attiecībā uz publiskā sektora vienību revidentiem (piemēram, atsevišķa ziņošana par normatīvo aktu pārkāpumiem likumdevēja iestādei vai citai pārvaldes iestādei vai ziņošana par šādiem gadījumiem revidenta ziņojumā par finanšu pārskatiem). Šādos gadījumos firma, izvērtējot, vai darba uzdevumu kvalitātes pārbaude būtu piemērots atbildes pasākums, var ņemt vērā šādas ziņošanas sarežģītību un tās nozīmīgumu lietotājiem.

Pārraudzība un trūkumu novēršanas process (sk. 35.–47. punktu)

A138. Papildus tam, ka pārraudzība un trūkumu novēršanas process sniedz iespēju novērtēt kvalitātes vadības sistēmu, tas arī veicina proaktīvu un pastāvīgu darba uzdevuma kvalitātes un kvalitātes vadības sistēmas pilnveidošanu. Piemēri.

- Ņemot vērā kvalitātes vadības sistēmas raksturīgos ierobežojumus, fakts, ka firma identificē trūkumus, nav nekas neierasts, un tas ir svarīgs kvalitātes vadības sistēmas aspekts, jo tūlītēja trūkumu identificēšana ļauj firmai tos savlaicīgi un efektīvi novērst un veicina pastāvīgas pilnveidošanas kultūru.
- Pārraudzības pasākumu rezultātā iegūtā informācija ļauj firmu pasargāt no trūkumiem, reaģējot uz konstatējumiem, kas laika gaitā varētu radīt trūkumus.

Pārraudzības pasākumu izveidošana un veikšana (sk. 37.–38. punktu)

A139. Firmas pārraudzības pasākumi var izpausties kā pastāvīgu un periodisku pārraudzības pasākumu kopums. Pastāvīgie pārraudzības pasākumi parasti ir ikdienišķas darbības, kas iestrādātas firmas procesos un tiek veiktas reālajā laikā, reaģējot uz mainīgiem apstākļiem. Periodiskos pārraudzības pasākumus firma īsteno ar noteiktu intervālu. Vairumā gadījumu pastāvīgie pārraudzības pasākumi savlaicīgi sniedz informāciju par kvalitātes vadības sistēmu.

A140. Pārraudzības pasākumi var ietvert darba uzdevumu pārbaudes to veikšanas procesā. Darba uzdevumu pārbaudes mērķis ir pārraudzīt, vai konkrēts kvalitātes vadības sistēmas aspekts ir izveidots, ieviests un darbojas paredzētajā veidā. Noteiktos apstākļos kvalitātes vadības sistēmā var būt iekļauti atbildes pasākumi, kuru mērķis ir veikt darba uzdevumu pārbaudi to izpildes gaitā, kas pēc būtības ir līdzīga pārbaudei, ko attiecina uz darba uzdevumiem to veikšanas procesā (piemēram, pārbaudes ar mērķi identificēt trūkumus kvalitātes vadības sistēmā, lai novērstu kvalitātes riska rašanos). No pasākuma mērķa ir atkarīgs pasākuma veids un īstenošanas process, un tas, kā tas iekļaujas kvalitātes vadības sistēmā (t.i., notiekoša darba uzdevuma pārbaude kā pārraudzības pasākums vai darba uzdevuma pārbaude kā atbildes pasākums, kas tiek veikts, reaģējot uz kvalitātes risku).

A141. Pārraudzības pasākumu veidu, laiku un apjomu var ietekmēt arī citi aspekti, tostarp:

- firmas lielums, struktūra un organizācija;
- firmas tīkla dalība pārraudzības pasākumu īstenošanā;
- resursi, ko firma plāno izmantot, lai nodrošinātu pārraudzības pasākumu īstenošanu, piemēram, IT lietojumprogrammu izmantošana;

A142. Pārraudzības pasākumu īstenošanas procesā firma var konstatēt, ka ir jāmaina pārraudzības pasākuma veids, laiks un apjoms, piemēram, konstatējumi var norādīt, ka nepieciešami plašāki pārraudzības pasākumi.

Firmas risku izvērtēšanas procesa un pārraudzības un trūkumu novēršanas procesa struktūra (sk. 37.c) punktu)

A143. Firmas risku izvērtēšanas procesa struktūra (piemēram, tas, vai process ir centralizēts vai decentralizēts, tas, cik bieži tiek veiktas pārbaudes), var ietekmēt pārraudzības pasākumu veidu, laiku un apjomu, tostarp pārraudzības pasākumus attiecībā uz firmas risku izvērtēšanas procesu.

A144. Firmas pārraudzības un trūkumu novēršanas procesa struktūra (t. i., pārraudzības un trūkumu novēršanas pasākumu veids, laiks un apjoms atbilstoši firmas raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem) var ietekmēt to, kādus pārraudzības pasākumus firma īsteno ar mērķi noteikt, vai pārraudzības un trūkumu novēršanas process sasniedz paredzēto mērķi, kā aprakstīts 35. punktā.

Mērogojamības piemērs tam, kādus pārraudzības pasākumus var īstenot pārraudzības un trūkumu novēršanas procesā

- Vienkāršākā firmā pārraudzības pasākumi var būt vienkārši, ja informācija par pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu ir vadībai viegli pieejama, pamatojoties uz vadības zināšanām, kas iegūtas, bieži pašai tieši darbojoties ar kvalitātes vadības sistēmu, nosakot pārraudzības pasākumu veidu, laiku un apjomu, analizējot pārraudzības pasākumu rezultātus un nosakot firmas atbildes pasākumus.
- Sarežģītākā firmā pārraudzības pasākumi attiecībā uz pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu var būt īpaši izstrādāti ar mērķi noteikt, vai pārraudzības un trūkumu novēršanas process sniedz būtisku, ticamu un savlaicīgu informāciju par kvalitātes vadības sistēmu un nodrošina atbilstīgu reaģēšanu uz identificētajiem trūkumiem.

Izmaiņas kvalitātes vadības sistēmā (sk. 37.d) punktu)

A145. Izmaiņas kvalitātes vadības sistēmā var būt šādas:

- izmaiņas, kuru mērķis ir novērst identificētos trūkumus kvalitātes vadības sistēmā;
- izmaiņas attiecībā uz kvalitātes mērķiem, kvalitātes riskiem vai atbildes pasākumiem, kas notikušas firmas un tās darba uzdevumu raksturīgo iezīmju un apstākļu izmaiņu ietekmē.

Ja notiek izmaiņas, firmas iepriekš īstenotie pārraudzības pasākumi var nebūt vairs noderīgi, lai sniegtu firmai informāciju, kas atbalsta kvalitātes vadības sistēmas novērtēšanu, tādēļ firmas pārraudzības pasākumos var iekļaut to jomu uzraudzīšanu, kurās notiek izmaiņas.

Iepriekš veiktie pārraudzības pasākumi (sk. 37.e) punktu)

A146. Firmas iepriekš veikto pārraudzības pasākumu rezultātā iegūtā informācija var norādīt uz sistēmas jomām, kurās var rasties trūkumi, jo īpaši jomām, kurās vēsturiski ir identificēti trūkumi.

A147. Firmas iepriekš veikto pārraudzības pasākumu rezultātā iegūtā informācija var nebūt noderīga kvalitātes vadības sistēmas novērtēšanai, tostarp kvalitātes vadības sistēmas jomās, kurās nav notikušas izmaiņas, jo īpaši, kad ir pagājis noteikts laiks kopš pārraudzības pasākumu veikšanas.

Cita būtiska informācija (sk. 37.f) punktu)

A148. Papildus 37.f) punktā norādītajiem informācijas avotiem cita būtiska informācija var būt šāda:

- informācija, ko firmas tīkls sniedz par firmas kvalitātes vadības sistēmu saskaņā ar 50.c) punktu un 51.b) punktu, tostarp tīkla prasības vai tīkla pakalpojumi, ko firma ir iekļāvusi savā kvalitātes vadības sistēmā;
- pakalpojumu sniedzēja sniegtā informācija par resursiem, ko firma izmanto savā kvalitātes vadības sistēmā;
- regulatora sniegta informācija par vienībām, kuru vajadzībām firma veic darba uzdevumus, piemēram, vērtspapīru tirgus regulatora sniegta informācija par vienību, kuras vajadzībām firma veic darba uzdevumus (piemēram, nepilnības vienības finanšu pārskatos).

A149. Ārējo pārbaūžu rezultāti vai cita būtiska informācija, gan iekšēja, gan ārēja, var liecināt, ka iepriekš firmas veiktie pārraudzības pasākumi trūkumus kvalitātes vadības sistēmā nepamanīja. Šī informācija var ietekmēt firmas apsvērumus saistībā ar pārraudzības pasākumu veidu, laiku un apjomu.

A150. Ārējas pārbaudes nevar aizstāt firmas īstenotus iekšējās pārraudzības pasākumus. Tomēr ārējo pārbaūžu rezultātā iegūtā informācija palīdz noteikt pārraudzības pasākumu veidu, laiku un apjomu.

Darba uzdevumu pārbaudes (sk. 38. punktu)

A151. *Piemēri 37. punktā minētajiem aspektiem, kurus firma var izvērtēt, izvēloties pabeigtos darba uzdevumus pārbaudei*

- Aspekti saistīti ar nosacījumiem, notikumiem, apstākļiem, rīcību vai nepietiekamu rīcību, kas rada kvalitātes risku:
  - firmas veikto darba uzdevumu veidi un firmas pieredze saistībā ar šādu veidu darba uzdevumiem;
  - vienību veidi, attiecībā uz kuriem tiek veikti darba uzdevumi, piemēram:
    - biržā reģistrētas juridiskas vienības;
    - vienības, kas darbojas jaunās nozarēs;
    - vienības, kas darbojas nozarēs, kuras saistītas ar augstu sarežģītības vai sprieduma pielietošanas līmeni;
    - vienības, kas darbojas nozarē, kura firmai ir jauna;
  - atbildīgo partneru zināšanas un pieredze;

- iepriekšējo pārbažu rezultāti attiecībā uz pabeigtiem darba uzdevumiem, tostarp attiecībā uz katru atbildīgo partneri.
- Saistībā ar citu būtisku informāciju:
  - sūdzības vai apsūdzības saistībā ar darba uzdevuma partneri;
  - ārēju pārbažu rezultāti attiecībā uz katru darba uzdevuma partneri;
  - rezultāti, kas iegūti, novērtējot katra darba uzdevuma partnera apņemšanos nodrošināt darba uzdevuma kvalitāti.

A152. Parālēli pabeigto darba uzdevumu pārbaudēm firma var īstenot arī dažādus pārraudzības pasākumus ar mērķi novērtēt, vai darba uzdevumi ir veikti saskaņā ar politiku vai procedūrām. Šādus pārraudzības pasākumus var attiecināt uz konkrētiem darba uzdevumiem vai atbildīgajiem partneriem. Šādu pārraudzības pasākumu veids un apjoms, un to rezultāti var tikt izmantoti firmā, lai noteiktu:

- kurus pabeigtos darba uzdevumus izraudzīties pārbaudei;
- kurus uzdevumu atbildīgos partnerus izraudzīties pārbaudei;
- cik bieži atbildīgo partneri izvēlēties pārbaudei; vai
- kādus darba uzdevumu aspektus ņemt vērā pabeigto darba uzdevumu pārbaudē.

A153. Periodiska katra atbildīgā partnera pabeigto darba uzdevumu pārbaudes veikšana palīdz firmai pārraudzīt vai atbildīgie partneri ir pildījuši savus vispārējos pienākumus attiecībā uz kvalitātes vadību un kvalitātes nodrošināšanu darba uzdevumos, kuri viņiem ir bijuši uzticēti.

Piemērs cikliskai katra atbildīgā partnera pabeigto darba uzdevumu pārbaudes veikšanai

Firma var izstrādāt politiku vai procedūras, kas nosaka šādus pabeigto darba uzdevumu pārbaudes aspektus:

- nosaka pārbaudes cikla standarta periodu, piemēram, katra atbildīgā partnera, kurš veic finanšu pārskatu revīziju, pabeigto darba uzdevumu pārbaude tiek veikta reizi trijos gados, un visu pārējo uzdevumu atbildīgo partneru gadījumā — reizi piecos gados;
- nosaka pabeigto darba uzdevumu atlases kritērijus, tostarp nosacījums, ka atbildīgo partneru, kas veic finanšu pārskatu revīziju, pabeigto darba uzdevumu pārbaudē ir jāiekļauj revīzijas darba uzdevums;
- nosaka, ka pārbaudāmo atbildīgo partneru izvēle jāveic iepriekš neparedzamā veidā; un
- nosaka, kādos gadījumos ir nepieciešams vai ir atbilstoši, ka atbildīgos partnerus pakļauj pārbaudei biežāk vai retāk nekā politikā noteiktais standarta periods, piemēram:
  - firma var attiecināt pārbaudes uz atbildīgajiem partneriem biežāk nekā firmas politikā noteiktais standarta periods,
    - firma konstatē vairākus trūkumus, kas novērtēti kā smagi, un firma konstatē, ka nepieciešama biežāka cikliska pārbaude attiecībā uz visiem atbildīgajiem partneriem;

- atbildīgais partneris veic darba uzdevumus uzņēmumā, kura darbības nozarei raksturīgs augsts sarežģītības vai sprieduma pielietojuma līmenis;
  - uz atbildīgā partnera veikto darba uzdevumu ir attiecināti citi pārraudzības pasākumi, un šādi citu pārraudzības pasākumu rezultāti bija neapmierinoši;
  - atbildīgais partneris ir veicis darba uzdevumu uzņēmumā, saistībā ar kura darbības nozari atbildīgajam partnerim ir ierobežota pieredze;
  - atbildīgais partneris ir nesen norīkots vai nesen pievienojies firmai no citas firmas vai citas jurisdikcijas.
- Firma var atlikt atbildīgā partnera izvēli (piemēram, atlikt uz gadu vēlāk, nekā firmas politikā noteiktais standarta periods), ja:
    - uz atbildīgā partnera veiktajiem darba uzdevumiem firmas noteiktajā standarta periodā ir attiecināti citi pārraudzības pasākumi; un
    - citu pārraudzības pasākumu rezultāti sniedz pietiekamu informāciju par atbildīgo partneri (t. i., ir maza iespējamība, ka pabeigto darba uzdevumu pārbaude sniegtu firmai papildu informāciju par atbildīgo partneri).

A154. Tas, kādi aspekti tiek izvērtēti darba uzdevuma pārbaudē, ir atkarīgs no tā, kā pārbaudi izmanto kvalitātes vadības sistēmas pārraudzībai. Parasti darba uzdevumu pārbaude ietver noteikšanu vai ieviestie atbildes pasākumi darba uzdevuma līmenī (tas ir, firmas politikas un procedūras attiecībā uz darba uzdevumu izpildi) ir ieviesti atbilstoši kā tas paredzēts un darbojas efektīvi.

Personas, kas īsteno pārraudzības pasākumus (sk. 39.b) punktu)

A155. Izstrādājot politiku vai procedūras, kuru mērķis ir nodrošināt personu, kas īsteno pārraudzības pasākumus, objektivitāti, ir jāņem vērā attiecināmās ētikas prasības. Pašizvērtējuma apdraudējums var rasties, ja persona, kas veic:

- darba uzdevuma pārbaudi, ir bijusi:
  - finanšu pārskatu revīzijas gadījumā — darba uzdevuma grupas dalībnieks vai darba uzdevuma kvalitātes pārraugs attiecībā uz minēto darba uzdevumu vai uz nākamā finanšu perioda darba uzdevumu; vai
  - pārējo darba uzdevumu gadījumā — darba uzdevuma grupas dalībnieks vai attiecīgā darba uzdevuma kvalitātes pārraugs;
- cita veida pārraudzības pasākumos, ir piedalījies pārraugāmā atbildes pasākuma izstrādē, izpildē, vai pati veic atbildes pasākumu, kas tiek uzraudzīts.

A156. Noteiktos apstākļos, piemēram, mazāk sarežģītā firmā, var nebūt pieejams personāls, kam piemistu pārraudzības pasākumu īstenošanai nepieciešamā kompetence, spējas, laiks vai objektivitāte. Šādos apstākļos firma pārraudzības pasākumu īstenošanai var izmantot tīkla pakalpojumus vai pakalpojumu sniedzēju.

Konstatējumu novērtēšana un trūkumu identificēšana (sk. 16.a), 40.–41. punktu)

A157. Firma apkopo pārraudzības pasākumu, ārēju pārbaūžu rezultātā iegūtos konstatējumus un konstatējumus no citiem attiecīgiem avotiem.

A158. Pārraudzības pasākumu, ārēju pārbaūžu rezultātā iegūtie konstatējumi un konstatējumi no citiem attiecīgiem avotiem var sniegt informāciju par firmas kvalitātes vadības sistēmu, piemēram:

- darbības, rīcība vai apstākļi, kas ir snieguši pozitīvus rezultātus kvalitātes vai kvalitātes vadības sistēmas efektivitātes kontekstā; vai
- līdzīgi apstākļi, kuros nebija konstatējumu (piemēram, darba uzdevumi, kuros nebija konstatējumu, un līdzīga veida darba uzdevumi, kuros bija konstatējumi).

Firma var izmantot arī citus novērojumus, kas var palīdzēt firmai analizēt identificēto trūkumu pamatcēloņus, norādīt uz darbībām, ko firmā var ieviest vai īstenot plašāk (piemēram, visos darba uzdevumos), vai iezīmēt firmas iespējas uzlabot kvalitātes vadības sistēmu.

A159. Firma pielieto profesionālu spriedumu, izvērtējot, vai konstatējumi katrs atsevišķi vai kopā ar citiem konstatējumiem ir uzskatāmi par kvalitātes vadības sistēmas trūkumiem. Pielietojot šādu spriedumu, firma var ņemt vērā konstatējumu relatīvo nozīmīgumu saistīto kvalitātes mērķu, kvalitātes risku, atbildes pasākumu vai citu kvalitātes vadības sistēmas aspektu kontekstā. Firmas spriedumu var ietekmēt ar konstatējumiem saistītie kvantitatīvie un kvalitatīvie faktori. Noteiktos apstākļos firma var uzskatīt par lietderīgu iegūt vairāk informācijas par konstatējumiem, lai noteiktu, vai pastāv trūkumi. Ne visi konstatējumi, tostarp darba uzdevumu konstatējumi, ir uzskatāmi par trūkumiem.

A160. *Kvantitatīvo un kvalitatīvo faktoru piemēri, kurus firma var ņemt vērā, nosakot, vai konstatējumi uzskatāmi par trūkumiem*

Kvalitātes riski un atbildes pasākumi

- Konstatējumi, kas attiecas uz atbildes pasākumu:
  - atbildes pasākuma struktūra, piemēram, atbildes pasākuma veids, īstenošanas biežums (attiecīgos gadījumos) un relatīvais nozīmīgums kvalitātes risku novēršanā un attiecīgo kvalitātes mērķu īstenošanā;
  - kvalitātes riska veids, uz kuru attiecas atbildes pasākums, un tas, cik lielā mērā konstatējums norāda, ka kvalitātes risks nav novērsts;
  - tas, vai pastāv citi atbildes pasākumi attiecībā uz to pašu kvalitātes risku un vai pastāv konstatējumi saistībā ar šiem atbildes pasākumiem.

Konstatējumu veids un mērogs:

- konstatējumu būtība. Piemēram, konstatējumi saistībā ar vadības darbībām un rīcību var būt kvalitatīvi nozīmīgi, jo tiem var būt plaša ietekme uz kvalitātes vadības sistēmu kopumā;

- tas, vai konstatējumi apvienojumā ar citiem konstatējumiem liecina par noteiktu tendenci vai sistēmisku problēmu. Piemēram, ja vairākos darba uzdevumos tiek konstatēti līdzīgi fakti, tas var liecināt par sistēmisku problēmu.

Pārraudzības pasākumu un konstatējumu mērogs:

- pārraudzības pasākuma, no kura izriet konstatējumi, mērogs, tostarp izlases apjoms;
- konstatējumu apjoms attiecībā pret izlasi, uz kuru tika attiecināts pārraudzības pasākums, un attiecībā pret sagaidīto paredzamo novirzes rādītāju. Piemēram, darba uzdevuma pārbaudes gadījumā, — atlasīto darba uzdevumu skaits, kuros bija konstatējumi, attiecībā pret kopējo atlasīto darba uzdevumu skaitu un firmas noteikto paredzamo novirzes rādītāju.

A161. Konstatējumu novērtēšana un trūkumu identificēšana, kā arī identificēto trūkumu smaguma un mēroga novērtēšana, tostarp identificēto trūkumu pamatcēloņa analīze, ir iteratīvs un nelineārs (nevienmērīgi atkārtots) process.

Piemēri iteratīvam un nelineāram konstatējumu novērtēšanas un trūkumu identificēšanas, identificēto trūkumu novērtēšanas, tostarp identificēto trūkumu pamatcēloņu analīzes, procesam

- Identificētā trūkuma pamatcēloņa analīzes procesā firma var identificēt apstākļus, kas līdzinās apstākļiem citos gadījumos, kad konstatējumi netika uzskatīti par trūkumiem. Rezultātā firma koriģē savu novērtējumu attiecībā uz konstatējumiem citos gadījumos un klasificē tos kā trūkumus.
- Novērtējot identificētā trūkuma smagumu un mērogu, firma var noteikt tendenci vai sistēmisku problēmu, kas korelē ar citiem konstatējumiem, kuri netiek uzskatīti par trūkumiem. Rezultātā firma koriģē savu novērtējumu attiecībā uz citiem konstatējumiem un klasificē arī tos kā trūkumus.

A162. Pārraudzības pasākumu rezultāti, ārējo pārbaudžu rezultāti un cita būtiska informācija (piemēram, tīkla pārraudzības pasākumi vai sūdzības un apsūdzības) var sniegt informāciju par pārraudzības un trūkumu novēršanas procesa efektivitāti. Piemēram, ārējo pārbaudžu rezultāti var sniegt informāciju par kvalitātes vadības sistēmu, kas netika identificēta firmas pārraudzības un trūkumu novēršanas procesā, kas tādējādi liecina par šāda procesa trūkumiem.

Identificēto trūkumu novērtēšana (sk. 41. punktu)

A163. Faktori, kurus firma var ņemt vērā, novērtējot identificētā trūkuma smagumu un mērogu, ir šādi:

- identificētā trūkuma būtība, tostarp firmas kvalitātes vadības sistēmas aspekts, uz kuru šis trūkums attiecas, un tas, vai šāds trūkums ir saistīts ar kvalitātes vadības sistēmas veidu, ieviešanu vai darbību;
- ja identificētie trūkumi attiecas uz atbildes pasākumiem — vai pastāv kompensējošs atbildes pasākums saistītā kvalitātes riska novēršanai;
- identificētā trūkuma pamatcēlonis;

1. SKVS

- tas, cik bieži radusies problēma, kas izraisa trūkumu; un
- identificētā trūkuma mērogs, tas, cik ātri tas radies un cik ilgi pastāvējis un ietekmējis kvalitātes vadības sistēmu.

A164. Persona, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, ņem vērā identificēto trūkumu smagumu un mērogu kvalitātes vadības sistēmas novērtēšanas procesā.

Identificēto trūkumu pamatcēloņi (sk. 41.a) punktu)

A165. Identificēto trūkumu pamatcēloņu, jeb cēloņu analīzes mērķis ir gūt izpratni par apstākļiem, kas ir izraisījuši trūkumus, lai firma varētu:

- novērtēt identificētā trūkuma smagumu un mērogu; un
- pienācīgi novērst identificēto trūkumu.

Pamatcēloņu, jeb cēloņu analīzes procesā personas, kas veikušas novērtējumu, pielieto profesionālu spriedumu un pamatojas uz pieejamajiem pierādījumiem.

A166. Firmai raksturīgās iezīmes un apstākļi var ietekmēt arī to procedūru veidu, laiku un apjomu, kas tiek veiktas, lai izprastu identificētā trūkuma pamatcēloni, piemēram:

- firmas sarežģītība un operatīvās darbības iezīmes;
- firmas lielums;
- firmas ģeogrāfiskais darbības reģions;
- veids, kā firma ir strukturēta, un tas, cik lielā mērā firmas procesi vai darbība ir koncentrēta vai centralizēta.

Piemēri tam, kā identificēto trūkumu veids un iespējamais smagums, kā arī firmas raksturīgās iezīmes un apstākļi var ietekmēt identificēto trūkumu pamatcēloņu analīzes procedūru veidu, laiku un apjomu

- Identificētā trūkuma veids: firmas procedūras, kuru mērķis ir gūt izpratni par identificētā trūkuma pamatcēloni, var būt striktākas gadījumos, kad darba uzdevuma ziņojums saistībā ar biržā reģistrētas juridiskas vienības finanšu pārskatu revīziju ir neatbilstošs vai identificētais trūkums attiecas uz vadītāja rīcību attiecībā uz kvalitāti.
- Identificētā trūkuma iespējamais smagums: firmas procedūras, kuru mērķis ir gūt izpratni par identificētā trūkuma pamatcēloni, var būt striktākas gadījumos, kad trūkumi ir konstatēti vairākos darba uzdevumos vai ir pazīmes, ka politikā vai procedūrās ir augsts neatbilstības līmenis.
- Firmas raksturīgās iezīmes un apstākļi:
  - ja firma ir mazāk sarežģīta, ar vienu biroju, firmas procedūras, kuru mērķis ir gūt izpratni par identificētā trūkuma pamatcēloni, var būt vienkāršas, jo izpratnei nepieciešamā informācija var būt viegli pieejama un koncentrēta un pamatcēlonis var būt redzamāks;

- ja firma ir sarežģītāka, ar vairākiem birojiem, identificētā trūkuma pamatcēloņa analīzes procedūras var paredzēt piesaistīt personas, kas ir īpaši apmācītas identificēto trūkumu pamatcēloņu analīzes veikšanā, un izstrādāt metodoloģiju, kas nosaka formalizētākas pamatcēloņa analīzes procedūras.

A167. Identificēto trūkumu pamatcēloņu analīzes procesā firma var apsvērt, kāpēc trūkumi neradās citos, līdzīgos apstākļos. Šāda informācija var būt noderīga arī nosakot, kā novērst identificēto trūkumu.

Piemērs situācijai, kad trūkums netika konstatēts līdzīgos apstākļos, un, kā šī informācija palīdz firmai noskaidrot identificēto trūkumu pamatcēloni

Firma var secināt, ka pastāv konkrēti trūkumi, pamatojoties uz to, ka līdzīgi konstatējumi tika novēroti attiecībā uz vairākiem darba uzdevumiem. Tomēr vairākos citos darba uzdevumos, kas ietilpa tajā pašā pārbaudāmajā populācijā, šie konstatējumi netika novēroti. Salīdzinot darba uzdevumus, firma secina, ka identificēto trūkumu pamatcēlonis ir tas, ka atbildīgie partneri nebija pietiekamā mērā iesaistījušies svarīgākajos darba uzdevuma posmos.

A168. Firmas identificēto trūkumu procesu var uzlabot, ja tiek identificēts pamatcēlonis, kas pēc iespējas precīzi raksturo konkrētos apstākļus.

Piemērs atbilstīga un apstākļiem raksturīga pamatcēloņa identificēšanai

Firma var konstatēt, ka darba uzdevuma grupas, kas veic finanšu pārskatu revīziju, nevar iegūt pietiekamus un atbilstīgus revīzijas pierādījumus par grāmatvedības aplēsēm gadījumos, kad vadības pieņēmumi ir lielā mērā subjektīvi. Lai gan firma secina, ka šīs darba uzdevuma grupas nepielieto atbilstīgu profesionālo skepsi, attiecīgās problēmas pamatcēlonis var būt saistīts ar citiem aspektiem, piemēram, kultūras vidi, kas nemudina darba uzdevuma grupas dalībniekus iztaujāt personas ar plašākām pilnvarām, vai nepietiekamu darba uzdevuma virzību, uzraudzību un veiktā darba pārskatīšanu.

A169. Papildus identificēto trūkumu pamatcēloņa analīzei firma var arī izvērtēt pozitīvo rezultātu pamatcēloņus, jo tas var firmai sniegt iespēju papildus pilnveidot kvalitātes vadības sistēmu.

Atbildes pasākumi, reaģējot uz identificētajiem trūkumiem (sk. 42. punktu)

A170. Koriģējošo pasākumu veids, laiks un apjoms var būt atkarīgs no dažādiem citiem faktoriem, tostarp:

- pamatcēlonis;
- identificētā trūkuma smagums un mērogs un līdz ar to steidzamība, ar kādu tas jārisina;
- korektīvo pasākumu efektivitāte pamatcēloņa novēršanā, piemēram, tas, vai firmai ir jāīsteno vairāki korektīvie pasākumi, lai efektīvi novērstu pamatcēloni, vai arī jāīsteno korektīvie pasākumi kā pagaidu pasākumi, līdz firma spēs īstenot efektīvākus korektīvos pasākumus.

A171. Noteiktos apstākļos korektīvie pasākumi var paredzēt papildu kvalitātes mērķu noteikšanu vai jaunu kvalitātes risku vai atbildes pasākumu pievienošanu vai esošo modificēšanu, ja tiek konstatēts, ka tie nav piemēroti.

A172. Ja firma secina, ka identificētā trūkuma galvenais cēlonis ir pakalpojuma sniedzēja nodrošināts resurss, firma var arī:

- apsvērt, vai turpināt izmantot pakalpojumu sniedzēja nodrošināto resursu;
- komunicēt par konkrēto jautājumu pakalpojumu sniedzējam.

Firmas pienākums ir izvērtēt ar pakalpojuma sniedzēja nodrošināto resursu saistītā identificētā trūkuma ietekmi uz kvalitātes vadības sistēmu un īstenot pasākumus, lai novērstu trūkuma atkārtosanos firmas kvalitātes vadības sistēmā. Tomēr parasti firmai nav pienākums novērst identificēto trūkumu pakalpojuma sniedzēja vārdā vai veikt identificētā pakalpojuma sniedzēja sistēmas trūkuma cēloņa turpmāku analīzi.

Secinājumi saistībā ar konkrētu darba uzdevumu (sk. 45. punktu)

A173. Apstākļos, ja tika izlaistas (netika veiktas) procedūras vai izsniegtais ziņojums nav atbilstošs, firmas īstenotie pasākumi var būt šādi:

- konsultēšanās ar attiecīgām personām par atbilstošu rīcību;
- jautājuma apspriešana ar vienības vadību vai personām, kam uzticēta pārvalde;
- neveikto procedūru izpilde.

Firmas veiktās darbības neatbrīvo firmu no pienākuma veikt turpmākas darbības attiecībā uz konstatējumu kvalitātes vadības sistēmas kontekstā, tostarp izvērtēt konstatējumus, lai identificētu trūkumus, ja tādi pastāv, un analizēt identificēto trūkumu pamatcēloņus.

Pastāvīga komunikācija saistībā ar pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu (sk. 46. punktu)

A174. Informācija par pārraudzības un trūkumu novēršanas procesu personai, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, var tikt sniegta pastāvīgi vai periodiski. Attiecīgā persona var izmantot šādu informāciju dažādos veidos, piemēram:

- kā pamatu turpmākai komunikācijai ar personālu, lai akcentētu kvalitātes nozīmīgo lomu;
- personu saukšanai pie atbildības saistībā ar tām uzticēto pienākumu pildīšanu;
- savlaicīgai galveno problēmu identificēšanai saistībā ar kvalitātes vadības sistēmu.

Šāda informācija arī kalpo kā pamats kvalitātes vadības sistēmas novērtēšanai un saistītajiem secinājumiem saskaņā ar 53.–54. punkta nosacījumiem.

Tīkla prasības vai tīkla pakalpojumi (sk. 48. punktu)

A175. Noteiktos apstākļos firma var būt iekļauta firmu tīklā. Tīkls var noteikt prasības attiecībā uz firmas kvalitātes vadības sistēmu vai nodrošināt pakalpojumus vai resursus, ko firma var izmantot savas kvalitātes vadības sistēmas izstrādē, ieviešanā un darbībā. Šādu prasību vai pakalpojumu mērķis ir veicināt tīklā iekļauto firmu konsekventu kvalitātes nodrošināšanu darba uzdevumos. Tas, cik lielā

mērā tīkls nosaka firmas kvalitātes mērķus, kvalitātes riskus un tīkla mēroga atbildes pasākumus, ir atkarīgs no firmas vienošanās ar tīklu.

Tīkla prasību piemēri

- Prasība firmas kvalitātes vadības sistēmā iekļaut papildu kvalitātes mērķus vai kvalitātes riskus, kas ir kopīgi tīkla firmām.
- Prasība firmas kvalitātes vadības sistēmā iekļaut atbildes pasākumus, kas ir kopīgi tīkla firmām. Šādi tīkla mēroga atbildes pasākumi var būt tīkla politika vai procedūras, kas nosaka vadības lomas un pienākumus, tostarp to, kā firmā tiek piešķirtas pilnvaras un atbildība, vai resursi, piemēram, tīkla izstrādāta darba uzdevumu izpildes metodoloģija vai IT lietojumprogrammas.
- Prasība firmā īstenot tīkla mēroga pārraudzības pasākumus. Šādi pārraudzības pasākumi var būt saistīti ar tīkla prasībām (piemēram, ar mērķi pārraudzīt, vai firmā tiek pienācīgi īstenota tīkla metodoloģija) vai ar firmas kvalitātes vadības sistēmu kopumā.

Tīkla pakalpojumu piemēri

- Pakalpojumi vai resursi, ko firma var brīvi izmantot savā kvalitātes vadības sistēmā vai darba uzdevumu izpildē, piemēram, brīvprātīgas apmācību programmas, komponentu revidentu vai ekspertu pakalpojumu izmantošana tīkla ietvaros vai pakalpojumu centra izmantošana, kas izveidots tīkla līmenī vai ko izveidojusi cita tīkla firma vai tīkla firmu grupa.

A176. Tīkls var noteikt firmas pienākumu īstenot tīkla prasības vai tīkla pakalpojumus.

Piemēri firmas pienākumam īstenot tīkla prasības vai tīkla pakalpojumus

- Firmai ir jānodrošina noteikta IT infrastruktūra un IT procesi, kas atbalsta tīkla nodrošinātās IT lietojumprogrammas, ko firma izmanto savā kvalitātes vadības sistēmā.
- Firmai ir jānodrošina firmas personāla apmācība par tīkla nodrošināto metodoloģiju, tostarp gadījumos, kad metodoloģija tiek atjaunināta.

A177. Firma var iegūt izpratni par tīkla prasībām vai tīkla pakalpojumiem un firmas pienākumiem saistībā ar to īstenošanu, pamatojoties uz tīkla sniegto informāciju vai dokumentāciju, kas nosaka šādus aspektus:

- tīkla pārvaldība un vadība;
- procedūras, kas tiek īstenotas tīkla mērogā, lai nodrošinātu tīkla prasību vai tīkla pakalpojumu izstrādi, ieviešanu un darbību;
- tas, kā tīklā tiek identificētas izmaiņas un kādi atbildes pasākumi tiek veikti, reaģējot uz izmaiņām, kas skar tīkla prasības vai tīkla pakalpojumus, vai citu informāciju, piemēram, izmaiņas profesionālajos standartos vai informācijā par trūkumiem tīkla prasībās vai tīkla pakalpojumos;

Tas, kā tīklā tiek pārraudzīta tīkla prasību vai tīkla pakalpojumu atbilstība, tostarp ar tīkla firmu pārraudzības pasākumu palīdzību, un kādi procesi tīkla mērogā tiek īstenoti identificēto trūkumu novēršanai.

Tīkla prasības vai tīkla pakalpojumi firmas kvalitātes vadības sistēmā (sk. 49. punktu)

A178. Tīkla prasību vai tīkla pakalpojumu raksturīgās iezīmes ir uzskatāmas par nosacījumiem, notikumiem, apstākļiem, darbībām vai nepietiekamu rīcību kvalitātes risku identificēšanas un izvērtēšanas procesā.

Piemērs tīkla prasībām vai tīkla pakalpojumiem, kas rada kvalitātes risku

Tīkls var noteikt firmas pienākumu izmantot tādu IT lietojumprogrammu attiecībā uz klientu attiecību un konkrētu darba uzdevumu akceptēšanu un turpināšanu, kura ir standartizēta tīkla līmenī. Var rasties kvalitātes risks, ka IT lietojumprogramma pietiekamā mērā neietver vietējā mēroga normatīvās prasības, kas firmai ir jāievēro klientu attiecību un konkrētu darba uzdevumu akceptēšanas un turpināšanas procesā.

A179. Tīkla prasības var būt noteiktas ar mērķi veicināt konsekventu darba uzdevumu kvalitāti. Tīkls var noteikt firmas pienākumu īstenot tīkla prasības, tomēr firmai var būt nepieciešams pielāgot vai papildināt tīkla prasības tā, lai tās būtu piemērotas firmas un tās darba uzdevumu raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem.

<i>Piemēri, kā tīkla prasības vai tīkla pakalpojumi var būt jāpielāgo vai jāpapildina</i>	
Tīkla prasība vai tīkla pakalpojums	Kā firma pievieno vai papildina tīkla prasības vai tīkla pakalpojumus
Tīkls nosaka firmas pienākumu iekļaut tās kvalitātes vadības sistēmā noteiktus kvalitātes riskus, lai attiecīgie kvalitātes riski tiktu novērsti visās tīkla firmās.	Firma savā kvalitātes risku identificēšanas un izvērtēšanas procesā iekļauj tīkla noteiktos kvalitātes riskus. Firma arī izstrādā un īsteno atbildes pasākumus ar mērķi novērst tīkla norādītos kvalitātes riskus.
Tīkls nosaka firmas pienākumu izstrādāt un īstenot noteiktus atbildes pasākumus.	Atbildes pasākumu izstrādes un īstenošanas procesā firma nosaka: <ul style="list-style-type: none"> • uz kuriem kvalitātes riskiem ir vērsti atbildes pasākumi; • kā tīkla noteiktie atbildes pasākumi tiks iekļauti firmas kvalitātes vadības sistēmā, ņemot vērā firmas raksturīgās iezīmes un apstākļus. Tas var ietvert atbildes pasākumu pielāgošanu atbilstoši firmas un darba uzdevumu raksturīgajām iezīmēm un apstākļiem (piemēram, metodoloģijas pielāgošanu, lai iekļautu jautājumus, kas saistīti ar normatīvajām prasībām).
Firma kā komponenta reidentus izmanto cita tīkla firmu personālu.	Firma izstrādā politiku vai procedūras, kas paredz, ka darba uzdevuma grupai jāiegūst komponenta reidenta (t. i., citas tīkla firmas) apstiprinājums tam, ka

Ir ieviestas tīkla prasības, kas veicina augsta līmeņa konsekvenci starp tīkla firmu kvalitātes vadības sistēmām; tīkla prasības ietver īpašus kritērijus, kas attiecas uz personām, kuras ir norīkotas darbam komponentā grupas revīzijas vajadzībām.	komponentā norīkotās personas atbilst tīkla prasību īpašajiem kritērijiem.
--	--

A180. Noteiktos apstākļos tīkla prasību vai tīkla pakalpojumu pielāgošanas vai papildināšanas procesā firma var identificēt iespējamus tīkla prasību vai tīkla pakalpojumu uzlabojumus un ziņot par šiem uzlabojumiem tīklam.

Tīkla īstenotie pārraudzības pasākumi attiecībā uz firmas kvalitātes vadības sistēmu (sk. 50.c) punktu)

A181. Tīkla pārraudzības pasākumu rezultāti attiecībā uz firmas kvalitātes vadības sistēmu var ietvert šādu informāciju:

- pārraudzības pasākumu apraksts, tostarp to veids, laiks un apjoms;
- konstatējumi, identificētie trūkumi un citi apsvērumi saistībā ar firmas kvalitātes vadības sistēmu (piemēram, pozitīvi rezultāti vai iespēja firmai uzlabot vai pilnveidot kvalitātes vadības sistēmu); un
- tīkla novērtējums par identificēto trūkumu pamatcēloni, identificēto trūkumu iespējamā ietekme un ieteiktie korektīvie pasākumi.

Tīkla īstenotie pārraudzības pasākumi tīkla līmenī (sk. 51.b) punktu)

A182. Informācija, ko tīkls sniedz par tīkla pārraudzības pasākumu vispārējiem rezultātiem attiecībā uz visu tīkla firmu kvalitātes vadības sistēmām, var tikt sniegta kā A181 punktā aprakstītās informācijas apkopojums vai kopsavilkums, norādot arī tendences un vispārējās tīklā identificēto trūkumu jomas vai pozitīvos rezultātus, kas var palīdzēt uzlabot sistēmu tīkla mērogā. Šādu informāciju:

- var izmantot firma:
  - identificējot un izvērtējot kvalitātes riskus;
  - kā daļu no citas būtiskas informācijas, ko firma ņem vērā, nosakot, vai pastāv trūkumi tīkla prasībās vai tīkla pakalpojumos, ko firma izmanto savā kvalitātes vadības sistēmā;
- var sniegt grupas darba uzdevuma partneriem tādu tīkla firmu komponentu revidentu kompetences un spēju izvērtēšanas vajadzībām, uz kuriem attiecas vispārējās tīkla prasības (piemēram, kopīgi kvalitātes mērķi, kvalitātes riski un atbildes pasākumi).

A183. Noteiktos apstākļos firma var iegūt informāciju no tīkla par kādas tīkla firmas kvalitātes vadības sistēmas trūkumiem, kuri skar pašu firmu. Tīkls var arī no tīkla firmām apkopot informāciju par ārējo pārbaudi rezultātiem attiecībā uz tīkla firmu kvalitātes vadības sistēmām. Noteiktos apstākļos konkrētas jurisdikcijas normatīvajos aktos var būt noteikts aizliegums tīklam dalīties informācijā ar citām tīkla firmām vai var būt noteikti ierobežojumi attiecībā uz šādas informācijas detalizētības pakāpi.

A184. Gadījumos, kad tīkls nesniedz informāciju par tīkla firmās īstenoto vispārējo pārraudzības pasākumu rezultātiem, firma var īstenot papildu pasākumus, piemēram:

- pārrunāt attiecīgo jautājumu ar tīklu; un
- noteikt tā ietekmi uz firmas darba uzdevumiem un informēt par to darba uzdevumu grupas.

Firmas identificēti trūkumi tīkla prasībās vai firmas pakalpojumos (sk. 52. punktu)

A185. Tā kā tīkla prasības vai firmas izmantotie tīkla pakalpojumi ir daļa no firmas kvalitātes vadības sistēmas, uz tiem ir attiecināmas arī šajā SKVS noteiktās prasības pārraudzības un trūkumu novēršanas kontekstā. Tīkla prasību vai tīkla pakalpojumu pārraudzību var nodrošināt tīkla līmenī, firmas līmenī vai abos līmeņos vienlaicīgi.

Piemērs gadījumam, kad tīkla prasību vai tīkla pakalpojumu pārraudzība tiek nodrošināta gan tīkla, gan firmas līmenī

Tīkls var īstenot pārraudzības pasākumus tīkla līmenī attiecībā uz kopēju metodoloģiju. Arī firmā tiek pārraudzīta metodoloģijas pielietošana darba uzdevuma grupas dalībnieku līmenī, veicot darba uzdevumu pārbaudes.

A186. Koriģējošo pasākumu izstrādes un īstenošanas procesā, kuru mērķis ir novērst tīkla prasībās vai tīkla pakalpojumos identificēto trūkumu ietekmi, firma var:

- gūt izpratni par tīkla plānotajiem korektīvajiem pasākumiem, tostarp to, vai firmai ir pienākums īstenot šādus korektīvos pasākumus; un
- izvērtēt, vai firmai jāveic papildu koriģējošie pasākumi, lai novērstu identificētos trūkumus un saistītos pamatcēloņus, piemēram, ja:
  - tīklā nav īstenoti atbilstoši korektīvie pasākumi; vai
  - tīkla korektīvo pasākumu iedarbība efektīvai identificēto trūkumu novēršanai ir sagaidāma pēc laika.

Kvalitātes vadības sistēmas novērtēšana (sk. 53. punktu)

A187. Persona, kurai uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, tās novērtējuma veikšanā var izmantot citu personu palīdzību. Tomēr personai, kurai uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes sistēmu, ir galīgā atbildība par šādu novērtējumu.

A188. Tas, kurā brīdī tiek veikts šāds novērtējums, ir atkarīgs no firmas apstākļiem, un var sakrist ar firmas finanšu gada beigām vai gada pārraudzības cikla beigām.

A189. Kvalitātes vadības sistēmas novērtēšanas pamatā izmantotā informācija ietver informāciju, kas sniegta personai, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes sistēmu, saskaņā ar 46. punktu.

Mērogojamības piemēri tam, kā iegūt informāciju, kas izmantojama kvalitātes vadības sistēmas novērtēšanai

- Mazāk sarežģītā firmā persona, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes sistēmu, var būt tieši iesaistīta pārraudzības un trūkumu novēršanas procesā un tādējādi šai personai būs

informācija, kas izmantojama kvalitātes vadības sistēmas novērtēšanas pamatā.

- Sarežģītākā firmā personām, kurām uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes sistēmu, var būt nepieciešams izveidot noteiktus procesus, lai iegūtu, apkopotu un komunicētu kvalitātes vadības sistēmas novērtēšanai nepieciešamo informāciju.

Secinājumu izdarīšana par kvalitātes vadības sistēmu (sk. 54. punktu)

A190. Šī SKVS kontekstā sistēmas darbībai kopumā ir jāsniedz firmai pietiekama pārlicība par to, ka kvalitātes vadības sistēmas mērķi tiek īstenoti. Kvalitātes vadības sistēmas pārraudzības procesā, pamatojoties uz pārraudzības un trūkumu novēršanas procesa rezultātiem, persona, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes sistēmu, var izvērtēt šādus aspektus:

- identificēto trūkumu smagums un mērogs, kā arī ietekme uz kvalitātes vadības sistēmas mērķu īstenošanu;
- vai firmā ir izstrādāti un tiek īstenoti koriģējošie pasākumi un vai koriģējošie pasākumi, kas īstenoti līdz novērtējuma veikšanai, ir bijuši efektīvi; un
- vai identificēto trūkumu ietekme uz kvalitātes vadības sistēmu ir pienācīgi koriģēta, piemēram, vai ir veikti turpmāki pasākumi saskaņā ar 45. punktu.

A191. Noteiktos apstākļos, identificētie trūkumi, kas ir smagi (tostarp trūkumi, kas ir smagi un plaši), novērtējuma veikšanas brīdī jau ir pienācīgi koriģēti, un ir novērstas to sekas. Šādos gadījumos persona, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes sistēmu, var secināt, ka kvalitātes vadības sistēma sniedz firmai pietiekamu pārlicību, ka kvalitātes vadības sistēmas mērķi tiek īstenoti.

A192. Identificētam trūkumam var būt dominējoša ietekme uz kvalitātes vadības sistēmas veidu, ieviešanu un darbību, piemēram, ja:

- trūkums attiecas uz vairākiem kvalitātes vadības sistēmas komponentiem vai aspektiem;
- trūkums skar tikai konkrētu kvalitātes vadības sistēmas komponentu vai aspektu, bet tam ir ļoti nozīmīga loma kvalitātes vadības sistēmas kontekstā;
- trūkums skar vairākas firmas struktūrvienības vai ģeogrāfiskās atrašanās vietas;
- trūkums attiecas tikai uz vienu struktūrvienību vai ģeogrāfisko atrašanās vietu, bet attiecīgajai struktūrvienībai vai atrašanās vietai ir ļoti nozīmīga loma firmas kontekstā;
- trūkums ietekmē nozīmīgu daļu konkrēta veida darba uzdevumu.

Piemērs identificētam trūkumam, kura ietekme uzskatāma par smagu, bet ne plašu

Firma konstatē trūkumu mazākā firmas reģionālajā birojā. Identificētais trūkums ir saistīts ar daudzu firmas politiku vai procedūru neievērošanu. Firma konstatē, ka identificētā trūkuma pamatcēlonis ir saistīts ar darba kultūru konkrētā reģionālajā birojā, jo īpaši vadības rīcību un uzvedību šādā reģionālajā birojā, kas bijusi pārāk koncentrēta uz finanšu prioritātēm. Firma konstatē, ka identificētā trūkuma ietekme:

- ir smaga, jo tas ir saistīts ar reģionālā biroja kultūru un vispārējo firmas politiku un procedūru ievērošanu; un
- nav plaša, jo trūkums attiecas tikai uz mazāko reģionālo biroju.

A193. Persona, kam uzticēta noteikta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, var secināt, ka kvalitātes vadības sistēma nenodrošina firmai pietiekamu pārliecību par to, ka tiek īstenoti kvalitātes vadības sistēmas mērķi, jo identificētie trūkumi ir smagi un plaši, pasākumi, kas veikti, lai novērstu identificētos trūkumus, nav atbilstīgi un identificēto trūkumu ietekme nav pienācīgi koriģēta.

Piemērs identificētam trūkumam, kura ietekme uzskatāma par smagu un plašu

Firma konstatē trūkumu reģionālajā birojā, kas ir firmas lielākais birojs un nodrošina finansiālu, operatīvu un tehnisku atbalstu visam reģionam. Identificētais trūkums ir saistīts ar daudzu firmas politiku vai procedūru neievērošanu. Firma konstatē, ka identificētā trūkuma pamatcēlonis ir saistīts ar darba kultūru konkrētā reģionālajā birojā, jo īpaši vadības rīcību un uzvedību šādā reģionālajā birojā, kas bijusi pārāk koncentrēta uz finanšu prioritātēm. Firma konstatē, ka identificētā trūkuma ietekme:

- ir smaga, jo tas ir saistīts ar reģionālā biroja kultūru un vispārējo firmas politiku un procedūru ievērošanu; un
- ir plaša, jo reģionālais birojs ir lielākais birojs un sniedz atbalstu daudziem citiem birojiem, un firmas politiku vai procedūru neievērošana var radīt plašu ietekmi uz pārējiem birojiem.

A194. Firmai var būt nepieciešams laiks, lai novērstu tādus identificētos trūkumus, kuri ir smagi un plaši. Firmai turpinot īstenot pasākumus ar mērķi novērst identificētos trūkumus, var mazināties identificēto trūkumu mērogs, un firma var konstatēt, ka identificētie trūkumi joprojām ir smagi, bet vairs nav uzskatāmi par smagiem un plašiem. Šādos gadījumos persona, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes sistēmu, var secināt, ka, izņemot jautājumus, kas saistīti ar identificētajiem trūkumiem, kuru ietekme uz kvalitātes vadības sistēmas veidu, ieviešanu un darbību ir smaga, bet ne plaša, kvalitātes vadības sistēma sniedz firmai pietiekamu pārliecību par to, ka kvalitātes vadības sistēmas mērķi tiek īstenoti.

A195. Šis SKVS nenosaka firmas pienākumu saņemt neatkarīgu apliecinājuma ziņojumu par kvalitātes vadības sistēmu, kā arī neliedz firmai šādu ziņojumu saņemt.

Savlaicīga un atbilstīga rīcība un turpmāka komunikācija (sk. 55. punktu)

A196. Ja persona, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes vadības sistēmu, izdara 54.b) vai 54.c) punktā aprakstīto secinājumu, firmas savlaicīga un atbilstīga rīcība var ietvert šādus pasākumus:

- pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt atbalstu darba uzdevumu izpildei, piešķirot vairāk resursu vai izstrādājot vairāk norādījumu, pārliecināties, vai firmas sniegtie ziņojumi ir atbilstoši apstākļiem, kamēr identificētie trūkumi nav novērsti, un komunicēt par šādiem pasākumiem darba uzdevuma grupām;

- konsultēties ar juristu.

A197. Noteiktos apstākļos firmā var pastāvēt neatkarīga pārvaldības struktūra bez izpildpilnvarām, kas pārtrauga firmas darbību. Šādos apstākļos komunikācija var ietvert ziņošanu neatkarīgajai pārvaldības struktūrai.

A198. *Piemēri gadījumiem, kad firmai vajadzētu komunicēt ārējām personām par kvalitātes vadības sistēmas novērtējumu*

- Firma ir iekļauta tīklā.
- Citas tīkla firmas izmanto firmas veikto darbu, piemēram, grupas revīzijas gadījumā.
- Firma secina, ka firmas sagatavotais ziņojums nav atbilstīgs, jo ir radusies kvalitātes vadības sistēmas kļūme, un ir jāinformē vadība vai personas, kam uzticēta pārvalde.
- Normatīvajos aktos ir noteikts firmas pienākums ziņot pārraudzības iestādei vai regulatoram.

Veikuma jeb snieguma novērtēšana (sk. 56. punktu)

A199. Periodiska veikuma novērtēšana veicina atbildības uzņemšanos. Izvērtējot individuālas personas veikuma jeb snieguma rezultātus, firma var ņemt vērā šādus aspektus:

- firmas īstenoto pārraudzības pasākumu rezultāti attiecībā uz kvalitātes vadības sistēmas aspektiem, kas saistīti ar attiecīgās personas atbildības jomu. Noteiktos apstākļos firma var noteikt konkrētas personas sasniedzamos mērķus un novērtēt firmas pārraudzības pasākumu rezultātus salīdzinājumā ar šiem mērķiem;
- attiecīgās personas rīcība, reaģējot uz identificētajiem trūkumiem, kas saistīti ar minētās personas atbildības jomu, tostarp šādas rīcības savlaicīgums un efektivitāte.

Mērogojamības piemēri tam, kā firmā var veikt veikuma novērtējumus

- Mazāk sarežģītā firmā šāda novērtējuma veikšanai var piesaistīt pakalpojumu sniedzēju, vai var pamatoties uz firmas pārraudzības pasākumu rezultātā iegūto informāciju par attiecīgās personas darbu.
- Sarežģītākā firmā rezultativitātes novērtējumu var veikt neatkarīgs firmas pārvaldes struktūras dalībnieks bez izpildpilnvarām vai īpaša komiteja, firmas pārvaldes struktūras pārraudzībā.

A200. Pozitīvs veikuma, jeb snieguma novērtējums var tikt atalgots ar prēmiju, karjeras izaugsmi un citiem stimuliem, kuru mērķis ir pastiprināt personas apņemšanos nodrošināt kvalitāti un uzņemties atbildību. Firma var arī veikt korigējošus pasākumus attiecībā uz negatīvu veikuma novērtējumu, kas var ietekmēt firmas kvalitātes mērķu īstenošanu.

Publiskā sektora īpatnības

A201. Publiskā sektora gadījumā, ņemot vērā personas pilnvaru būtību, var nebūt iespējams veikt personas, kam uzticēta galīgā atbildība par kvalitātes sistēmu, veikuma novērtējumu

vai īstenot pasākumus attiecībā uz veikuma novērtējuma rezultātiem. Tomēr veikumu joprojām var novērtēt citām personām, kam uzticēta operatīvā atbildība par kvalitātes vadības sistēmas aspektiem firmā.

Dokumentēšana (sk. 57.–59. punktu)

A202. Dokumentācija sniedz pierādījumus, ka firma ievēro šo SKVS, kā arī normatīvos aktus vai attiecināmās ētikas prasības. Tā var būt noderīga apmācību personālam un darba uzdevuma grupām, nodrošinot, ka tiek saglabātas organizatoriskās zināšanas, un sniedzot notikumu gaitas pamatojumu firmas pieņemtajiem lēmumiem saistībā ar tās kvalitātes vadības sistēmu. Firmai nav nepieciešams, ne praktiski iespējams dokumentēt katru apsvērto izskatīto jautājumu vai izdarīto spriedumu saistībā ar kvalitātes vadības sistēmu. Turklāt šī SKVS prasību ievērošana firmā var tikt apliecināta ar informācijas un komunikācijas komponenta starpniecību, izmantojot dokumentus vai citus rakstiskus materiālus vai IT lietojumprogrammas, kas ir neatņemama kvalitātes vadības sistēmas sastāvdaļa.

A203. Dokumentācija var pastāvēt formālu rakstisku rokasgrāmatu, kontrolsarakstu un veidlapu veidā, vai tā var būt neoficiāli dokumentēta (piemēram, e-pasta saziņa vai informācijas izvietošana tīmekļa vietnēs), vai glabāta IT lietojumprogrammās vai citos digitālos veidos (piemēram, datubāzēs). Faktori, kas var ietekmēt firmas spriedumus saistībā ar dokumentācijas formu, saturu un apjomu, tostarp dokumentācijas aktualizācijas biežumu, var būt šādi:

- firmas sarežģītība un biroju skaits;
- firmas prakses un organizācijas raksturīgās iezīmes un sarežģītība;
- firmas veikto darba uzdevumu un vienības, kuras vajadzībām darba uzdevumi tiek veikti, raksturīgās iezīmes;
- dokumentētā jautājuma būtība un sarežģītība, piemēram, vai jautājums ir saistīts ar kvalitātes vadības sistēmas aspektu, kas ir mainījies, vai ar augstākas kvalitātes risku jomu, kā arī ar attiecīgo jautājumu saistīto spriedumu sarežģītība; un
- kvalitātes vadības sistēmas izmaiņu biežums un apjoms.

Mazāk sarežģītā firmā var nebūt nepieciešams dokumentēt informāciju par komunicētajiem jautājumiem, jo var efektīvi darboties neformālas saziņas metodes. Tikmēr sarežģītākā firmā šāda dokumentēšana var būt noderīga kā apliecinājums tam, ka šāda saziņa ir notikusi.

A204. Noteiktos apstākļos, piemēram, ārējas pārbaudes rezultātā, ārējā pārraudzības iestāde var noteikt formālas vai neformālas prasības attiecībā uz dokumentāciju. Arī attiecināmās ētikas prasībās var būt ietvertas īpašas prasības attiecībā uz dokumentāciju, piemēram, SGĒSP Kodeksā ir noteikta prasība dokumentēt konkrētus jautājumus, tostarp konkrētas situācijas, kas saistītas ar interešu konfliktiem, normatīvo prasību pārkāpumiem un neatkarības prasību neievērošanu.

A205. Firmai nav pienākums dokumentēt apsvērumus saistībā ar katru nosacījumu, notikumu, apstākli, darbību vai nepietiekamu rīcību, katru kvalitātes mērķi vai katru risku, kas var izraisīt kvalitātes risku. Tomēr kvalitātes risku un veikto atbildes pasākumu dokumentēšanas procesā firma var dokumentēt kvalitātes risku vērtējuma pamatojumu (t. i., risku rašanās iespējamību un to ietekmi uz viena vai vairāku kvalitātes mērķu īstenošanu), un šāda dokumentēšana palīdz nodrošināt konsekventu atbildes pasākumu īstenošanu un darbību.

A206. Dokumentāciju var nodrošināt tīkls, citas tīkla firmas vai citas tīkla struktūras vai organizācijas.

IAASB darbības atbalsta struktūras un procesus nodrošina Starptautiskā Grāmatvežu federācija (*International Federation of Accountants® — IFAC®*).

IAASB un IFAC nav atbildīgas par zaudējumiem, kas radušies jebkurai pusei rīkojoties vai atturoties no rīcības saistībā ar šajā publikācijā iekļautajiem materiāliem, neatkarīgi no tā, vai šādi zudumi ir radušies nevērīgas rīcības rezultātā vai citādāk.

Starptautiskos Revīzijas standartus, Starptautiskos Apliecinājuma uzdevumu standartus, Starptautiskos Pārbaudes uzdevumu standartus, Starptautiskos Saistīto pakalpojumu standartus, Starptautiskos Kvalitātes kontroles standartus, Starptautiskos Revīzijas prakses paziņojumus, publiskotos projektus, konsultatīvos dokumentus un citas IAASB publikācijas publicē un to autortiesības pieder IFAC.

Autortiesības ©2020. gada decembris, pieder IFAC. Visas tiesības paturētas. Šī publikācija ir pieejama personiskai un nekomerciālai lietošanai (t. i., profesionālām uzziņām vai pētniecībai) tīmekļa vietnē www.iaasb.org. Šī dokumenta tulkošanai, atveidošanai, uzglabāšanai vai pārsūtīšanai vai līdzīgai lietošanai ir nepieciešama rakstiska atļauja.

“International Auditing and Assurance Standards Board”, “International Standards on Auditing”, “International Standards on Assurance Engagements”, “International Standards on Review Engagements”, “International Standards on Related Services”, “International Standards on Quality Control”, “International Auditing Practice Notes”, “IAASB”, “ISA”, “ISAE”, “ISRE”, “ISRS”, “ISQC”, “IAPN” un “IAASB” logotips ir IFAC tirdzniecības zīmes vai reģistrētas IFAC preču zīmes un pakalpojumu zīmes ASV un citās valstīs.

Lai iegūtu informāciju par autortiesībām, tirdzniecības zīmēm un atļaujām, apmeklējiet sadaļu [permissions](https://www.iaasb.org/permissions) vai sazinieties ar permissions@ifac.org.

Šī Starptautiskā kvalitātes vadības standarta (SKVS) 1, "Kvalitātes vadība firmās, kas veic vēsturiskas finanšu informācijas revīziju vai pārbaudi vai sniedz citus apliecinājuma vai saistītos pakalpojumus", kuru izstrādājusi Starptautiskā Revīzijas un apliecinājuma standartu padome (IAASB) un 2020. gada decembrī angļu valodā publicējusi Starptautiskā grāmatvežu federācija (IFAC), tulkojumu latviešu valodā 2022. gada jūnijā ir veikusi Latvijas zvērinātu revidentu asociācija, un tas tiek reproducēts ar IFAC atļauju. IFAC ir izvērtējusi Starptautiskā kvalitātes vadības standarta (SKVS) 1, "Kvalitātes vadība firmās, kas veic vēsturiskas finanšu informācijas revīziju vai pārbaudi vai sniedz citus apliecinājuma vai saistītos pakalpojumus" tulkošanas procesu, un tulkošana ir veikta saskaņā ar „Politikas paziņojumu – Starptautiskās grāmatvežu federācijas izdoto standartu tulkošanas un reproducēšanas politiku”. Apstiprinātais Starptautiskā Revīzijas un apliecinājuma standartu padome (IAASB) Starptautiskā kvalitātes vadības standarta (SKVS) 1, "Kvalitātes vadība firmās, kas veic vēsturiskas finanšu informācijas revīziju vai pārbaudi vai sniedz citus apliecinājuma vai saistītos pakalpojumus" ir IFAC publicētais standartu teksts angļu valodā. IFAC nenes atbildību par šī tulkojuma precizitāti un pilnīgumu, kā arī pat to radītām iespējamām sekām.

Angļu valodas Starptautiskā kvalitātes vadības standarta (SKVS) 1, "Kvalitātes vadība firmās, kas veic vēsturiskas finanšu informācijas revīziju vai pārbaudi vai sniedz citus apliecinājuma vai saistītos pakalpojumus" teksta autortiesības ©2020. gada, pieder IFAC. Visas tiesības paturētas.

Latviešu valodas Starptautiskā kvalitātes vadības standarta (SKVS) 1, "Kvalitātes vadība firmās, kas veic vēsturiskas finanšu informācijas revīziju vai pārbaudi vai sniedz citus apliecinājuma vai saistītos pakalpojumus" teksta autortiesības ©2022. gada, pieder IFAC. Visas tiesības paturētas.

Nosaukums oriģinālvalodā: International Standard on Quality Management (ISQM) 1, Quality Management for Firms that Perform Audits or Reviews of Financial Statements, or Other Assurance or Related Services Engagements.

Lai iegūtu informāciju par dokumenta tulkošanu, atveidošanu, uzglabāšanu vai pārsūtīšanu vai līdzīgu lietošanu apmeklējiet sazinieties ar permissions@ifac.org.

**International Auditing
and Assurance
Standards Board**

529 Fifth Avenue, New York, NY 10017
T + 1 (212) 286-9344 F +1 (212) 286-9570
www.iaasb.org